

LATVIJAS REPUBLIKAS IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA

VALSTS VALODAS POLITIKAS ATTĪSTĪBAS 2015.– 2017. GADĀ NOVĒRTĒJUMS

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS	2
SAISTĪBU ATRUNA	3
SAĪSINĀJUMI	4
NOVĒRTĒJUMA UZDEVUMI	6
IEVADS	7
1. RĪCĪBAS VIRZIENS: VALSTS VALODAS JURIDISKĀ STATUSA STIPRINĀŠANA	10
1.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts	10
1.2. Rīcības virziena "Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana" progressa atainojums VVPP rezultatīvajos rādītājos	17
1.3. Rīcības virziena "Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana" kopvērtējums	22
2. RĪCĪBAS VIRZIENS: VALSTS VALODAS IZGLĪTĪBAS POLITIKA	24
2.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts	24
2.2. Rīcības virziena "Valsts valodas izglītības politika" progressa atainojums VVPP rezultatīvajos rādītājos	37
2.3. Rīcības virziena "Valsts valodas izglītības politika" kopvērtējums	46
3. RĪCĪBAS VIRZIENS: LATVIEŠU VALODAS ZINĀTNISKA IZPĒTE UN ATTĪSTĪŠANA	48
3.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts	48
3.2. Rīcības virziena "Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana" progressa atainojums rezultatīvajos rādītājos	54
3.3. Rīcības virziena "Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana" kopvērtējums	59
4. RĪCĪBAS VIRZIENS: SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS NODROŠINĀŠANA VALSTS VALODAS POLITIKAS ĪSTENOŠANĀ UN LATVIEŠU VALODAS ATTĪSTĪBĀ	61
4.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts	61
4.2. Rīcības virziena "Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana" progressa atainojums rezultatīvajos rādītājos	68
4.3. Rīcības virziena "Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā" kopvērtējums	74
SECINĀJUMI	76
IZMANTOTIE AVOTI	79

SAISTĪBU ATRUNA

Šis dokuments – “Valsts valodas politikas attīstības 2015. – 2017. gadā novērtējums” – ir sagatavots saskaņā ar iepirkuma „Par Valsts valodas politikas attīstības 2015.–2017. gadā novērtējumu” rezultātā 2017. gada 14. decembra noslēgto pakalpojuma līgumu Nr. 01-26.1/141.

Starptauņojumu laika posmā no 2017. gada decembra līdz 2018. gada aprīlim ir izstrādājis SIA “Dynamic University”.

Informācijas apkopojums, situācijas izvērtējums un secinājumi, kas minēti šajā dokumentā, ir balstīti uz dokumentāciju un sekundāro datu izpēti. Par minēto dokumentu, datu, informācijas un pazuņojumu precizitāti, pilnību un atbilstību dokumentu oriģināliem, ir atbildīgi attiecīgās informācijas sniedzēji, un SIA „Dynamic University” nesniedz garantijas vai saistības šajā sakarā. SIA „Dynamic University” neatbild par sekām, kas izriet no šī dokumenta vai kādas tā daļas izmantošanas.

Pasūtītājs: Izglītības un zinātnes ministrija

Izpildītājs: Dynamic University, SIA

Pamatojums: 2017. gada 14. decembrī noslēgtais pakalpojuma līgums Nr. 01-26.1/141

Izstrādes periods: 2017. gada decembris – 2018. gada aprīlis.

SAĪSINĀJUMI

SAĪSINĀJUMS	ATŠIFRĒJUMS, SKAIDROJUMS
All	Augstākās izglītības iestāde
ĀM	Ārlietu ministrija
CHILDES	Bērnu valodas apmaiņas sistēma
CLARIN	Vienota valodas resursu un tehnoloģiju infrastruktūra
COST	Eiropas zinātnes sadarbības programma
DyU	SIA „Dynamic University”
EEZ	Eiropas Ekonomiskā zona
EEZ	Eiropas Ekonomiskās zonas
EFNIL	Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācija
EK	Eiropas Komisija
ELA	Eiropas Latviešu apvienība
EMVC	Eiropas Moderno valodu centrs
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ITKC	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kompetences centrs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LAMBA	Latviešu valodas monolingvāla un bilingvālas apguve: rīki, teorijas un pielietojums
LaRKO	Latviešu valodas runas korpuss
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LiepU	Liepājas Universitāte
LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka
LU	Latvijas Universitāte
LU LVI	Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts
LU MII	Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts
LVA	Latviešu valodas aģentūra
LVEK	Latviešu valodas ekspertu komisija

SAĪSINĀJUMS	ATŠIFRĒJUMS, SKAIDROJUMS
LZA TK	Latvijas zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisija
MK	Ministru kabinets
MLK	Mācību līdzekļu komplekts
NexIT	Nākamās paaudzes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pētniecības projekts
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
PBLA	Pasaules Brīvo latviešu apvienība
PISA	OECD pētījums "Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma"
RTA	Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
UNESCO	Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UNGEEN	Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupa
VeA	Ventspils Augstskola
VISC	Valsts izglītības un saturs centrs
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VPP	Valsts Pētījumu programma
VPP SOPHIS	Valsts pētījumu programma "Kiberfizikālās sistēmas, ontoloģijas un biofotonika drošai un viedai pilsētai un sabiedrībai"
VVC	Valsts valodas centrs
VVPP	Valsts valodas politikas pamatnostādnes

NOVĒRTĒJUMA UZDEVUMI

Saskaņā ar 2017. gada 14.decembra Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) un SIA “Dynamic University” (turpmāk DyU) noslēgto līgumu Nr. 01-26.1/141 (turpmāk – līgums), DyU tika uzdots izstrādāt Valsts valodas politikas attīstības 2015.–2017. gadā novērtējumu, atbilstoši 2015.– 2020. gada definētajiem rīcības virzieniem.

Galvenie 2015.-2017. gada Valsts valodas politikas novērtējuma uzdevumi:

- Izvērtēt Valsts valodas politikas atbilstību 2015.–2017. gadā atbilstoši Valsts valodas politikas pamatnostādņēs 2015.-2020. gadam definētajiem rīcības virzieniem, identificējot svarīgākos paveiktos pasākumus, informāciju par rezultātīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi un rīcības virzienu raksturojošu statistisko informāciju.
- Sagatavot ekspertīzes ziņojumu par katra Valsts valodas politikas pamatnostādņēs 2015. - 2020. gadam definētā rīcības virziena īstenošanu 2015.–2017. gadā;
- Sagatavot Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas novērtējuma kopsavilkumu par katru no Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam rīcības virzieniem.

Novērtējuma ziņojums ir izstrādāts atbilstoši MK 2014. gada 2.decembra noteikumiem Nr.737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.¹

---

¹ MK noteikumi 737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” (skat.: <https://likumi.lv/doc.php?id=270934>)

IEVADS

Gan Satversmes kodolā, gan augstākā līmeņa politikas plānošanas dokumentos uzsvēta latviešu valodas un kultūras nozīme. Nacionālā attīstības plānā latviešu kultūras un valodas pastāvēšana savā zemē identificēta, kā valsts pastāvēšanas jēga. Lai arī valodas attīstība pamatā ir atkarīga no daudziem ārējiem apstākļiem (t.sk. demogrāfiskajām tendencēm, valodas lietotāju lingvistiskās attieksmes), valsts pārvaldes rīcībā ir daudz politikas instrumentu, ar kuriem veicināt valodas attīstību un radīt priekšnoteikumus latviešu valodas ilgtspējai. Kopš 2005. gada valsts valodas politikas pamatnostādnes ir vērtīgāko politikas instrumentu sistemātisks apkopojums, kas kalpo par pamatu valsts valodas politikas īstenošanai un regulārai izvērtēšanai.

Valsts valodas politikas pamatnostādnes (turpmāk – VVPP) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kura galvenie mērķi ir noteikt valodas politikas pamatprincipus, mērķus un svarīgākos rīcības virzienus un kalpot par pamatu sistemātiskai valsts valodas politikas īstenošanai. Valsts valodas politika skar dažādas Latvijas sociāldemogrāfiskās grupas un to īstenošana iespējama tikai veidojot ciešu starpinstitucionālu sadarbību un nodrošinot sociālo partneru un plašākas sabiedrības iesaisti, tāpēc pamatnostādnes uzskatāmas par caurviju politiku. VVPP atrodas sasaistē ar hierarhiski augstākiem plānošanas dokumentiem – “Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030. gadam”, “Nacionālās attīstības plānu” un caurviju un nozares politiku plānošanas dokumentiem:

- **“Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.–2018. gadam”**
- **“Rīcības plāns “Par sadarbību ar Latvijas diasporu 2015.–2017. gadam””**
- **“Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”**
- **“Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija””**
- **“Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”**

Valsts valodas pamatnostādnes ir strukturētas 4 rīcības virzienos un pēctecīgas iepriekšējam vidēja termiņa valsts valodas politikas plānošanas dokumentam “Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.-2014. gadam”. Valsts valodas politikas pamatnostādnes nosaka, ka: *“Valsts valodas politikas virsmērķis ir nodrošināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un Eiropas Savienības oficiālās valodas – ilgtspēju, tās lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijas un pasaules valodu tirgū, kā arī ietekmi Latvijas kultūrvidē.”*²

2015.–2020. gada VVPP 3.punkts “Valsts valodas politikas rīcības virzieni un uzdevumi” šim plānošanas periodam nosaka četrus galvenos rīcības virzienus:

- 1) **valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana;**
- 2) **valsts valodas izglītības politika;**
- 3) **latviešu valodas zinātniskā izpēte un attīstīšana;**
- 4) **sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā.**

VVPP norādītie rīcības virzieni ir savstarpēji papildinoši un ir saistīti ar Valsts valodas politikas galvenajiem aspektiem: juridisko, pedagoģisko, lingvistisko un līdzdalības aspektu. Rīcības virzieni, lai arī identificēti kā šķirti, daļēji savstarpēji pārklājas un cits citu papildina. Rīcības virzienos skaidri definēti galvenie uzdevumi – saturiski saistītu pasākumu kopums un to izpildei atbilstoši pasākumi. (skat. 1.attēlu)

² “Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2015.-2020. gadam”, pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/5022>

1. attēls: Politikas aspektu, rīcības virzienu un uzdevumu savstarpējā sasaiste valsts valodas politikas pamatnostādņēs 2015.-2020. gadam.
(Avots: VVPP 2015. – 2020.gadam)

VALSTS VALODA POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2015.-2020.			
JURIDISKAIS ASPEKTS	PEDAGOĢISKAIS ASPEKTS	LINGVISTISKAIS ASPEKTS	LĪDZDALĪBAS ASPEKTS
1 RĪCĪBAS VIRZIENS	2 RĪCĪBAS VIRZIENS	3 RĪCĪBAS VIRZIENS	4 RĪCĪBAS VIRZIENS
UZDEVUMI			
1.1. Normatīvo aktu izstrāde, izpilde un kontrole	2.1. Latviešu valodas apguves un pilnveides pieejamība	3.1. Valodas situācijas analīze	4.1. Sabiedriskās domas veidošana un sabiedrības iesaiste
1.2. Starptautiskā sadarbība, normatīvo dokumentu tulkošana	2.2. Mācību metodikas pilnveide, atbalsts valodas prasmes vērtēšanā	3.2. Valodas zinātniskā izpēte	4.2. Latviešu valodas kultūras izkopšana, latviešu un lībiešu valodas kultūrvides ilgtspēja
	2.3. Speciālistu sagatavošana, pedagogu profesionālās kompetences pilnveide	3.3. Korpuslingvistikas attīstība	
	2.4. Mācību līdzekļu un mācību metodisko līdzekļu sagatavošana	3.4. Latviešu terminoloģijas attīstība	

Veicot politikas izvērtējumu priekštecīgajam politikas plānošanas periodam VVPP 2005. – 2014. gadam, tika secināts, ka kopumā valodas politikas īstenošanā sasniegtie rezultāti vērtējami kā pozitīvi – un iepriekšējā plānošanas periodā panākts būtisks progress visos valodas politikas rīcības virzienos.

Novērtējuma tvērums, struktūra un izmantotā metodoloģija

VVPP starpposma novērtējums atbilstoši katram rīcības virzienam, veidots četrās sadaļās izmantojot sekundāros datus - IZM sniegto un citu, publiski pieejamo informāciju, identificējot svarīgākos veiktos pasākumus un rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi, pastāvošās problēmas pamatnostādņu īstenošanā un potenciālās problēmas sekmīgai valsts valodas politikas ieviešanai turpmākajā plānošanas periodā, līdz 2020. gadam.

Izvērtējumā izmantotās metodes:

- Dokumentu un datu analīze;
- Valodas politikas ekspertu grupas diskusija.

Dokumentu un datu analīze, ļauj novērtēt sasniegtos darbības rezultātus – cik lielā mērā izdevies īstenot VVPP plānotās ieceres un paver iespējas, vismaz indikatīvi, novērtēt arī sasniegtos politikas rezultātus. Svarīgi, ka iespējams novērtēt arī to cik atbilstoši un veiksmīgi ir definēti rezultatīvie rādītāji un izvēlētie pasākumi katra VVPP rīcības virziena un tiem pakārtotu uzdevumu izpildei. Izvērtējumā veikta arī vadīta grupas diskusija valodas politikas ekspertiem, kurā gūtās atziņas iekļautas novērtējumā, kā arī izmantota, lai validētu dokumentu un datu analīzē gūtās atziņas.

Izvērtējumam ir arī ierobežojumi gan tā tvēruma, gan pieejamās informācijas dēļ. Izvērtējums aplūko VVPP īstenošanas sekmes un problēmas, bet neietver padziļinātu analīzi par latviešu valodas situāciju kopumā. Daļu no sasniegtajiem politikas rezultātiem ir grūti izvērtēt, atsevišķi rezultatīvie rādītāji pārklājas, vai nav noteikti atbilstoši rīcības virzienam, kā arī atsevišķos pasākumos informācija par rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi un plānoto pasākumu izpildi nav pieejama izvērtējuma veikšanas laikā. Grūti novērtēt pasākumus, kuriem nav piesaistītu rezultatīvo rādītāju, jo VVPP nenosaka skaidras pasākumu apjomu raksturojošas vērtības, tāpēc sarežģīti vērtēt pie kāda veikto aktivitāšu apjoma pasākums uzskatāms par sekmīgi izpildītu.

Izvērtējums veidots atbilstoši VVPP struktūrai, katrā nodaļā apskatīts viens rīcības virziens, sniedzot pārskatu par paveiktajiem pasākumiem rīcības virzienu uzdevumu ietvaros, rīcības virzienu raksturojošajiem rezultatīvajiem rādītājiem. Pasākumos, kuros ir skaidra pasākuma sasaiste ar rezultatīvajiem rādītājiem, tie ņemti vērā vērtējot pasākumu izpildes pakāpi un iekļauts saistīto rezultatīvo rādītāju vizuāls atainojums. Vērtējot pasākumu izpildi, izmantoti četri izpildes stāvokļi:

- **Pasākums tiek īstenots** – VVPP periodā no 2015. – 2017. gadam veiktas plānotās aktivitātes un sasniegtas vai pārsniegtas rezultatīvo rādītāju prognozes.
- **Pasākums daļēji īstenots** - VVPP periodā no 2015. – 2017. gadam veikta daļa no plānotajām aktivitātēm, daļēji sasniegtas atbilstošo rezultatīvo rādītāju vērtības.

- **Pasākums nav izpildīts** - VVPP periodā no 2015. – 2017. gadam nav veiktas plānotās aktivitātes un nav sasniegtas rezultatīvo rādītāju prognozes, vai arī trūkst informācijas, kas liecinātu par pasākumu īstenošanu.

Vērtējot atbilstību rīcības virzienam kopumā un tā atsevišķiem uzdevumiem norādīts, vai pasākums ir atbilstošs rīcības virzienam. Neatbilstības gadījumā sniegti ieteikumi par pasākuma iekļaušanu citā uzdevumā vai rīcības virzienā, vai arī apvienošanu ar citiem pasākumiem. Secinājumu daļā iekļautas svarīgākās novērtējuma laikā gūtās atziņas katrā rīcības virzienā.

1. RĪCĪBAS VIRZIENS: VALSTS VALODAS JURIDISKĀ STATUSA STIPRINĀŠANA

Pirmais rīcības virziens skar valsts valodas politikas juridisko aspektu, un tā ietvaros ir definēti divi uzdevumi, kas vērsti uz Valsts valodas likuma un citu saistīto normatīvo aktu izpildi, normatīvo aktu jaunradi, starptautisko sadarbību un normatīvo aktu tulkošanu Latvijas un ES pārvaldes institūcijās. Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana ir izteikti horizontāla rakstura pasākumu un uzdevumu kopums, kas veido institucionālo un normatīvo ietvaru sekmīgai pārējo trīs virzienu īstenošanai un valsts valodas politikai kopumā.

Rīcības virziens sakņots Latvijas konstitucionālajā ietvarā – Satversmes kodolā –, kura 4.pantā latviešu valoda nostiprināta, kā valsts valoda, izrietoši valsts pienākums ir veidot un kontrolēt jēgpilnu un modernu, un labas pārvaldības principiem atbilstošu normatīvo regulējumu, kas nodrošina iespējas valodas attīstībai, ilgtspējai un prioritāru statusu pār citām valodām un latviešu valodas, kā nacionālā simbola, aizsardzību, vienlaikus samērojot to ar demokrātiskas valsts pamatprincipiem un Latvijas iedzīvotāju nacionālo minoritāšu tiesībām uz savas kultūras saglabāšanu.

Vienlaikus rīcības virzienam ir izteikts starptautiskais raksturs, jo latviešu valoda ir viena no ES oficiālajām valodām, kurās tiek daļēji nodrošināts ES institūciju darbs un normatīvo aktu pieejamība, tāpēc, kopš Latvijas dalības ES, viena no valodas politikas jomām ir nodrošināt atbalstu latviešu valodai ES darbā. Otrs svarīgs starptautisks valodas politikas aspekts ir dalība ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupā, kuras uzdevums ir veidot un atbalstīt sistemātisku un starptautiski atzītu vietvārdu – eksonīmu un endonīmu lietojumu.

1.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts

Pirmais VVPP rīcības virziens aptver divus virsuzdevumus un 21 pasākumu, kuros sasniegtais (t.sk. attiecībā uz rezultātīvajiem rādītājiem) iztirzāts turpmākajā rīcības virziena pārskatā.

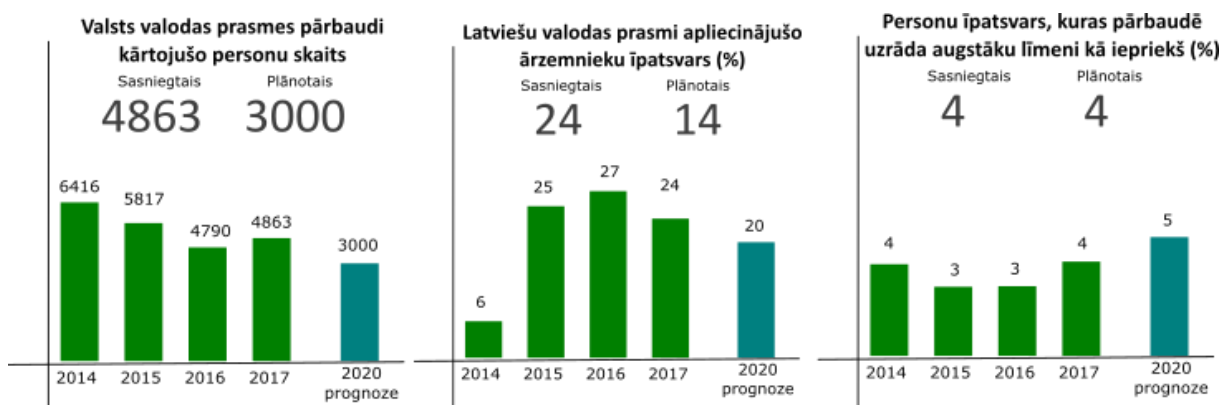
1) Nodrošināt Valsts valodas likuma un citu saistīto normatīvo aktu pilnvērtīgu izpildi un kontroli, atbilstoši valsts valodas situācijas pārmaiņām veikt grozījumus valsts valodas apguvi, lietojumu un prasmes pārbaudi reglamentējošos normatīvajos aktos.

1.1.1. Valsts valodas prasmes pārbaudes nodrošināšana atbilstoši pieprasījumam.

Kopš 2001. gada 21. janvāra Valsts izglītības un saturs centrs (VISC) īsteno valsts valodas prasmes funkciju, kas ir ne tikai viens no nozīmīgākajiem valodas prasmes kontroles mehānismiem, bet arī iespēja, neatkarīgi no latviešu valodas apguves veida, gūt oficiālu apstiprinājumu latviešu valodas prasmēm. Izvērtējuma periodā, 2015.– 2017.gadā, Valsts izglītības saturs centrs organizēja valsts valodas prasmes pārbaudes atbilstoši pieprasījumam, 2015. gadā nodrošinot valsts valodas prasmes pārbaudi 5817 personām, bet 2016. gadā – 4790 personām, 2017. gadā 4804. Tai skaitā nodrošinātas iespējas veikt valsts valodas prasmes pārbaudi diasporā. Nodrošinātas bezmaksas konsultācijas valsts valodas prasmes pārbaudes veicējiem - 2015. gadā nodrošinot 22, 2016. gadā – 20 un 2017. gadā 16 konsultācijas. Lai nodrošinātu valsts valodas pārbaudi 2015. gadā izveidoti 9, 2016. gadā – 10, 2017. gadā 10 diagnosticējošie testi, kopumā līdzšinējā pamatnostādņu periodā izveidojot 29 testus valsts valodas prasmes diagnostikai.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu saistīti trīs rezultatīvie rādītāji – 1) 2017. gadā valodas prasmes pārbaudi kārtājošo personu skaits, 2) ārzemnieku īpatsvars valsts valodas prasmes pārbaudi kārtājošo vidū un 3) personu īpatsvars, kuri atkārtoti kārtojot valsts valodas prasmes pārbaudi ir ieguvuši augstāku līmeni kā iepriekš. (skat. 2.attēlu)

2. attēls: 1.1.1. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Pārskata periodā VISC ir nodrošinājis valsts valodas pārbaudi atbilstoši pieprasījumam, turklāt ievērojami (par 62%) pārsniedzot attiecīgajā rezultatīvajā rādītājā plānoto valodas pārbaudē skaitu – 3000 valsts pārbaudes, kā arī nodrošinot nepieciešamās aktivitātes sekmīgai valsts valodas pārbaudes īstenošanai un pretendentu konsultēšanai. Sasniegti arī pārējie rezultatīvie rādītāji – 24% (plānoti 14%) no valsts valodas pārbaudi kārtojušajiem nav Latvijas valsts piederīgie un 4% no atkārtotu pārbaudi veikušajiem ir ieguvuši augstāku valodas līmeni kā iepriekšējā pārbaudē. Gan pasākumi, gan ar to saistītie rezultatīvie rādītāji ir atbilstoši rīcības virziena mērķim un uzdevumam, tomēr rezultatīvo rādītāju vērtības ir noteiktas neambiciozi, diezgan droši garantējot to izpildi. Nākotnē veidojot rezultatīvos rādītājus, ieteicams tos veidot tā, lai tie raksturotu sniegtā pakalpojuma kvalitāti, pieejamību, klientu apmierinātību utml. ne tikai apraksta pasākuma īstenošanas apjomu.

1.1.2. Konsultāciju sniegšana par valsts vispārējās izglītības mācību priekšmeta „Latviešu valoda”, „Latviešu valoda un literatūra” un „Literatūra” standarta prasību atspoguļošanu mācību līdzekļos.

Atbilstoši normatīvajam regulējumam VISC sniedz konsultācijas par valsts vispārējās izglītības mācību priekšmetu „Latviešu valoda”, „Latviešu valoda un literatūra”, „Literatūra” standartu prasību atspoguļošanu mācību līdzekļos. 2015. gadā sadarbojoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk – LNB) Bērnu literatūras centram un VISC tika organizēta zinātniski praktiska konference pirmsskolas un sākumskolas pedagogiem un citiem interesentiem “Pirmsskola, sākumskola, lasīšana, patikšana” ar 436 dalībniekiem.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums iedarīgāks 2. rīcības virzienā. Trūkst informācijas pasākuma izvērtēšanai. Lai arī pasākumam nav piesaistīti konkrēti sasniegtāmie rezultatīvie rādītāji, tā veiksmīgas īstenošanas izvērtēšanai, vērtīga būtu informācija par sniegtajām konsultācijām, kā arī par konferences sasniegtajiem rezultātiem un to saistību ar 1.1.2. pasākumu. Pasākums kopumā vien netieši skar 1.rīcības virzienu un, izrietoši, tā 1.uzdevumu - tas drīzāk iederas 2.rīcības virziena “Valsts valodas izglītības politika” uzdevumā “Atbalstīt latviešu valodas apguvei un pilnveidei nepieciešamo mācību līdzekļu un mācību metodisko līdzekļu, t.sk. elektronisko, sagatavošanu un izdošanu”.

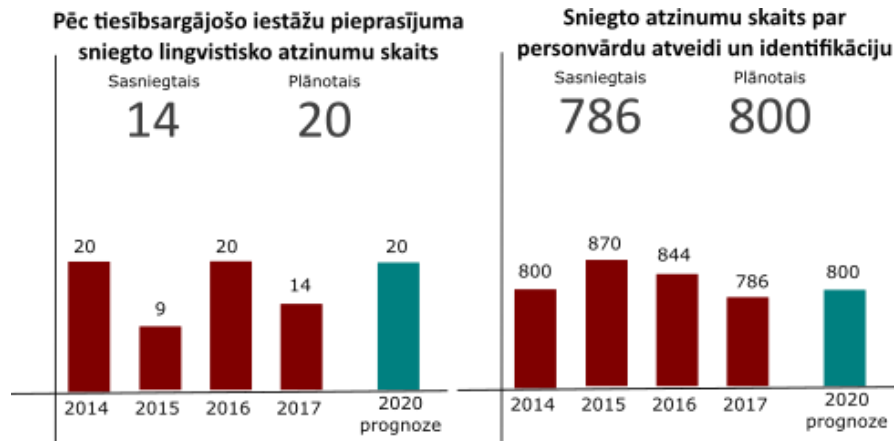
1.1.3. Citvalodu personvārdu atveide un identifikācija atbilstoši latviešu literārās valodas normām pēc valsts un pašvaldību iestāžu un privātpersonu pieprasījuma, kā arī lingvistisko atzinumu sniegšana pēc tiesībsargāšanas iestāžu pieprasījuma.

Latviešu valodas aģentūra (turpmāk – LVA) saskaņā ar rīcības virziena uzdevumiem sniegusi izziņas par citvalodu personvārdu atveidi un identifikāciju atbilstoši latviešu literārās valodas normām – 2015. gadā sniedzot 870 izziņas, 2016. gadā 844 izziņas, 2017. gadā – 786 izziņas. Pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma LVA 2015. gadā sniegusi 9, 2016. gadā 20 un 2017. gadā. 14 lingvistiskos atzinumus un ekspertīzes.

Uzsākta izstrāde publiski pieejamajai lietotnei/datu bāzei par personvārdu atveidi no dažādām valodām – lietotni plānots padarīt publiski pieejamu 2018. gadā.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Pasākumam atbilstoši ir 2 rezultatīvie rādītāji – 1)2017. gadā sniegto lingvistisko atzinumu un ekspertīžu skaits, un 2) sniegto atzinumu skaits par personvārdu atveidi un identifikāciju. (skat 3. Attēlu).

3 attēls: 1.1.3. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

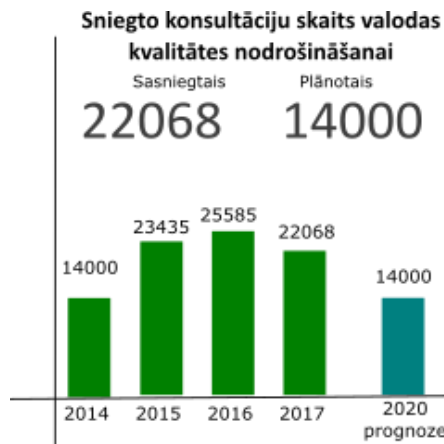
Secinājums: Pasākums tiek īstenots daļēji sekmīgi. Nav sasniegtas ar pasākumu saistītās rezultātīvo rādītāju prognozes. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Atbilstoši pieprasījumam sniegti atzinumi par personvārdu atveidi un pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma veiktas lingvistiskās ekspertīzes, taču nav sasniegti rezultātīvie rādītāji – pēc VVPP iekļautajām prognozēm 2017. gadā bija plānots sniegt 800 atzinumu par personvārdu atveidi no citām valodām un 20 lingvistiskās ekspertīzes pēc tiesībsargājošo iestāžu pieprasījuma. Jāvērtē ar pasākumu saistīto rezultātīvo rādītāju atbilstība rīcības virzienam – ja pasākums nodrošināts atbilstoši nepieciešamībai nav pamata uzskatīt rezultātīvo rādītāju un tam atbilstošo pasākumu par neizpildītu.

1.1.4. Valsts un pašvaldību iestāžu, juridisko un privātpersonu konsultēšana par latviešu valodas lietojuma jautājumiem.

Pasākuma ietvaros 2015. gadā sniegtas 23 435, 2016. gadā 25 585 un 2017. gadā 22 068 mutvārdu un elektroniskās konsultācijas par latviešu valodas lietojuma jautājumiem valsts un pašvaldību iestādēm, juridiskajām un privātpersonām. LVA 2016. gadā uzsāka izstrādi un 2017. gadā padarīja publiski pieejamu lietotni “Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze” – biežāk uzdoto jautājumu un sagatavoto lingvistisko konsultāciju krātuve, kas publiski pieejama ikkatram interesantam. Datu bāze ir gan interesants lingvistisko problēmjautājumu apkopojums, gan veids, kā ērti saņemt valodas konsultācijas interneta vietnē, bez tiešas LVA iesaistes.

Atbilstošie rezultātīvie rādītāji: Ar pasākumu saistīts 1 rezultātīvais rādītājs - Sniegto konsultāciju skaits latviešu valodas lietojuma kvalitātes nodrošināšanai. (Skat. 4. attēlu.)

4. attēls: 1.1.4. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Sasniegtas ar pasākumu saistītā rezultātīvā rādītāja vērtības. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Pārskata periodā sniegtas konsultācijas valodas kvalitātes nodrošināšanai. Nākotnē iespējams sniegto konsultāciju skaita samazinājums, saistībā ar interneta vietnes izveidi informācijas ieguvei par lingvistiskiem problēmjautājumiem. Nākotnē definējot rezultātīvos

rādītājus, ieteicams tos veidot tā, lai tie raksturotu sniegtā pakalpojuma kvalitāti ne tikai deskriptīvi apraksta pasākuma īstenošanu, jo svarīgākais sekmīgai pasākuma nodrošināšanai ir tas, lai pakalpojums būtu kvalitatīvs, pieejams atbilstošs pieprasījumam.

1.1.5. Starpinstitūciju sadarbības nodrošināšana latviešu zīmju valodas attīstīšanai un lietojumam saziņā ar nedzirdīgajiem cilvēkiem.

Secinājums: Pasākums netiek īstenots. Trūkst informācijas par līdzšinējā VVPP periodā veiktu starpinstitucionālu sadarbību latviešu zīmju valodas attīstībai.

1.1.6. Nepieciešamo normatīvo aktu projektu izstrāde, atbilstoši valodas situācijas pārmaiņām.

2015. gadā lai sekmētu nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības apguvi, tai skaitā, uzlabojot arī minēto jauniešu valsts valodas prasmes, 2015. gada 28. aprīlī ir apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr. 207 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 7.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros" pasākumu "Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošana jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai" un "Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros" īstenošanas noteikumi".

2016. gada 11. novembrī apstiprināts informatīvais ziņojums "Par situāciju vietvārdu informācijas jomā un nepieciešamību izdarīt grozījumus normatīvajos aktos, lai nodrošinātu vietvārdu lietojumu atbilstoši Valsts valodas likuma un Ministru kabineta 2012. gada 10.janvāra noteikumu Nr.50 "Vietvārdu informācijas noteikumi" prasībām" Informatīvajā ziņojumā apkopoti priekšlikumi izmaiņām normatīvajā regulējumā, lai novērstu atšķirīgu vietvārdu lietojumu un novērstu citas pastāvošās nepilnības.

2017. gada apstiprināti "Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 24.septembra noteikumos Nr.973 "Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta, Latvijas vēstures un kultūras pamatu zināšanas pārbaudi", kas paredz samazināt laiku, kas nepieciešams atkārtotai valsts valodas pārbaudes kārtošanai no 3 mēnešiem uz 3 dienām, lai atvieglotu valodas prasmes pārbaudes kārtošana cilvēkiem, kuru mītnes zeme nav Latvija.

2017. gada 8.augustā Ministru kabinets jau ir pieņēmis grozījumus Ministru kabineta 2010. gada 6.aprīļa noteikumos Nr.335 "Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību" un grozījumus Ministru kabineta 2013. gada 17.decembra noteikumos Nr.1510 "Valsts pārbaudījumu norises kārtība", un tie paredz valsts pārbaudījumu un centralizēto eksāmenu kārtošana valsts valodā 9. un 12.klasē.

Sakarā ar 2017. gadā rosināto pāreju uz valsts valodu izskatīts un apstiprināts Informatīvais ziņojums "Par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs", kurā detalizēti identificēti iemesli un šķēršļi pārejai uz izglītību valsts valodā, t.sk. identificētas nepieciešamās izmaiņas normatīvajā regulējumā.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir daļēji atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Pamatnostādnes neparedz skaidrus sasniedzamos mērķus un sasaistīts ar rezultatīvajiem rādītājiem. Ir grūti izvērtēt cik lielā mērā normatīvā ietvara izmaiņas pašlaik ir atbilstošas valodas situācijai. Ikviens valsts politika tiek īstenota atbilstošā normatīvā ietvarā. Izmaiņas normatīvajos aktos pašas par sevi, neatbalsta rīcības virzienā noteiktos mērķus. Izrietoši, ir grūti izvērtēt to cik lielā mērā plānotais pasākums tiek sekmīgi īstenots. Nākotnē pasākums, drīzāk būtu jāiekļauj kā citu pasākumu daļa, norādot nepieciešamās izmaiņas normatīvajos aktos.

1.1.7. Izstrādāt un pilnveidot Eiropas skolas mācību priekšmeta „Latviešu valoda” pamatskolas un vidusskolas programmu paraugus.

Eiropas skolas pirmsskolas un pamatskolas latviešu valodas programma ir izstrādāta un apstiprināta Eiropas skolas senātā 2014. gada 23.februārī un ir spēkā no 2015. gada 1.septembra.

Secinājums. Pasākums ir izpildīts. Pasākums drīzāk atbilst 2.rīcības virzienam “Valsts valodas izglītības politika”. Pasākums ir izpildīts pamatnostādņu īstenošanas pirmajā gadā, turklāt, atbilstoši sniegtajai informācijai, programmu paraugi Eiropas skolai tika izstrādāti vēl iepriekšējā VVPP plānošanas periodā. Pasākums ir izpildīts un nav iekļaujams turpmākajā VVPP īstenošanas periodā.

1.1.8. Valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaudīšanu un administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana.

2015. gadā veikta 5781, 2016. gadā 3372 un 2017. gadā 3805 valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas pārbaude. 2015. gadā izskatītas 2167, 2016. gadā – 1079 un 2017. gadā - 1166 sūdzības par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem. 2016. gadā uzsāktas 493, bet 2017. gadā 502 lietvedības

administratīvā pārkāpuma lietā. 2016. gadā sniegtas 163, savukārt 2017. gadā 112 rakstiskas konsultācijas par valsts valodas lietošanas jautājumiem.

Ar pasākumu saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu ir saistīts 1 rezultatīvais rādītājs – administratīvā pārkāpumu skaita procentuāls samazinājums pret iepriekšējo gadu. (Skat. 5. attēlu.)

5. attēls: 1.1.8. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums īstenots daļēji sekmīgi. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Veiktas nepieciešamās aktivitātes, lai nodrošinātu un veicinātu normatīvajiem aktiem atbilstošu valodas lietojumu. Sakarā ar izmaiņām VVC sniegtajā informācijā nav iespējams korekti salīdzināt visus 2015. gadā un 2016./2017. gadā sasniegtos rezultātus, izņemot veiktās reglamentējošo normatīvo aktu pārbaudes. Veikto pārbažu samazinājums tiek skaidrots ar VVC stratēģijas maiņu – biežāk nebūtiskiem un pirmreizējiem pārkāpumiem sniedzot konsultācijas un orientējoties uz kvalitatīvu iespējamo pārkāpumu izvērtējumu. Lai arī rezultatīvais rādītājs, atbilstoši tā formulējumam, nav sasniegts un attiecībā pret 2016. gadu ir vērojams 2% administratīvo pārkāpumu pieaugums, būtisks (30%) samazinājums ir vērojams 2016. gadā. Esošais rezultatīvais rādītājs ik gadu tiek salīdzināts ar iepriekšējo gadu – pēc gada, kurā ir bijis liels administratīvo pārkāpumu skaits rezultatīvais rādītāju sasniegt būs vieglāk, bet pēc gada ar nelielu pārkāpumu skaitu – grūtāk.

1.1.9. Mācību līdzekļu manuskriptu izvērtēšana un atzinumu sniegšana

Pārskata periodā no 2015. līdz 2017. gadam mācību līdzekļu manuskripti izvērtēšanai netika iesniegti

Secinājums: Pasākums netiek īstenots. Pasākums ir drīzāk atbilstošs 2. rīcības virzienam – “Valsts valodas izglītības politika”, jo tas ir saistīts ar VVPP pedagoģisko aspektu. Līdzšinējā VVPP periodā nav bijis pieprasījuma pēc mācību līdzekļu un manuskriptu izvērtēšanas.

1.1.10. Institūciju sadarbības nodrošināšana Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā un Vietvārdu datu bāzes satura aktualizēšana.

Pārskata periodā nodrošināta iesaistīto institūciju sadarbība, nosakot vietvārdu statusu un aktualizējot Vietvārdu datu bāzes saturu. Veikta datu bāzes satura aktualizācija (skat. pasākumu 1.1.12.) un uzturēšana.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Plānotais pasākums dublējās ar pasākumu 1.1.12, jo vietvārdu statusa noteikšana un institucionālā sadarbība ir neatņemama vietvārdu datu bāzes uzturēšanas un attīstīšanas daļa. Pēc iestāžu sniegtās un publiski pieejamās informācijas grūti vērtēt to cik veiksmīga ir iesaistīto institūciju sadarbība Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā.

1.1.11. Vietvārdu datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statusa izvērtēšana un priekšlikumu par oficiālo nosaukumu piešķiršanu dabas objektiem iesniegšana VVC.

2015. gadā – saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 10.janvāra noteikumu Nr.50 „Vietvārdu informācijas noteikumi” 88.punktu izvērtēts Vietvārdu datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statuss un Valsts valodas centrā iesniegti priekšlikumi oficiālo nosaukumu un paralēlnosaukumu (ja tādi nepieciešami) piešķiršanai 3347 dabas objektiem; 2016. gadā – 493 dabas objektiem, 2017. gadā 258 dabas objektiem. Atbilstoši saņemtajam atzinumam sagatavots Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (turpmāk – LĢIA) lēmuma projekts oficiālo vietvārdu piešķiršanai 212 dabas objektiem un oficiālo paralēlnosaukumu piešķiršanai 4 dabas objektiem. Izvērtēts un noraidīts 1 pašvaldības iesniegts pieprasījums oficiālā paralēlnosaukuma piešķiršanai. Veikti

sabiedrības informēšanas pasākumi (publicēts informatīvs buklets un tematiskā sadaļa "Oficiālie vietvārdi" LĢIA Pakalpojumu mājaslapas Vietvārdu sadaļā u.c.)

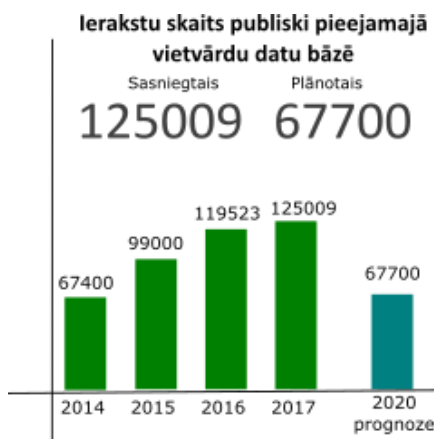
Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Ir veikts datu bāzē esošo dabas objektu nosaukumu statusa izvērtējums un priekšlikumu virzīšana par pilnveidi vietvārdu jomā.

1.1.12. Latvijas Vietvārdu datu bāzes uzturēšana un attīstīšana.

2015. gadā turpināta Latvijas Vietvārdu datu bāzes uzturēšana un attīstīšana. Vietvārdu datu bāzē (VDB) 2015. gada 30.decembrī bija 153 300 vietvārdu, kas attiecas uz 118 500 objektiem Latvijā un tās kaimiņvalstu pierobežas zonā. 2016. gadā – 156 258 ieraksti, kas satur datus par 156 258 vietvārdiem (jeb 156 258 vietvārdu, kas attiecas uz 119 523 ģeogrāfiskajiem objektiem). 2017. gada 28.jūlijā publicēta publiski pieejamās vietnes *vietvardi.lgia.gov.lv* 8.versija, ietverot 101 tūkstoši ierakstu - ziņas par 135 tūkstošiem nosaukumu, kas attiecas uz 101 tūkstoši Latvijas Republikas teritorijā esošu ģeogrāfisko objektu.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 1.1.12. pasākumu ir saistīti divi rezultatīvie rādītāji: "Ierakstu skaits publiski pieejamajā vietvārdu datu bāzē" un "Publiski pieejamo vietvārdu katalogu skaits". (Skat 6. attēlu.)

6. attēls: 1.1.12. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Tiek uzturēta un attīstīta publiski pieejama vietvārdu datu bāze. Rezultatīvais rādītājs ir atbilstošs pasākumam. 2017. gadā ievērojami – gandrīz divas reizes – pārsniegta plānotā rezultatīvā rādītāja vērtība. Jāvērtē prognožu atbilstība, plānojot sasniedzamas un reālistiskas rezultatīvā rādītāja vērtības. Pasākuma kontekstā būtu vērtīgi aplūkot arī publiskās vietvārdu datu bāzes lietotāju un apmeklētāju skaitu.

1.1.13. Elektroniska Latvijas lielo dabas objektu oficiālo vietvārdu kataloga sagatavošana un publicēšana.

2016. gadā uzsākts darbs elektroniska Latvijas lielo dabas objektu oficiālo vietvārdu kataloga sagatavošanā – ir izstrādāta kataloga koncepcija.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 1.1.13. pasākumu ir saistīts viens rezultatīvais rādītājs "Publiski pieejamo vietvārdu katalogu skaits", kuram 2017. gadā plānots viens publiski pieejams vietvārdu katalogs. (Skat 7. attēlu)

7. attēls: 1.1.13. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 1.uzdevumam. Atbilstoši VVPP – uzsākta oficiālā lielo dabas objektu vietvārdu kataloga izstrāde, ko plānots padarīt publiski pieejamu līdz 2020. gadam.

2) Īstenot sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, nodrošināt normatīvo dokumentu tulkošanas jautājumu risināšanu Latvijas un Eiropas Savienības institūcijās. Un tas aptver 8 īstenojamos pasākumus.

1.2.1. Latvijas iestāžu pieprasījumu koordinēšana ES Ministru Padomes darba grupu sanāksmju mutiskā tulkojuma nodrošināšanai.

Līdzšinējā VVPP periodā pastāvīgi uzturēts dialogs ar Latvijas valsts pārvaldes iestādēm un atbildīgajām Eiropas Savienības (ES) institūcijām par latviešu valodas tulkošanas aktuālajiem jautājumiem. Veikta Latvijas iestāžu pieprasījumu koordinēšana par ES Ministru padomes darba grupu sanāksmēs nepieciešamo tulkojumu (informācija tiek apkopota reizi pusgadā un pārsūtīta ES Padomei).

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.2. ES tulkošanas jautājumiem veltīto ikgadējo konferenču organizēšana.

2015. gada 6.novembrī Ārlietu ministrijā notika Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā, Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāta, ĀM un VVC kopīgi organizēta konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – vienota izpratne par tulkošanas kvalitāti". 2016. gada 28.oktobrī notika ĀM un VVC kopīgi organizēta konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – tulkošanas nozares resursi ES iestādēs un Latvijā". 2017. gada 10.novembrī EK tulkošanas ģenerāldirektorāts sadarbībā ar ĀM, VVC un EK pārstāvniecību Latvijā organizēja konferenci "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – iesaistīto pušu sadarbība."

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.3. Dalība Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācijā (European Federation of National Institutions for Language, EFNIL).

Līdzšinējā VVPP periodā LVA nodrošinājusi dalību Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācijā un dalību federācijas organizētajās gadskārtējās konferencēs – 2015. gadā - „Valodu lietojums publiskajā sfērā – Eiropas valstu pieredze un teorija” Helsinkos, 2016. gadā "Stereotipi un lingvistiskie aizspriedumi Eiropā” Varšavā un 2017. gada 5. un 6. oktobrī, konferencē "Nacionālās valodas institūcijas un nacionālās valodas” Manheimā.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.4. Starptautisko tiesību aktu tulkošana latviešu valodā un Latvijas Republikas tiesību aktu tulkošana ES dalībvalstu valodās.

2015. gadā tulkošanai iesniegti 17 Latvijas tiesību akti, 2016. gadā – 21 Latvijas tiesību akts, lai veiktu ĀM kompetencē esošo Latvijas un starptautisko aktu tulkojumus un iesniegšanu VVC. Atbilstoši uzdevumam latviešu valodā tulkoti starptautiskie tiesību akti – 2015. gadā 7069 standartlapu apjomā, 2016. gadā – 7079 standartlapu apjoma un 2017. gadā 6772 standartlapu apjomā. ES dalībvalstu valodās tulkoti LR tiesību akti – 2015. gadā 3308, 2016. gadā 3155 un 2017. gadā 3909 standartlapu apjomā. Veikta priekšlikumu iesniegšana ES iestādēs

par nepieciešamajiem labojumiem ES tiesību aktu tekstos - ES institūcijām pārsūtīti labojumu pieprasījumi 2015. gadā par 12 tiesību aktiem, 2016. gadā – 3, 2017. gadā – 4 tiesību aktiem.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.5. Priekšlikumu izvērtēšana kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos Eiropas Savienības tiesību aktos; konsultāciju sniegšana ES iestāžu tulkošanas dienestiem un atzinumu sniegšana par ES tiesību aktu projektiem terminoloģijas jomā.

VVC izvērtēti iesniegumi par kļūdu labojumiem (*corrigendum*) publicētajos ES aktos, (2015. gadā – 13 2016. – 3; 2017 – 5), pēc ES iestāžu pieprasījuma sniegtas konsultācijas terminoloģijas jautājumos par ES publicētajiem tiesību aktiem – 2015. gadā – 22; 2016. gadā – 52 un 2017. gadā – 29 konsultācijas Citām fiziskām un juridiskām personām 2015. gadā sniegtas 155, 2016. gadā – 164 un 2017. gadā – 272 konsultācijas.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.6. Eiropas Moderno valodu centra (European Centre of Modern Languages, ECML) Nacionālās nominēšanas institūcijas un Nacionālā kontaktpunkta Latvijā darbības nodrošināšana.

2016. gada vasarā organizētas darbnīcas – Daudzveidīga pieeja mācīšanās procesam (*A Pluriliteracies Approach to Teaching and Learning*). RELANG (2) un ICT-REV. EMVC darbība un tā mājas lapā pieejamie materiāli svešvalodu pedagogiem popularizēti 4 svešvalodu skolotāju MA vadītāju semināros angļu, vācu un krievu valodas skolotājiem (212 dalībnieki); EMVC vietnē atjaunota Latvijas Angļu valodas skolotāju asociācijas izstrādātā Eiropas valodu portfeļa jaunākā skolas vecuma bērniem elektroniskā versija latviešu un angļu valodās.

Secinājums: Pasākums ir īstenots no 2015. līdz 2016. gadam. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam. Trūkst informācijas, lai novērtētu pasākuma īstenošanu 2017. gadā.

1.2.7. Latvijas pārstāvība ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupā (*United Nations Group of Experts on Geographical Names, UNGEGN*) un dalība UNGEGN sesijās un ANO 11.Ģeogrāfisko nosaukumu standartizācijas konferencē.

Izvērtējuma periodā nodrošināta Latvijas pārstāvība ANO Ģeogrāfisko nosaukumu ekspertu grupā. 2015. gadā LĢIA pārstāvji piedalījušies UNGEGN Baltijas nodaļas 17.sanāksmē Polijā (Varšavā) un UNGEGN Eksonīmu darba grupas 17. sanāksmē Horvātijā (Zagrebā). 2016. gadā LĢIA speciālisti piedalījušies UNGEGN Baltijas nodaļas 17.sanāksmē Pēterburgā, sagatavota Latvijas sadaļa UNGEGN Baltijas nodaļas kopīgajam ziņojumam UNGEGN 29.sesijai. 2017. gadā LĢIA speciālisti piedalījušies ANO Ģeogrāfisko nosaukumu standartizācijas 11. konferencē un UNGEGN 30. sesijā.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 1.rīcības virziena 2.uzdevumam.

1.2.8. UNGEGN Baltijas nodaļas sanāksmes Latvijā organizēšana.

2017. gadā netika organizēta UNGEGN sanāksme Latvijā sakarā ar UNGEGN sesijas norisi Ņujorkā

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums zaudējis aktualitāti un nav iekļaujams turpmākajā VVPP periodā.

1.2. Rīcības virziena “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana” progress atainojums VVPP rezultatīvajos rādītājos

Šajā sadaļā aplūkota 1. rīcības virziena rezultatīvie rādītāji: to izpildes pakāpe, atbilstība rīcības virzienam un politikas un darbības rezultātiem. No 11 ar rīcības virzienu saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem, atbilstoši publiski pieejamajai un atbildīgo institūciju sniegtajai informācijai, ir sasniegtas 8 rezultatīvo rādītāju vērtības, bet aptuveni trešā daļa jeb 3 rezultatīvie rādītāji uzskatāmi par daļēji izpildītiem. (skat. 1.tabulu).

Pēc būtības vērtējot rezultatīvos rādītājus, kuros plānotais rezultāts nav sasniegts, nevar viennozīmīgi apgalvot, ka tas liecina par neveiksmēm valodas politikas īstenošanā. Piemēram, 4. politikas rezultāta rezultatīvais rādītājs “Administratīvo pārkāpumu skaita samazinājums” 2017. gadā nav sasniegts, jo salīdzinot ar 2016. gadu ir pieaudzis administratīvo pārkāpumu skaits, taču, salīdzinot ar 2015. gadu pārkāpumu skaits ir samazinājies par 29%.

Darbības rezultāta “4.3. Uzlabota latviešu valodas lietojuma kvalitāte” rezultatīvajos rādītājos ir daļēji sasniegtas plānotās vērtības – 75% plānoto lingvistisko atzinumu un 98% personvārdu atveides un identifikācijas atzinumu,

kas gandrīz sasniedz VVPP plānoto. Jāatzīmē, ka rezultātīvo rādītāju izpilde atkarīga no pieprasījuma un ārējiem apstākļiem – ja nav bijis pieprasījums pēc lingvistiskajiem atzinumiem, vai personvārdu atveides atzinumiem, tad atbildīgajām institūcijām nav iespējas un nepieciešamības sasniegt plānotās rezultātīvo rādītāju vērtības.

Daudziem no rezultātīvajiem rādītājiem sasniedzamās vērtības prognozētas salīdzinoši pieticīgi. Piemēram, darbības rezultāta 4.1. rezultātīvā rādītāja “valodas prasmes pārbaudi kārtotā personu skaits” kopš 2001. gada ne gadu nav bijusi zemāka kā 2007. gadā, kad 3826 personas veica valsts valodas prasmes pārbaudi.³ Ari citi rezultātīvie rādītāji – ierakstu skaits vietvārdu datu bāzē, sniegto konsultāciju skaits valodas kvalitātes nodrošināšanai izpildīti pārsniedzot prognozes par attiecīgi 84% un 57%, kas liecina, par nepieciešamību rūpīgāk izvērtēt rezultātīvo rādītāju prognozes un tajos izvirzīt sasniedzamus, bet vienlaikus uz izaugsmi orientētus mērķus.

Tos rezultātīvos rādītājus, kuri deskriptīvi raksturo valsts sniegto pakalpojumu izpildi – LVA sniegtās konsultācijas valodas jomā, sniegtos lingvistiskos atzinumus un atzinumus par personvārdu atveidi no citām valodām, ieteicams veidot tā, lai tie raksturotu pakalpojuma kvalitāti - klientu apmierinātību, pakalpojuma sniegšanas ātrumu, spēju nodrošināt pakalpojumu pieprasījumam atbilstošā apjomā, nevis tikai aprakstītu sniegtā pakalpojuma kvantitatīvo apjomu, kas, pats par sevi, neraksturo īstenošanas kvalitāti un, izrietoši, sekmes valsts valodas politikas īstenošanā.

Vērtējot rezultātīvo rādītāju atbilstību politikas un darbības rezultātiem var secināt, ka lielākoties rezultātīvie rādītāji ir atbilstoši, lai gan atsevišķi rezultātīvie rādītāji vien netieši raksturo politikas vai darbības virzienu. Piemēram, politikas rezultātu Nr.1 “Latviešu valodas prasmes uzlabošanas to iedzīvotāju vidū, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda”, raksturo tikai rezultātīvie rādītāji, kuri saistīti ar VISC nodrošināto valsts valodas pārbaudi, turklāt neiekļaujot rādītājus, kas raksturo valodas prasmes uzlabošanas kopumā. Darbības rezultāts “5.1. Atbalstīta Eiropas valstu zinātnisko atziņu ieviešana un informācijas apmaiņa valodas pedagogu darbā” drīzāk attiecināms uz VVPP otro virzienu “Valsts valodas izglītības politika”, jo raksturo pedagogu kompetenču pilnveidi.

---

³ Valsts izglītības satura centra mājas lapa, “Statistika par valsts valodas prasmes pārbaudi 2001. – 2016. gadam”, pieejams: http://visc.gov.lv/valval/dokumenti/2001_2016_kopeja_statistika.pdf

1. tabula: **VVPP 1.rīcības virziena “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana” rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.**
(Avots: autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS		IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
		3	4					9		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Politikas rezultāts 1. Uzlabojusies to iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda, latviešu valodas prasme.	Latviešu valodas prasmi apliecinājušo ārzemnieku īpatsvars valsts valodas prasmes pārbaudē (%).		VISC	6%	26%	27%	36%	20%	Sasniegts
		Personu, kuras valsts valodas prasmes pārbaudē uzrāda augstāku valsts valodas prasmes līmeni salīdzinājumā ar iepriekšējo novērtējumu, īpatsvars (%).		VISC	4%	3%	3%	14%		
2.	Politikas rezultāts 4. Panākta saskaņota valsts institūciju darbība valodas politikas īstenošanā, valsts valodas likuma un ar to saistīto normatīvo aktu pilnvērtīgā izpildē un kontrolē.	Administratīvo pārkāpumu skaits (samazinājums %)		VVC	10%	8%	30%	-2%	5%	Daļēji sasniegts
								5		

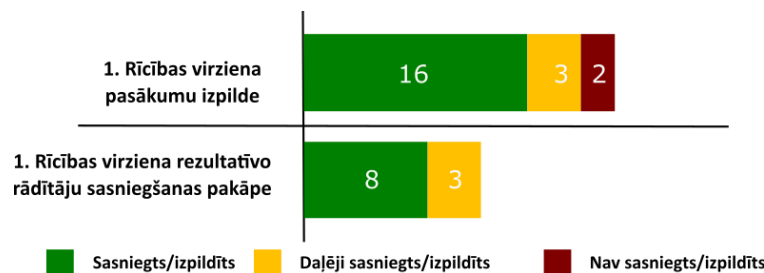
Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS		IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
								2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.	Darbības rezultāts 4.1. Nodrošināta valsts valodas prasmes pārbaude profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai.	Atbilstoši normatīvajam regulējumam nodrošināto valsts valodas prasmes pārbaudi kārtujošo personu skaits.		VISC	3000	5817	4790	4863	3000	Sasniegts
								3000		
4.	Darbības rezultāts 4.2. Nodrošināta starptautiskā un Latvijas institūciju sadarbība ģeodēziskās un kartogrāfiskās darbības nodrošināšanai un publiski pieejamo vietvārdu datu bāzu un katalogu uzturēšana un aktualizēšana.	Ierakstu skaits publiski pieejamajā vietvārdu datu bāzē		LĢIA	67 400	99 000	119 523	125 009	68 000	Sasniegts
		Publiski pieejamo vietvārdu katalogu skaits.		LĢIA	0	1	1	1		
5.	Darbības rezultāts 4.3. Uzlabota latviešu valodas lietojuma kvalitāte.	Pēc tiesībsardzības iestāžu pieprasījuma sniegto lingvistisko atzinumu skaits.		LVA	20	9	20	14	20	Daļēji sasniegts
								20		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS		IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
								2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Sniegto ieteikumu skaits citvalodu personvārdu atveides un identifikācijas jautājumos.		LVA	800	870	844	786	800	Daļēji sasniegts
		Sniegto konsultāciju skaits latviešu valodas lietojuma kvalitātes nodrošināšanai.		LVA VVC	14 000	23 435	25 585	800		
		Sniegto konsultāciju skaits latviešu valodas lietojuma kvalitātes nodrošināšanai.		LVA VVC	14 000	23 435	25 585	22 068	14 000	Sasniegts
		Sniegto konsultāciju skaits latviešu valodas lietojuma kvalitātes nodrošināšanai.		LVA VVC	14 000	23 435	25 585	14 000		
6.	Politikas rezultāts 5. Veicināta latviešu valodas pilnvērtīga funkcionēšana Eiropas Savienības institūcijās un nodrošināta Latvijas pārstāvība Eiropas Savienības valodas resursu struktūrās.	Pasākumu skaits tulkošanas kvalitātes nodrošināšanai ES institūcijās.		ĀM, LVA, TM	3	3	3	3	3	Sasniegts
		Pasākumu skaits tulkošanas kvalitātes nodrošināšanai ES institūcijās.		ĀM, LVA, TM	3	3	3	3		
7.	Darbības rezultāts 5.1. Atbalstīta Eiropas valstu zinātnisko atziņu ieviešana un informācijas apmaiņa valodas pedagogu darbā.	Pasākumu skaits sadarbībai ar starptautiskajām organizācijām valodu apguves jomā.		LVA, EMVC, VISC, LĢIA	6	6	6	7	7	Sasniegts
		Pasākumu skaits sadarbībai ar starptautiskajām organizācijām valodu apguves jomā.		LVA, EMVC, VISC, LĢIA	6	6	6	6		

1.3. Rīcības virziena “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana” kopvērtējums

Kopumā Rīcības virzienu var vērtēt kā rezultatīvu un atbilstošu VVPP plānotajam - sasniegtas vai pārsniegtas 8 no 11 ar rīcības virzienu saistīto rezultatīvo rādītāju prognozētās vērtības. Īstenoti 9 no 13 pasākumiem 1.uzdevuma ietvaros un 7 no 8 pasākumiem 2.uzdevuma ietvaros. 3 pasākumi īstenoti daļēji, nesasniedzot saistītajos rezultatīvajos rādītājos plānotās vērtības, bet 2 no plānotajiem pasākumiem nav īstenoti atbilstoši VVPP iecerēm. (Skat. 8. attēlu)

8. attēls: Rīcības virziena “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana” kopvērtējums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Atsevišķi rīcības virzienā plānotie pasākumi, lai arī saistīti ar 1.rīcības virzienu, ir iederīgāki citos rīcības virzienos, piemēram, pasākums “1.1.7 Izstrādāt un pilnveidot Eiropas skolas mācību priekšmeta “Latviešu valoda” pamatskolas un vidusskolas programmu paraugus” un “1.1.9. Mācību līdzekļu manuskriptu izvērtēšana un atzinumu sniegšana” drīzāk iekļaujami 2.rīcības virzienā – “Valsts valodas izglītības politika”. Pasākums “1.1.6 Nepieciešamo normatīvo aktu izstrāde atbilstoši valsts valodas situācijas pārmaiņām” drīzāk iekļaujams kā citu VVPP plānotu pasākumu sastāvdaļa, jo jebkura valsts veidota politika tiek īstenota, pamatojoties uz atbilstošu normatīvo ietvaru. Minētais pasākums, lai arī būtisks sekmīgai politikas īstenošanai, pats par sevi, neraksturo valsts valodas juridiskā statusa nostiprināšanu.

Atbilstoši apkopotajai informācijai, valsts iestāžu veikums pie rīcības virziena īstenošanas ir bijis sistemātisks un arī 2015. un 2016. gadā veikti pamatnostādņēs paredzētie pasākumi latviešu valodas kā valsts valodas juridiskā statusa nostiprināšanā, rezultatīvajos rādītājos sasniedzot līdzvērtīgas vērtības 2017. gadā plānotajām. Tomēr jānorāda, ka vairāku rezultatīvo rādītāju vērtības ir plānotas pieticīgi, un rezultatīvo rādītāju izpilde pārsniedz 2017. gadā plānotās vērtības un pat sasniedz vai pārsniedz 2020. gadā plānoto.

Rezultatīvie rādītāji, kuri raksturo valsts sniegtos pakalpojumus (LVA sniegtās lingvistiskās konsultācijas, lingvistisko atzinumu sniegšana, atzinumu sniegšana par personvārdu atveidi latviešu valodā, valsts valodas pārbaudes nodrošināšana) jāplāno tā, lai tie deskriptīvi raksturotu ne vien sniegto pakalpojumu kvantitatīvo apjomu, kas pamatā atkarīgs no šo pakalpojumu pieprasījuma, bet arī kvalitāti – saņēmēju apmierinātību, atbilstību pieprasījumam, pakalpojumu sniegšanas laiku un citus aspektus, kas primāri atkarīgi no pakalpojumu sniedzējiespēdes.

VVPP ietvertie pasākumi, kas vērsti uz valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanu pārsvarā ir atbilstoši rīcības virzienam, taču rīcības virzienam pietrūkst skaidru sasniedzamo mērķu, kas papildinātu tos pasākumus, kuri tiek īstenoti ik gadu, nodrošinot ar valsts valodu saistītās funkcijas un pakalpojumus. No 21 rīcības virzienā ietvertā pasākuma, lielākā daļa jeb - 18 pasākumi raksturo ikgadēju atbildīgo iestāžu funkciju izpildi, un tikai 3 pasākumi ir identificēti kā sasniedzami paliekoši mērķi:

1. “1.1.7 Izstrādāt un pilnveidot Eiropas skolas mācību priekšmeta „Latviešu valoda” pamatskolas un vidusskolas programmu paraugus”
2. “1.1.13. Elektroniska Latvijas lielo dabas objektu oficiālā vietvārdu kataloga publicēšana”
3. “1.2.8. UNGEGN Baltijas nodaļas sanāksmes Latvijā organizēšana. “

Turpmākajā plānošanas periodā ieteicams iekļaut ne vien pasākumus, kas ir procesā un tiek īstenoti katru gadu, bet arī identificēt svarīgākās politikas nepieciešamības attiecībā uz juridiskā statusa nodrošināšanu un noteikt līdz 2020. gadam sasniedzamus un paliekošus rezultātus.

Turpmākajā VVPP īstenošanas periodā jāturpina darbs pie iesākto pasākumu īstenošanas – valsts sniegto pakalpojumu un īstenoto funkciju nodrošināšanas, kas vērsta uz valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanu un

nodrošina saistību izpildi valsts valodas jomā no valsts puses gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī. Īpaši aktuāla, t.sk. 1.rīcības virziena kontekstā, būs normatīvā regulējuma pilnveide, lai atbilstoši plāniem veiktu pāreju uz izglītību valsts valodā vispārējā vidējā izglītībā. Gan veicot nepieciešamās izmaiņas normatīvajā regulējumā, gan nodrošinot nepieciešamo atbalstu pedagogiem un izglītojamajiem, gan nodrošinot normatīvo aktu sekmīgu piemērošanu un kontroli atbilstoši iecerēm.⁴

---

⁴ Izglītības un zinātnes ministrija, "Informatīvais ziņojums par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs", pieejams: http://www.izm.gov.lv/images/izglitiba_visp/IZMZino_091117_latviesu_valoda.pdf

2. RĪCĪBAS VIRZIENS: VALSTS VALODAS IZGLĪTĪBAS POLITIKA

Rīcības virziens “Valsts valodas izglītības politika” paredz pasākumus, kuri ir saistīti ar latviešu valodas izglītības jautājumiem un tas pamatā skar valsts valodas politikas pedagoģisko aspektu, vienlaikus rīcības virziena pasākumi ir cieši saistīti ar pārējiem VVPP aspektiem. Rīcības virziens aptver latviešu valodas mācību metodikas, mācību materiālu atbilstības, pieejamības, kā arī jomas speciālistu un pedagogu sagatavošanas nozīmi valsts valodas pozīciju stiprināšanā. Rīcības virziens ietver 4 virsuzdevumus un 32 pasākumus un ar tiem saistītus 25 rezultatīvos rādītājus, tādejādi ir saturiski apjomīgākais VVPP rīcības virziens pasākumu un rezultatīvo rādītāju skaita ziņā.

Valsts valodas izglītības politika un no tās izrietoša kvalitatīva latviešu valodas apguve ir svarīgākais politikas instrumentu kopums, kas nodrošina pietiekošas valodas prasmes valodas lietotāju vidū, lai sasniegtu VVPP virsmērķus – uzturētu valsts valodas ilgtspēju, lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju.

Valsts valodas izglītības politikas kontekstā, kā īpaši nozīmīgs, ir jāmin bilingvālās izglītības elements mazākumtautību izglītībā, kas ļāvis samērot izglītojamo tiesības uz dzimtās valodas un kultūras saglabāšanu un vienlaikus nodrošinājis iespējas valsts valodas apguvei. Līdzšinējais bilingvālās izglītības modelis ir radījis priekšnoteikumus pilnīgai pārejai uz izglītību valsts valodā. No 2020./2021. mācību gada plānota pilnīga pāreja uz mācībām valsts valodā vispārīzglītojošā vidusskolā, saglabājot iespēju dzimtajā valodā apgūt mazākumtautību valodu, literatūru un ar kultūru un vēsturi saistītus priekšmetus. IZM, kas 2017. gadā rosinājusi pāreju uz izglītību valsts valodā, esošo situāciju vērtē, kā labvēlīgu šīs iniciatīvas īstenošanai. Jau 2016./2017. mācību gadā 92% no mazākumtautību izglītības programmu absolventiem brīvprātīgi izvēlējās kārtot valsts pārbaudījumus valsts valodā.⁵ Vienlaikus pāreja uz izglītību valsts valodā uzskatāma par būtisku politikas maiņu un saistīta ar nozīmīgiem riskiem, kas skar gan tādas praktiskus jautājumus, kā pedagogu un mācību līdzekļu pieejamības nodrošināšana, gan sekmīgu komunikāciju ar sabiedrību un politikas maiņas skaidrošanu.

Valsts valodas izglītības politikai, līdzīgi, kā pārējiem VVPP rīcības virzieniem ir arī izteikts starptautiskais raksturs. Tā skar ne tikai vispārējo izglītību no pirmsskolas līdz vidusskolai un pieaugušo izglītību, bet arī valsts atbalstu latviešu valodas apguvei diasporā, atbalstot dažādus pasākumus, nedēļas nogales skolu darbību, pedagogu pilnveidi un tīmekļa vides attīstību latviešu valodas apguvei. Svarīgs rīcības virziena starptautiskais aspekts ir arī lektorātu atbalsts ārvalstu augstskolās un sadarbība ar ārvalstu augstskolām kopumā, kas vērstas gan uz izglītības, gan zinātnes un pētniecības attīstību, un daļēji pārklājas ar VVPP rīcības virzienu “3. Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstīšana”.

2.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts

1) Nodrošināt latviešu valodas kā dzimtās, kā otrās un kā svešvalodas apguves un pilnveides pieejamību Latvijā un ārvalstīs.

2.1.1. Latviešu valodas apguves kursu bezdarbniekiem un darba meklētājiem organizēšana, neformālās izglītības programmas „Valsts valodas apguve” īstenošana.

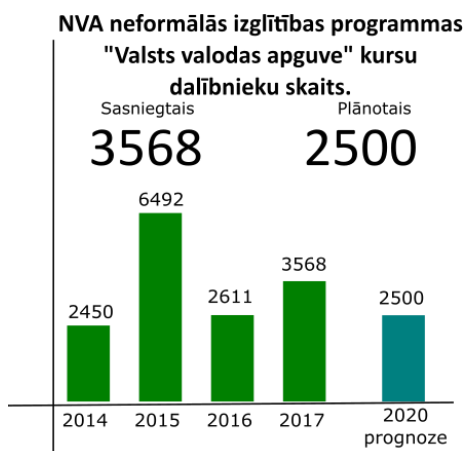
NVA dažādu programmu ietvaros – gan no valsts budžeta finansētās programmās, gan programmās, kas tiek īstenotas ar Eiropas Savienības fondu atbalstu, nodrošina valsts valodas sākotnējo apguvi un prasmju pilnveidi. 2015. gadā neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” nodrošināja valsts valodas apmācību 6492 dalībniekiem, 2016. gadā 2611 dalībniekiem, bet 2017. gadā 3568 dalībniekiem.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.1.1. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs - NVA neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” kursu dalībnieku skaits.(skat 8. attēlu)

⁵ Izglītības un zinātnes mājas lapa, “Informācija par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas”, pieejams: <http://www.izm.gov.lv/lv/aktualitates/2624-informacija-par-pareju-uz-macibam-valsts-valoda-visparejas-izglitibas-iestades-kas-isteno-mazakumtautibu-izglitibas-programmas>

9. attēls: 2.1.1. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

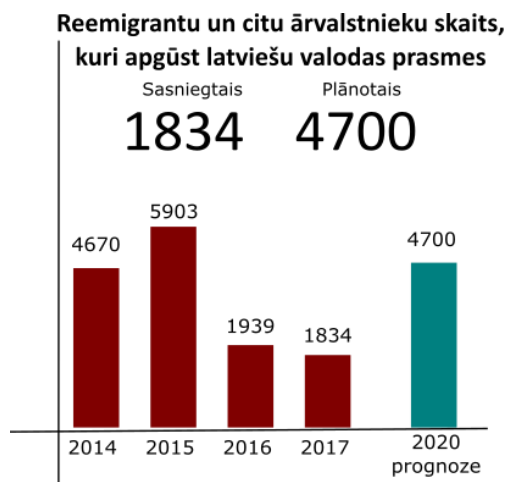
Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 1.uzdevumam.

2.1.2. Patvēruma meklētāju, bēgļu, personu ar alternatīvo statusu, nepilsoņu, reemigrantu un trešo valstu valstspiederīgo valsts valodas apguves nodrošināšana.

Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2013. gada programmas ietvaros, kas tika īstenota līdz 2015. gada 30.jūnijam, kopumā īstenoti 20 projekti. Projektu ietvaros trešo valstu pilsoņi piedalījās integrācijasursos, daļu no kuru satura veidoja arī latviešu valodas apmācības, kurās kopā piedalījās vairāk nekā 2000 dalībnieku. 2015. gadā SIF Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda finansējuma ietvaros, projektā "Nacionālais integrācijas centrs" 2014./2015. mācību gadā latviešu valodas kursus 120 stundu apjomā apguvušas 229 personas. Vairāku SIF finansētu projektu ietvaros 2014./2015. mācību gadā mācības pabeidza 1171 persona, bet 2015./2016. mācību gadā latviešu valodas mācības uzsāka 1200 personas. 2016. - 2017. gadā trīs valodu apguves atbalsta projektu ietvaros 540 trešo valstu pilsoņiem tika nodrošināta latviešu valodas apmācības. LVA ir nodrošinājusi valodas apguvi visiem patvēruma meklētājiem centrā "Mucenieki". 2017. gadā ar SIF finansiālu atbalstu, programmas "Valsts valodas apguve" ietvaros 2017. – 2018. gadā mācījās 391 persona, mācību ietvaros nodrošināta iespēja kārtot valsts valodas prasmes pārbaudi.

Saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.1.2. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs - Reemigrantu, viņu ģimenes locekļu un citu ārvalstnieku skaits, kuri apgūst vai pilnveido latviešu valodas prasmi. (Skat. 9 attēlu.)

10. attēls: 2.1.2. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek īstenots daļēji sekmīgi. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 1.uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā ir nodrošināta reemigrantu un citu ārvalstnieku valodas apguve, taču nav sasniegta rezultatīvā rādītāja vērtība 2017. gadā, nodrošinot apmācības vien 1834 reemigrantiem, viņu ģimenes locekļiem un citiem ārzemniekiem plānoto 4700 vietā. Vienlaikus līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā ir

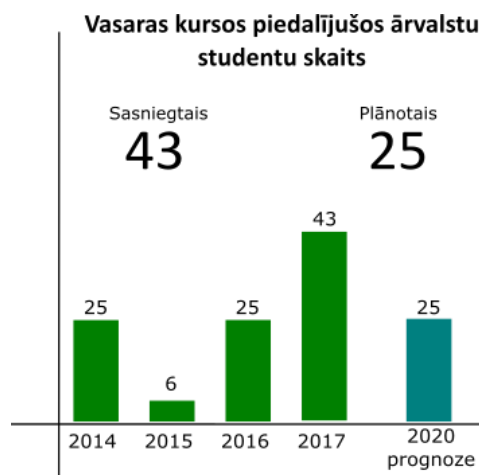
samazinājies imigrantu skaits – no 10,4 tūkstošiem 2014. gadā līdz 8,4 tūkstošiem⁶ 2016. gadā, kas daļēji skaidro arī imigrantu samazinājumu dažādās valsts valodas apguves programmās.

2.1.3. Latviešu valodas vasaras kursu ārvalstu studentiem organizēšana.

Novērtējuma periodā Latvijas Universitāte sadarbībā ar LVA ik gadu ir organizējusi latviešu valodas un kultūras vasaras skolu, kurā ārvalstu studentiem sniegta iespēja apgūt latviešu valodas prasmes un gūt ieskatu Latvijas vēsturē, politikā un kultūrā. 2015. gadā vasaras skolā piedalījās 6, 2016. gadā – 24, bet 2017. gadā 43 dalībnieki.

Saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.1.3. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs - Vasaras kursus piedalījušos ārvalstu studentu skaits. Skat. 10. attēlu.

11. attēls: 2.1.3. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 1.uzdevumam. LU un LVA rīkotās ikgadējās vasaras skolas, lai arī ar skaidru tendenci palielināties studentu skaitam, pulcē salīdzinoši nelielu dalībnieku, turklāt tikai 2017. gadā vasaras skola bija piemērota arī studentiem bez latviešu valodas priekšzināšanām, bet 2015. un 2016. gadā vasaras skolā piedalījās studenti ar latviešu valodas priekšzināšanām, kas, vismaz daļēji, izskaidro dalībnieku skaita pieaugumu 2017. gadā. Lai arī vasaras skolas iniciatīva un par to pieaugošā interese vērtējama pozitīvi, to nevar atzīt par sistemātisku valodas apguves kursu nodrošinājumu ārvalstu studentiem.

2.1.4. Izglītojošu pasākumu ārvalstu augstskolās atbalstīšana.

2015. gadā sniegts atbalsts 3 ārvalstu augstskolu organizētiem pasākumiem – Kauņas V.Dižā Universitātei latviešu valodas kursa organizēšanai, Viļņas Universitātei Baltu akadēmijas organizēšanai, un Tartu Universitātei konferences “Tilti Baltijā” organizēšanai.

2016. gadā LVA atbalstījusi projektu “RozenTāls Tuvumā”, Jaņa Rozentāla 150 gadu jubilejai veltītu radošu konkursu, kurā studenti, kas ārvalstīs apgūst latviešu valodu tikai aicināti veidot stāstījumus par Jaņa Rozentāla darbiem. Konkursā piedalījās 7 dalībnieki no 3 ārvalstu augstskolām. Sniegts atbalsts starptautiskajai studentu konferencei “Tilti Baltijā”, kas 2016. gadā norisinājās Varšavā, kuras mērķis ir veidot sadarbības platformu studentiem, kuru pētnieciskās intereses skar Baltijas valodas un kultūru. 22 ārvalstu augstskolām sniegts atbalsts latviešu valodā pieejamās literatūras krājuma papildināšanai, nosūtīt jaunākos LVA izdevumus (mācību metodisko un uzzīņu literatūru).

2017. gadā sniegts atbalsts Viļņas Valodu mācību centram Eiropas Valodu dienas pasākuma organizēšana, kurā piedalījās Viļņas Universitātes pasniedzēja, rīkojot latviešu valodas darbnīcu vidusskolēniem. Sniegts atbalsts Viļņas Universitātei 2017. gada Baltu akadēmijas organizēšanai un latviešu valodas studiju programmas popularizēšanas pasākumam. UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju 2017. gadā rīkota tulkošanas nometne ārvalstu studentiem. Notikušas 2 vizītes ārzemju augstskolās, kurās māca latviešu valodu – Viļņas Universitātē,

⁶ Centrālā statistikas pārvalde, “Latvija, galvenie statistikas rādītāji 2017”, pieejams: http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/nr_03_latvija_galvenie_statistikas_raditaji_2017_17_00_lv.pdf

studiju programmas "Latvistika" popularizēšanas pasākuma ietvaros un Budapeštas Universitātē ar mērķi iepazīstināt studentus ar LVA darbību.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 1.uzdevumam, lai arī cieši saistīts ar 3.rīcības virzienu – "Latviešu valodas zinātniskā izpēte un attīstīšana". Tiek sistemātiski atbalstīti divi pasākumi ārvalstu augstskolās – 1) Baltu akadēmija – Viļņas Universitātes organizēts pasākums ar mērķi popularizēt latviešu valodu un kultūru 9.-12. klašu skolēniem. 2) "Tilti Baltijā" studentu konference un sadarbības platforma studentiem, kas interesējas par Baltijas valstu valodas apguvi.

2.1.5. Latviešu valodas un kultūras apguves diasporā atbalstīšana.

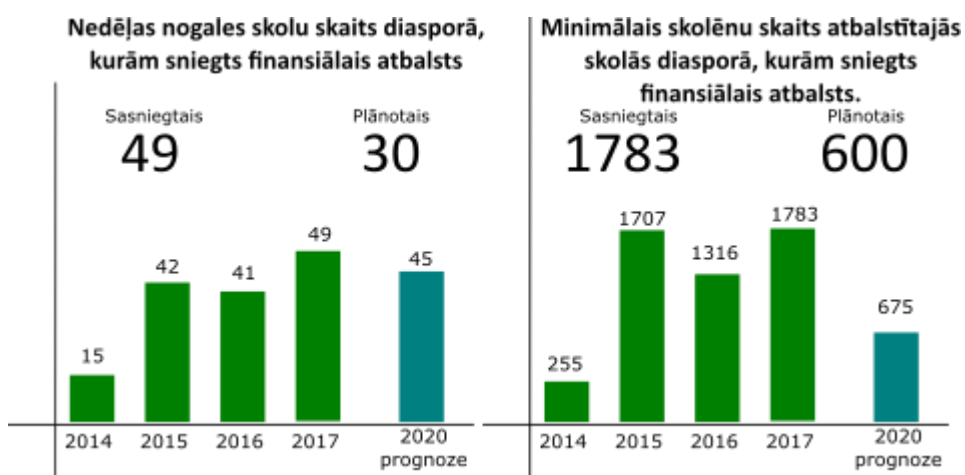
Līdzšinējā VPPP īstenošanas periodā LVA sniegusi atbalstu latviešu valodas un kultūras apguvei Austrumu diasporā: Baškorstāna, Maskava, Omska, Omskas apgabals un Krasnojarska 2015. gadā tika atbalstīti 4 latviešu valodas un kultūras skolotāji un, 2016. gadā 6 skolotāji. 2015. gadā Austrumu diasporā latviešu valodu apguva 186, bet 2017. gadā 205 personas. LVA sniegusi finansiālu atbalstu latviešu diasporas nedēļas nogales skolām – 2015. gadā sniegts atbalsts 28 skolām, 2016. gadā 41 skolai un 2017. gadā 49 diasporas skolām. 2015. gadā sniegts atbalsts latviešu valodas apmācībai Tulovas vidusskolā Īrijā un vasaras skolas organizēšanai ASV diasporā.

Novērtējuma periodā sniegts atbalsts arī ar latviešu valodas izglītību saistītiem pasākumiem diasporā. 2016. gadā atbalstu latviešu valodas apguves un lietojuma veicināšanai līdzfinansējuma veidā saņēma 17 diasporas skolas. Bez finansiālā atbalsta sniegts atbalsts arī mācību un metodisko materiālu nodrošināšanā – 2015. gadā nosūtīti mācību materiāli izglītojamajiem un pedagogiem 100 nedēļas nogales skolām, 2016. gadā – 76 skolām bet, 2017. gadā – 100 skolām.

LVA un Ārlietu ministrija atbalstījusi arī ar valodas apguvi tieši nesaistītus pasākumus – bērnu un jauniešu konkursu "Protu? Protu!" Īrijā un "Rādi, ko māki" Vācijā. ĀM uzturējusi dialogu ar diasporas organizācijām un mītnes zemes valsts pārvaldes institūcijām, t.sk. pārrunātas iespējas nodrošināt latviešu valodas apguvi Īrijas vidusskolās. Atbalstītas un organizētas 5 vasaras nometnes Latvijā: 2015. gadā – 1; 2016. gadā – 2 un 2017. gadā – 2 vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem. Pasākuma ietvaros nodrošināts atbalsts LU Diasporas un migrācijas pētījumu centram, kura zinātniski pētnieciskā darbība skārusi arī latviešu valodas izglītības jautājumus.

Saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.1.5. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs "Nedēļas nogales skolu skaits diasporā", kurām sniegts finansiālais atbalsts, un minimālais skolēnu skaits atbalstītajās skolās.. Skat. 11. attēlu.

12. attēls: 2.1.4. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2. rīcības virziena 1. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā veidots sistemātisks atbalsts latviešu valodas apguvei Latvijas diasporās, sniedzot finansiālu un praktisku atbalstu nedēļas nogales skolu darbībai, atbalstot dažādus pasākumus latviešu valodas un kultūras apguves veicināšanai. Citu pasākumu ietvaros sniegts atbalsts pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei. Atsevišķi atbalstītie pasākumi, piemēram, bērnu un jauniešu konkursu norise diasporā, drīzāk saistīti ar latviešu valodas kultūras realizāciju diasporā, latviešu valodas apguvi šie pasākumi skar vien netieši un drīzāk iederīgi ar sabiedrības līdzdalību saistītajā 4. rīcības virzienā.

2) Nodrošināt latviešu valodas speciālistu sagatavošanu Latvijas un ārvalstu augstskolās, kā arī latviešu valodas pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, t.sk. darbam ar pieaugušajiem un diasporā.

2.2.1. Valsts valodas prasmes pilnveides kursi profesionālās kompetences stiprināšanai pirmsskolas, sākumskolas pedagogiem, pamatskolas un vidusskolas pedagogiem.

2015. gadā LVA nodrošinājusi Latviešu valodas apguves kursus 200, 2016. gadā – 181 un 2017. gadā – 94 pirmsskolas pedagogiem un pedagoģiskajiem darbiniekiem. 2015. gadā LVA nodrošinājusi profesionālās kompetences pilnveides kursu “Bilingvāls pedagoģiskais process pirmsskolā” 408 dalībniekiem.

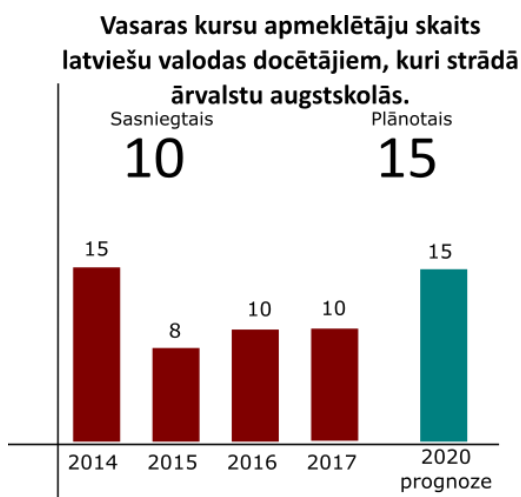
Secinājums: Pasākums tiek daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2. rīcības virziena 2. uzdevumam. Nodrošināti profesionālās kompetences un valodas prasmes pilnveides kursi pirmsskolas pedagogiem, bet trūkst informācijas par valsts valodas prasmes pilnveides nodrošināšanu pamatskolas un vidusskolas pedagogiem un pedagoģiskajiem darbiniekiem.

2.2.2. Vasaras kursu (letonistu semināru) organizēšana latviešu valodas docētājiem, kas strādā ārvalstu augstskolās.

2015. gadā LVA organizētā semināra ietvaros izglītoti 8 ārvalstu lektori, bet 2016. gadā – 10 un 2017. gadā – 10 ārvalstu un Latvijas augstskolu pasniedzējiem, kas māca latviešu valodu ārvalstu augstskolās.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Pasākumam atbilstošs viens rezultatīvais rādītājs: “Vasaras kursu (“letonistu semināru”) apmeklētāju skaits latviešu valodas docētājiem, kuri strādā ārvalstu augstskolās.” (skat 12. attēlu)

13. attēls: 2.2.2. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

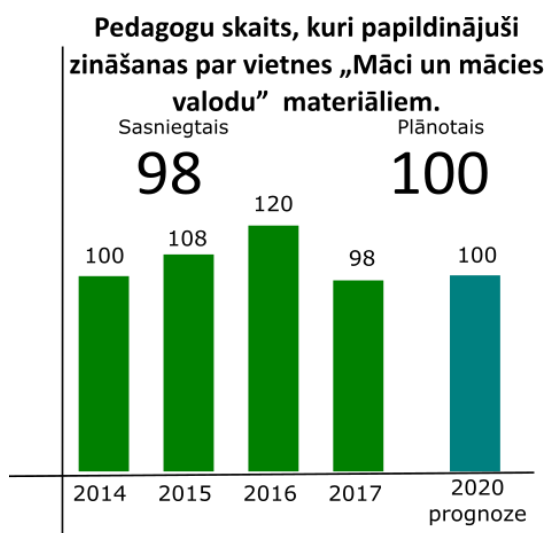
Secinājums: Pasākums daļēji izpildīts. Pasākums ir atbilstošs rīcības virzienam un tā 2.uzdevumam. Līdzšinējā pārskata periodā LVA nodrošinājusi atbalstu latviešu valodas docētājiem ārvalstu augstskolās. Pasākums vērtējams, kā daļēji izpildīts, jo nav sasniegta rezultatīvā rādītāja vērtība: 2017. gadā vasarasursos piedalījās 10 dalībnieki plānoto 15 dalībnieku vietā.

2.2.3. Latviešu valodas apguves vietnes „Māci un mācies valodu” sistemātiska pilnveide un pedagogu izglītošana.

Kopš 2014. gada LVA nodrošina Latviešu valodas apguves vietnes maciunmacies.valoda.lv uzturēšanu un pilnveidi, kas ir vietne, kas paredzēta valodas apguvei un pedagogu kompetenču pilnveidei. Līdzšinējā VVPP periodā turpināta vietnes attīstība un uzturēšana, veidojot to par galveno elektronisko latviešu valodas apguves platformu. Laika posmā no 2015. līdz 2017. gadam veikta gan saturiska vietnes papildināšana ar mācību un metodiskajiem materiāliem, gan vietnes tehnoloģiskā pilnveide – veikta izvērstā meklētāja izstrāde un uzsākta kursu reģistrācijas izstrāde. Veikta pedagogu izglītošana par valodas apguves vietnes materiāliem – 2015. gadā savas zināšanas papildinājuši 108, 2016. gadā – 120, bet 2017. gadā – 98 pedagogi.

Saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.2.3. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs – Pedagogu skaits, kas papildinājuši zināšanas par latviešu valodas apguves vietnes “Māci un mācies latviešu valodu” elektroniskajiem materiāliem. (Skat. 13. attēlu).

14. attēls: 2.2.3. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

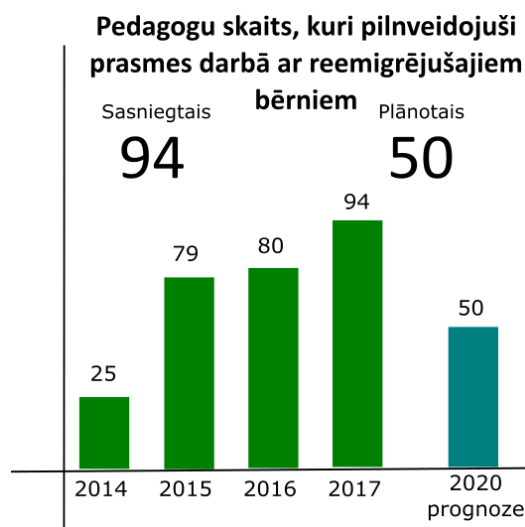
Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums drīzāk atbilstošs rīcības virziena 4. uzdevumam, jo pamatā saistīts ar elektroniskās mācību vietnes uzturēšanu. VVPP ietvaros veikta sistemātiska un daudzpusīga vietnes saturiska un tehniska pilnveide. Trūkst informācijas, cik lielā mērā tiek nodrošināta pedagogu izglītošana saistībā ar “Māci un mācies” lietošanu. Pasākuma kontekstā vērtīga būtu informācija arī par vietnes apmeklētāju un lietotāju skaitu un viņu apmierinātību ar vietni, ne vien par pašas vietnes uzturēšanu.

2.2.4. Pedagogu, kuri strādā ar reemigrējušajiem bērniem, profesionālās kompetences pilnveide.

2015. gadā tālākizglītības programmas “Pedagogu profesionālās kompetences pilnveide darbā ar reemigrējušajiem bērniem” apguva 79 pedagogi. 2016. un 2017. gadā organizēti kursi “Pedagoga profesionālā kompetence darbā ar imigrantiem un reemigrantiem” izglītojot 157 un 95 pedagogus. Mācību kursu mērķis ir pilnveidot pedagogu un skolas administrācijas darbinieku profesionālās kompetences darbam ar reemigrējušiem bērniem un imigrantiem lingvistiski neviendabīgā valodas vidē, lai nodrošinātu veiksmīgu skolēnu iekļaušanos un līdzdarbošanos mācību procesā.

Saistītie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.2.4. pasākumu saistīts viens rezultatīvais rādītājs – pedagogu skaits, kuri pilnveidojuši prasmes darbā ar reemigrējušiem bērniem. Skat 14. Attēlu.

15. attēls: 2.2.4. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

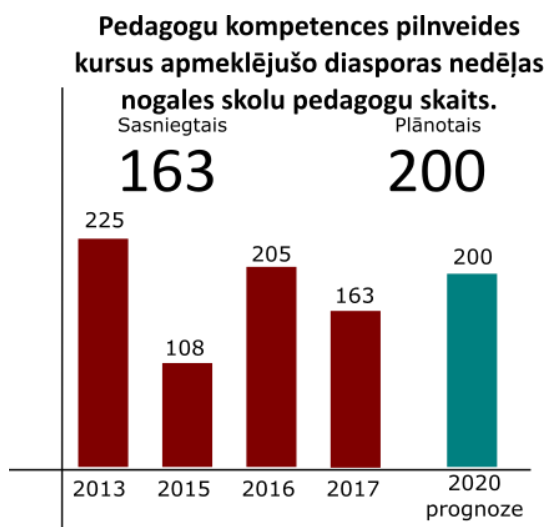
Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 2.uzdevumam.. Pasākuma ietvaros 2017. gadā tika ievērojami – gandrīz divas reizes - pārsniegta rezultatīvā rādītāja plānotā vērtība un 94 pedagogi pilnveidojuši savas kompetences darbā ar reemigrējušajiem bērniem.

2.2.5. Diasporas pedagogu profesionālās kompetences pilnveide.

Līdzšinējā VVPP periodā LVA organizējusi metodikas kursus diasporas pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidei. 2015. gadā izglītoti 45 diasporas nedēļas nogales skolu pedagogi, 2016. gadā 47 pedagogi un 2017. gadā – 150 diasporas izglītības darbinieki. Metodikas kursu video ieraksti, videolekciju veidā, pieejami LVA uzturētajā latviešu valodas mācību tīmekļa vietnē maciunmacies.valoda.lv. Papildu metodikas kursiem LVA piedalījies semināros, konferencēs un citos pasākumos ar mērķi pilnveidot diasporas pedagogu kompetences 2015. gadā piedaloties 2, bet 2016. gadā - 5 pasākumos.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu 2.2.5 saistīts viens rezultatīvais rādītājs – “Pedagogu kompetences pilnveides kursus apmeklējušo diasporas nedēļas nogales skolu pedagogu skaits.” (Skat 15. attēlu.)

16. attēls: 2.2.5. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

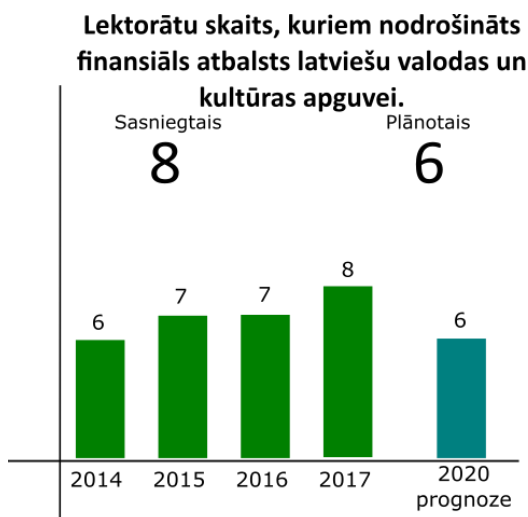
Secinājums: Pasākums daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 2.uzdevumam. Nodrošinātas iespējas pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei, bet nav sasniegta ar pasākumu saistītā rezultatīvā rādītāja vērtība – plānoto 200 pedagogu vietā metodikas kursus profesionālajai pilnveidei apmeklējuši 163 pedagogi.

2.2.6. Atbalsta sniegšana latviešu valodas lektorātiem ārvalstu augstskolās, Latvijas un ārvalstu augstskolu sadarbības latviešu valodas apguvē sekmēšana.

LVA sniegusi atbalstu ārvalstu augstskolu lektorātiem. 2015. – 2017. gadā sniegts atbalsts Ļvovas I.Franko Nacionālajai universitātei, Kauņas Vītauta Dižā Universitātei, Vašingtonas Universitātei Sietlā, Pekinas Svešvalodu universitātei, Kārļa Universitātei Prāgā un Tartu Universitātei un Viļņas Universitātei. 2017. gadā papildus atbalstīta lektorāta darbība Gētes Universitātē. Ārvalstu augstskolu lektorāti atbalstīti gan finansiāli, gan nosūtīt LVA jaunākos izdevumus un grāmatas bibliotēku krājuma papildināšanai.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu 2.2.6 saistīts viens rezultatīvais rādītājs – “Lektorātu skaits, kuriem nodrošināts finansiāls atbalsts latviešu valodas un kultūras apguvei.” (Skat 16. attēlu.)

17. attēls: 2.2.6. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs rīcības virzienam un tā 2.uzdevumam. Pārsniegtas ar pasākumu saistītā rezultatīvā rādītāja vērtības 6 lektorātu vietā 2017. gadā atbalstot 8 lektorātu darbību ārvalstu augstskolās.

2.2.7. Starpaugstskolu doktora studiju programmu valodniecības nozarē izstrāde un īstenošana.

Līdzšinējā VVPP periodā tiek īstenota viena starpaugstskolu doktora līmeņa studiju programma “Valodniecība” sadarbojoties Liepājas Universitātei un Ventspils Augstskolai. 2015. gadā programmā studējuši 5 doktoranti, aizstāvētas 3 disertācijas, 2016. gadā studējuši 5 doktoranti un aizstāvēti 2 promocijas darbi, 2017. gadā aizstāvēts viens promocijas darbs un programmā mācījās 9 doktoranti.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu 2.2.7 saistīts viens rezultatīvais rādītājs – “Doktorantu skaits, kuri studē par valsts budžeta līdzekļiem starpaugstskolu programmās valodniecības nozarē.” (Skat 17. attēlu.)

18. attēls: 2.2.7. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 2.uzdevumam. Sasniegtas plānotās rezultatīvā rādītāja vērtības un nodrošināta starpaugstskolu doktora studiju programma Ventpils Augstskolā un Liepājas Universitātē.

2.2.8. Sadarbība ar augstākās izglītības iestādēm metodikas kursu latviešu valodas skolotājiem, pirmsskolas skolotājiem un skolotājiem, kuri strādā ar pieaugušajiem, organizēšanā.

2015. gadā organizēti kursi skolotājiem, kas māca latviešu valodu pieaugušajiem 4 mācību grupās izglītojot 99 pedagogus. 2016. gadā dažādos metodikas un profesionālās pilnveidesursos savas kompetences 106 grupās nostiprinājuši 2436 skolotāji, 2017. gadā 82 grupās 1784 skolotāji.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 2.uzdevumam.

2.2.9. Skolotāju profesionālās kompetences pilnveides programmas latviešu valodas kā svešvalodas mācīšanās pieaugušajiem izstrāde un tās īstenošana.

LVA līdzšinējā VVPP periodā ir īstenojusi pedagogu, kuri strādā ar pieaugušajiem valodas apguvējiem, profesionālās pilnveides kursus. 2015. gadā nodrošinot kompetenču pilnveidi 99 pedagogiem, 2016.gadā 120 un 2017. gadā 104 pedagogiem, kas strādā ar pieaugušajiem.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā nodrošinātas kompetenču pilnveides iespējas pedagogiem, kas strādā ar pieaugušajiem valodas apguvējiem.

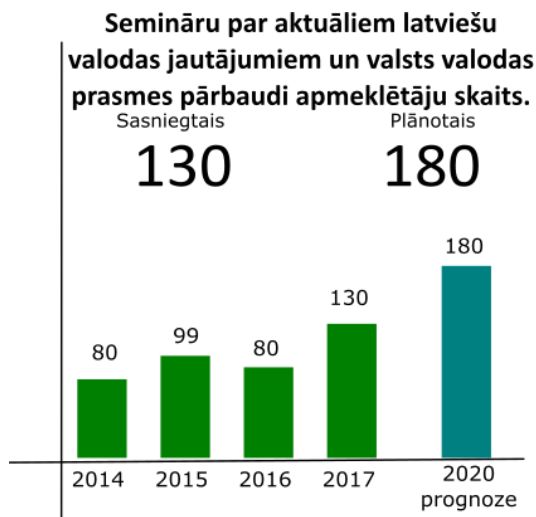
2.2.10. Ikgadēju metodisku semināru latviešu valodas pedagogiem par valsts valodas prasmes pārbaudes jautājumiem organizēšana.

VISC kas ir atbildīga par oficiālo valsts valodas prasmes pārbaudes organizēšanu no 2015.līdz 2017. gada ir organizējusi seminārus par latviešu valodas pedagogiem un izglītības darbiniekiem par aktuālo valsts valodas prasmes pārbaudē. 2015. gadā novadīti 3, 2016. un 2017. gadā 1 seminārs par aktuālo valsts valodas prasmes apguvē un vērtēšanu. Ik gadu novadīti 11 standartizācijas semināri valsts valodas prasmes komisijas locekļiem, nodrošinot viņu kvalifikācijas paaugstināšanu. Pārskata periodā VISC nodrošinājusi pārstāvniecību semināros par valodas prasmes līmeņu prasībām, pārbaudes uzdevumu izveidi un vērtēšanu latviešu valodas skolotājiem diasporā, kā arī nodrošinājusi metodiskos izdales materiālus.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu 2.2.10. saistīts viens rezultatīvais rādītājs – “Informatīvo un metodisko semināru par aktuāliem latviešu valodas un literatūras jautājumiem un valsts valodas prasmes pārbaudi apmeklētāju skaits.” (Skat 18. attēlu.)

19. attēls: 2.2.10. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs rīcības virzienam un tā 2. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā VISC ir nodrošinājusi regulāru semināru norisi par aktualitātēm valsts valodas prasmes pārbaudē.

2.2.11. Ikgadēju latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju semināru par aktuāliem latviešu valodas un literatūras jautājumiem organizēšana

VISC organizē latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju seminārus, lai informētu par aktualitātēm latviešu valodas un literatūrā. 2015. gadā novadīti 2, 2016. gadā – 1, un 2017. gadā 1 seminārs.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs rīcības virzienam un tā 2. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā VISC ir nodrošinājusi regulāru semināru norisi par aktualitātēm valsts valodas prasmes pārbaudē.

3) Nodrošināt mācību metodikas pilnveidi latviešu valodas apguvē un sniegt atbalstu valodas prasmes vērtēšanā.

2.3.1. Latviešu valodas apguves metodikas rokasgrāmatas izstrāde

Līdzšinējā VVPP periodā 2015. gadā izdots metodisko rakstu krājums “CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: izglītības paradigmas maiņa”. Izdota monogrāfija Lingvodidaktika Latviešu valoda 1. – 6. klasei, kurā iekļauti metodiskie ieteikumi latviešu valodas mācību procesā.

Secinājums. Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam.

2.3.2. Zinātniski metodiskā žurnāla “Tagad” izstrāde un izdošana

VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam izdoti 2 metodiskie žurnāli “Tagad”, 2017. gadā uzsākts darbs pie žurnāla “Tagad” sagatavošanas, kas tiks turpināts 2018. gadā. Izdotie žurnāla numuri ir pieejami vietnē “Māci un mācies latviešu valodu”.

Secinājums. Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam.

2.3.3. Pedagogu izglītošana mācību metodikā svešvalodas izmantojumam mācību satura apguvei

2015. gadā organizētas 12 pedagogu profesionālās pilnveides meistardarbnīcas, izglītojot 162 pedagogus. 2016. gadā LVA organizēja starptautisku konferenci „Mācību saturs dažādās valodās: CLIL pieeja Latvijas un citu Eiropas valstu izglītībā” par mācību priekšmetos integrētu valodu apguvi, kuru apmeklēja 90 dalībnieki. Izdots metodisko rakstu krājums “CLIL jeb mācību satura un valodas integrēta apguve: izglītības paradigmas maiņa”.

Secinājums. Pasākums tiek īstenots. Pasākums drīzāk atbilst 2. rīcības virziena 2. uzdevumam, jo pamatā saistīts ar pedagogu profesionālo kompetenču pilnveidi. Līdzšinējā VVPP periodā 2015. un 2016. gadā organizētas pedagogu apmācības par integrētu valodas un satura apguvi.

2.3.4. Eiropas Kopīgajām pamatnostādnēm (EKP) atbilstošu latviešu valodas prasmes B2 un C1 līmeņu aprakstu izstrāde, mācību līdzekļu komplektu latviešu valodas kā svešvalodas apguvei un elektronisko mācību kursu B1, B2 līmenim izstrāde, angļu-latviešu vārdnīcu valodas apguvējam izstrādāšana.

Atbilstoši savām funkcijām LVA veikusi mācību līdzekļu latviešu valodas apguvei izstrādi. 2015. gadā izstrādāts MLK (mācību grāmata, darba burtnīca, skolotāja grāmata, pašmācības disks). Izstrādāts MLK LAIPA B1 mācību saturs un MLK LAIPA B2 manuskripts, bet MLK nav izdoti. 2017. gadā izveidoti 23 pašpārbaudes darbi A1 un A2 līmenim un 3 darba burtnīcas A1 līmenim, uzsākta A1 līmeņa materiālu digitalizācija. Sagatavoti elektroniskie mācību un metodiskie materiāli darbam ar pasaku kalendāriem, Burtu pasakām un lasīšanas uzdevumi 6 - 13 gadus veciem bērniem, kurus plānots digitalizēt un padarīt pieejamus 2018. gadā.

Secinājums: Pasākums daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Izstrādāts mācību līdzekļu komplekts B1 līmenim un citi mācību līdzekļi un to papildinājumi. Izstrādāts C1 un C2 valodas līmeņu apraksts. Nav izstrādāts B2 līmeņa mācību līdzekļu komplekts. Nav informācijas par angļu – latviešu vārdnīcu izstrādi valodas apguvējam.

2.3.5. Latviešu valodas kā svešvalodas apguves paraugprogrammas C1 un C2 līmenim izstrāde un metodisko materiālu pedagogiem latviešu valodas kā svešvalodas apguvē sešu valodas prasmes līmeņu sistēmā sagatavošana.

2016. gadā LVA izstrādāja Latviešu valodas kā svešvalodas apguves paraugprogrammas C1 un C2 vadlīnijas – metodisko līdzekli, kurā ietverts valodas prasmes augstākā līmeņa raksturojums. Vadlīnijās piedāvāti vispārīgi un ar valodu saistīto kompetenču apguves pamatprincipi un valodas apguves pamatuzdevumi.

Secinājums: Pasākums nav īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā, lai arī ir izstrādātas paraugprogrammas vadlīnijas, nav izstrādāta paraugprogramma un latviešu un metodiskie materiāli pedagogiem latviešu valodas kā svešvalodas apguvei atbilstoši sešiem valodas prasmes līmeņiem.

2.3.6. Latviešu valodas kā svešvalodas apguves tālmācības kursa (mācību un pārbaudes materiālu) e-studiju vidē izstrāde atbilstoši sešiem valodas prasmes līmeņiem.

2016. gadā uzsākta mācību līdzekļu sagatavošana tālmācības rīkam (satura izstrāde, mācību materiālu dizaina izveidei). 2017. gadā turpināta tālmācības rīka saturiskā pilnveidei, papildinot to ar mācību līdzekļiem A1, A2, B1 un B2 valodas līmeņu apguvei. Veikta arī mācību platformas tehniskā rīka pilnveide, sniedzot nepieciešamo materiāltechnisko nodrošinājumu un uzsākta esošo mācību līdzekļu digitalizācija un piemērošana tālmācības videi. Uzsākta pedagogu un tālāk izglītotāju apmācība darbam ar tālmācības rīku. 2017. gada 2.pusgadā uzsākta LVA tālmācības skolas aprobācija – sāktas apmācības ierobežotam skaitam izglītojamo, ar mērķi iegūt atgriezenisko saiti no pedagogiem, izglītojamajiem un vecākiem un atbilstoši pilnveidot latviešu valodas tālmācības platformu.

Secinājums: Pasākums daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Ir sekmīgi uzsākta tālmācības rīka aprobācija un apmācības ierobežotam skaitam izglītojamo.

2.3.7. Izstrādāt latviešu valodas prasmes elektroniskos pašpārbaudes testus sešos valodas prasmes līmeņos.

Secinājums: Pasākums nav īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Atbilstoši iestāžu sniegtajai informācijai pasākums nav īstenots, jo nav izdevies piesaistīt nepieciešamos līdzekļus no valsts budžeta.

2.3.8. Izstrādāt mazākumtautību pirmsskolas izglītības mācību satura programmas paraugu.

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai pasākums ir zaudējis aktualitāti, sakarā ar vairāku faktoru ietekmi: pāreju uz kompetencēs balstītu izglītības modeli, plānotu pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā, paredzamām izmaiņām pirmsskolas izglītības programmām un izrietošu nepieciešamību veidot mācību programmas saturu atbilstošu jaunajām politikas iniciatīvām.

2.3.9. Izstrādāt mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra” programmas paraugu 7.-9.klasei (skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmu).

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 3.uzdevumam. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai pasākums ir zaudējis aktualitāti, sakarā ar pāreju uz kompetencēs balstītu izglītības modeli un plānoto pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā, mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra” izstrāde jāveic saskaņā ar jauno politikas iniciatīvu ieviešanu.

2.3.10. Uzdevumu un testu izstrāde latviešu valodas attīstības diagnosticēšanai pirmsskolas izglītības iestādēs.

Secinājums: Pasākums nav īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā nav veikta uzdevumu un testu izstrāde latviešu valodas attīstības diagnosticēšanai pirmsskolas izglītības iestādēs. Pasākums zaudējis aktualitāti saistībā ar ierobežotām iespējām veikt salīdzinošu diagnostisku pārbaudi pirmsskolas vecuma izglītojamajiem un nebūtu ielaujams turpmākajā VVPP īstenošanas periodā.

4)Atbalstīt latviešu valodas apguvei un pilnveidei nepieciešamo mācību līdzekļu un mācību metodisko līdzekļu, t.sk. elektronisko, sagatavošanu un izdošanu.

2.4.1. Elektroniska mācību palīg līdzekļa „Latviešu valodniecības attīstība: informatīvi izglītojoša elektroniska karte” izstrāde, 2. un 3. posms.

2015. gadā turpināta „Latviešu valodniecības attīstība: informatīvi izglītojoša elektroniska karte” izstrāde, 2016. gadā karte padarīta publiski pieejama un pielāgota aplūkošanai mobilajās ierīcēs. Gan 2016., gan 2017. gadā tika turpināta lingvistiskās kartes saturiska papildināšana un 2017. gada beigās tajā ietvertas 328 satura vienības.

Secinājums: Pasākums īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2. rīcības virziena 4. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā ir izstrādāts mācību palīg līdzeklis “Latviešu valodniecības attīstība: informatīvi izglītojoša elektroniskā karte” un tas brīvi pieejams tīmeklī. Pēc izstrādes turpināta palīg līdzekļa saturiskā pilnveide.

2.4.2. Elektroniska mācību palīg līdzekļa “Latviešu valoda: elektroniska rokasgrāmata pamatskolas skolēnam un latviešu valodas lietotājam” izstrāde

2015. gadā veikta elektroniska mācību palīg līdzekļa „Latviešu valoda: elektroniska rokasgrāmata pamatskolas skolēnam un latviešu valodas lietotājam” satura izstrāde, 2016. un 2017. gadā tiek turpināta mācību līdzekļa tehniskā izstrāde un programmēšana.

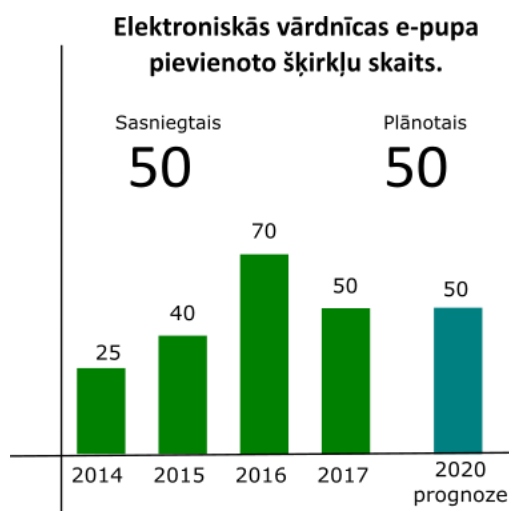
Secinājums: Pasākums daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2. rīcības virziena 4. uzdevumam. Ir uzsākta elektroniskās rokasgrāmatas pamatskolas skolēnam un latviešu valodas lietotājam izstrāde, bet tā nav pabeigta 2017. gadā, kā iecerēts VVPP pasākumu plānā.

2.4.3. Elektronisku mācību līdzekļu komplektu izstrāde latviešu valodas mācībām 10.-12.klasē – 3 mācību līdzekļu komplekti un elektroniskās vārdnīcas e-PUPA pilnveide.

Kopš 2011. gada interesentiem pieejama elektroniskā latviešu valodas vārdnīca e-PUPA. VVPP periodā turpināta vietnes attīstība, to papildinot ar 200 šķirkļu vārdu skaņu ierakstu 2015. gadā, 30 jauniem šķirkļiem 2016. gadā un 50 jauniem šķirkļiem 2017. gadā.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.4.3. pasākumu ir saistīts viens rezultatīvais rādītājs: “Elektroniskajā vārdnīcā papildināto šķirkļu skaits”. (Skat. 19. attēlu.)

20. attēls: 2.4.3. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

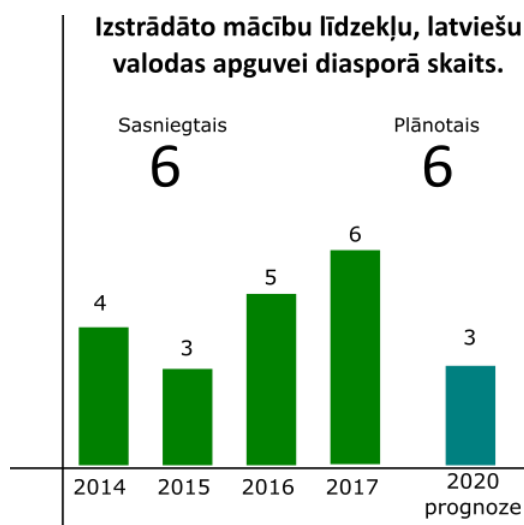
Secinājums: Pasākums daļēji īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2. rīcības virziena 4. uzdevumam. Ir turpināta elektroniskās vārdnīcas e-PUPA pilnveide un sasniegtas ar pasākumu saistītā rezultatīvā rādītāja vērtības, 2017. gadā papildinot ePUPA ar 50 šķirkļiem, bet VVPP īstenošanas periodā kopumā ar 160 šķirkļiem. Elektroniskajā vārdnīcā pieejamo šķirkļu skaits joprojām ir salīdzinoši neliels – 251 šķirklis. Pasākuma kontekstā vērtīga būtu informācijas par e-PUPA lietotāju skaitu. Trūkst informācijas par elektronisku mācību līdzekļu izveidi latviešu valodas apguvei 10. – 12.klasei.

2.4.4. Mācību līdzekļu latviešu valodas apguvei diasporas bērniem un jauniešiem izstrāde.

Līdzšinējā VVPP periodā turpināta mācību līdzekļu izstrāde diasporas bērniem un jauniešiem. 2015. gadā izveidots metodiskais pielikums lasāmgrāmatai 12 -14 gadus veciem diasporas pusaudžiem, izveidotas darba lapas 13 – 14 gadus veciem diasporas jauniešiem un uzsākta informatīvo materiālu izstrāde diasporas vecākiem un pedagogiem. 2016. gadā veikta darba lapu izstrāde latviešu valodas prasmju nostiprināšanai un pārbaudei 7 – 9 gadus veciem un 10 - 12 gadus veciem diasporas bērniem. Izstrādātas un digitalizēšanai sagatavotas darba lapas 5 – 6 gadus veciem bērniem. 2017. gadā izveidots mācību materiāla makets diasporas bērniem “Gadskārtu grāmata: riti, riti saulīte” un uzsākta mācību materiāla latviešu literatūras kultūrvēsturiskā kontekstā diasporas vidusskolas 2.klasei. Laika posmā starp 2016. un 2017. gadu izstrādāts interaktīvs mācību materiāls “Latvija laikā un telpā” diasporas bērniem un pusaudžiem latviešu valodas, vēstures un ģeogrāfijas apguvei, materiālu plānots publicēt 2018. gadā.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 2.4.4. pasākumu ir saistīts viens rezultatīvais rādītājs: “Izstrādāto mācību līdzekļu, t.sk elektronisko, latviešu valodas apguvei diasporas bērniem un jauniešiem skaits.”. (Skat. 20. attēlu.)

21. attēls: 2.4.4. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 4. uzdevumam. Īstenojot VVPP notikusi metodisko līdzekļu t.sk. elektronisku pilnveide bērniem un jauniešiem. Atbilstoši prognozētajam, sasniegta rezultatīvā rādītāja plānotā vērtība 2017. gadā, izstrādājot 6 mācību līdzekļus.

2.4.5. Bilingvāla mācību materiāla ārvalstu studentiem par latviešu valodu un Latvijas kultūru izstrāde.

2017. gadā mācību līdzekļu izstrāde ārvalstu augstskolu studentiem - sagatavots LVA veidotā izdevuma ārvalstu studentiem "Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums. 2.daļa" manuskripts. Izdota lasāmgrāmata "Ko pasaka pasaka?".

Secinājums: Pasākums daļēji izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 2.rīcības virziena 4.uzdevumam. Ir izstrādāti vairāki materiāli latviešu valodas apguvei ārvalstu studentiem, bet līdz šim nav izstrādāti bilingvāli mācību materiāli.

2.4.6. Mācību metodisko materiālu izstrāde latviešu valodas apguvējiem, kuri gatavojas valsts valodas prasmes pārbaudei

Secinājums: Pasākums nav īstenots. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā nav veikta mācību metodisko materiālu izstrāde valodas apguvējiem, jo nav piesaistīti papildus nepieciešamie līdzekļi no valsts budžeta pasākuma īstenošanai.

2.2. Rīcības virziena "Valsts valodas izglītības politika" progresa atainojums VVPP rezultatīvajos rādītājos

Šajā sadaļā aplūkoti 2. Rīcības virziena rezultatīvie rādītāji – to izpildes pakāpe un atbilstība rīcības virzienam. Vairāk nekā pusē – 15 no 25 ar rīcības virzienu saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem sasniegta vai pārsniegta rezultatīvo rādītāju vērtība. Savukārt 4 rezultatīvo rādītāju izpilde raksturojama kā daļēja, 4 kā neizpildīta, par 2 rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi trūkst informācijas. (Skat. 2. tabulu)

Rezultatīvie rādītāji kopumā labi raksturo sasniedzamos darbības rezultātus – dažādu valsts izglītības politikas īstenošanas instrumentu nostiprināšanu – nodrošinātas iespējas valsts valodas apguvei, metodisko līdzekļu un pedagogu kompetenču pilnveidi, elektronisko mācību līdzekļu un platformu pilnveidei kā arī atbalsts valsts valodas apguvei diasporā. Iztrūkstoši ir rezultatīvie rādītāji, kas atspoguļo politikas rezultātus valsts valodas izglītība jomā – no 25 rezultatīvajiem rādītājiem tikai viens raksturo izglītojamo valsts valodas prasmju uzlabošanu. Rezultatīvais rādītājs – "Skolēnu ar zemiem mācību rezultātiem lasītprasmē" raksturo tikai vienu

valodas prasmes aspektu un tiek atvasināts no starptautiskā salīdzinošā pētījuma "Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma" (turpmāk – PISA) rezultātiem, kas neļauj novērtēt to ik gadu.

Daudzos no rezultatīvajiem rādītājiem līdzšinējā VVPP periodā ievērojami pārsniegtas to prognozētās vērtības. NVA neformālās izglītības programmas "Valsts valodas apguve" dalībnieku skaits pārsniegts par 42%, "Pedagogu skaits, kuri pilnveidojuši profesionālās prasmes darbā ar reemigrējušajiem bērniem" pārsniegts par 88%, "Metodikas kursos latviešu valodas skolotājiem un pirmsskolas skolotājiem izglītoto skaits" pārsniegts par 98%. "Minimālais skolēnu skaits nedēļas nogales skolās, kurām sniegts finansiālais atbalsts" pārsniegts par 198%.

Politikas rezultātā "7. Palielinājies atbalsts latviešu valodas pedagogiem profesionālās kompetences pilnveidē un metodikā" iekļautie rezultatīvie rādītāji drīzāk raksturo darbības rezultātus, jo tiem atbilst darbības rezultātus raksturojošās pazīmes, turklāt tie pārklājās ar darbības rezultātu 6.3. "Nodrošināta latviešu valodas un pirmsskolas pedagogu profesionālās kompetences pilnveide.". Iztrūkstoši ir arī rezultatīvie rādītāji, kuri saistīti ar dažādu elektronisko mācību līdzekļu un palīglīdzekļu lietotāju skaitu, kas būtu nepieciešami, lai izprastu elektronisko mācību līdzekļu, palīglīdzekļu un platformu lietojumu. Trūkst rezultatīvo rādītāju, kas atspoguļo valsts valodas politiku mazākumtautību izglītības jomā – ar mazākumtautību izglītību ir saistīts tikai viens rezultatīvais rādītājs, izstrādāto divu mācību priekšmetu "Latviešu valoda" un "Literatūra" skaits, kas, atbilstoši IZM sniegtajai informācijai, zaudējis aktualitāti saistībā ar gaidāmajām izmaiņām valsts valodas politikā.

Vērtējot rezultatīvo rādītāju atbilstību darbības un politikas rezultātiem, secināms, ka rīcības virzienā jāiekļauj rezultatīvie rādītāji, kuri ļautu novērtēt ne vien darbības, bet arī politikas rezultātus, īpaši attiecībā uz 6. politikas virzienu, izglītojamo valodas prasmju pieaugumu, kas uzskatāms par vienu no valsts valodas izglītības politikas virsmērķiem. Īpaši vērtīgi VVPP kontekstā būtu informācija par vispārējās izglītības izglītojamo valodas kompetenču attīstību (t.sk. mazākumtautību izglītojamo vidū), jo tā ir joma, ko valsts valodas politika skar vistiešāk. To ir iespējams mērit, izmantojot centralizētus pārbaudījumus, turklāt nākotnē tā būs saistīta ar divām nozīmīgām politikas izmaiņām – 1)pāreju uz kompetencēs balstītu izglītības modeli un 2)pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā.

2. tabula: **VVPP 2.rīcības virziena “Valsts valodas izglītības politika” rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.**
(Avots: autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Darbības rezultāts 1.1. Nodrošināta latviešu valodas apguves un pilnveides pieejamība bezdarbniekiem un darba meklētājiem.	NVA neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” kursu dalībnieku skaits.	NVA	2400	6492	2611	3568	2500	Sasniegts
							2500		
2.	Darbības rezultāts 1.2. Nodrošināta iespēja apgūt latviešu valodu tiem, kam tā nav dzimtā vai ģimenes valoda.	Reemigrantu, viņu ģimenes locekļu un citu ārvalstnieku skaits, kuri apgūst vai pilnveido latviešu valodas prasmi.	SIF, KM, IZM	4670	5903	1939	1834	4700	Nav sasniegts
							4700		
3.	Politikas rezultāts 6. Pilnveidota bērnu, skolēnu un jauniešu latviešu valodas prasme.	Skolēnu ar zemiem mācību rezultātiem lasītprasme īpatsvars (%).	-	17%	-	-	-	13%	Trūkst informācijas
							17%		
4.	Darbības rezultāts 6.1. Nodrošināts atbalsts reemigrējušajiem bērniem, iekļaujoties Latvijas izglītības sistēmā.	Pedagogu skaits, kuri pilnveidojuši profesionālās prasmes darbā ar reemigrējušajiem bērniem.	LVA	25	79	80	94	50	Sasniegts
							50		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5.	Darbības rezultāts 6.2. Nodrošināta sistēmiska iespēja mācīt latviešu valodu un literatūru izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautības izglītības programmas.	Izstrādāto divu mācību priekšmetu "Latviešu valoda" un "Literatūra" programmu paraugu skaits.	VISC	2	2	2	0	0	Nav sasniegts
							2		
6.	Darbības rezultāts 6.3. Nodrošināta latviešu valodas un pirmsskolas pedagogu profesionālās kompetences pilnveide.	Metodikas kursos latviešu valodas skolotājiem un pirmsskolas skolotājiem izglītoto skaits.	LVA	800	1100	1184	1587	800	Sasniegts
							800		
		Pedagogu skaits, kuri papildinājuši zināšanas par latviešu valodas apguves vietnes „Māci un mācies valodu” elektroniskajiem materiāliem.	LVA	100	108	120	98	100	Sasniegts
							100		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Informatīvo un metodisko semināru par aktuāliem latviešu valodas un literatūras jautājumiem un valsts valodas prasmes pārbaudi apmeklētāju skaits.	VISC, LVA	80	99	80	130	180	Daļēji sasniegts
							180		
7.	Darbības rezultāts 6.4. Nodrošināta elektronisko mācību materiālu latviešu valodas apguvei pieejamība.	Izstrādāto elektronisko mācību līdzekļu latviešu valodas apguvei skaits.	LVA	2	2	2	5	1	Sasniegts
		Elektroniskās vārdnīcas e-pupa pilnveide (šķirkļu skaits).	LVA	25	40	70	7	50	
8.	Politikas rezultāts 7. Palielinājies atbalsts latviešu valodas pedagogiem profesionālās kompetences pilnveidē un metodikā.	Atbalstu saņēmušo latviešu valodas kā otrās valodas un kā svešvalodas pedagogu, kuri strādā ar pieaugušajiem, skaits.	VISC	116	141	90	104	90	Sasniegts
							70		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Izstrādājamo EKP atbilstošu latviešu valodas prasmes līmeņu aprakstu skaits.	LVA	4	2	2	0	0	Nav sasniegts
		Pedagogu kompetences pilnveides kursus apmeklējušo diasporas nedēļas nogales skolu pedagogu skaits.	LVA	225	108	205	163	200	Daļēji sasniegts
		Vasaras kursu ("letonistu semināru") apmeklētāju skaits latviešu valodas docētājiem, kuri strādā ārvalstu augstskolās.	LVA	15	8	10	10	15	Daļēji sasniegts
							1		
							200		
							15		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.	Darbības rezultāts 7.1. Nodrošināts finansiāls atbalsts latviešu valodas kā svešvalodas apguvei ārvalstu augstskolās; sekmēta sadarbība starp Latvijas un ārvalstu augstskolām latviešu valodas apgūvē.	Lektorātu skaits, kuriem nodrošināts finansiāls atbalsts latviešu valodas un kultūras apguvei.	LVA	6	7	7	8	6	Sasniegts
						6			
		Finansiāli atbalstīto izglītojošo pasākumu skaits ārvalstu augstskolās, kurās apgūst latviešu valodu.	LVA	5	3	4	6	6	Sasniegts
						5			
Vasaras kursos piedalījušos ārvalstu studentu skaits.	LVA	15	-	10	43	25	Sasniegts		
				25					
Mācību līdzekļu skaits ārvalstu studentiem.	LVA	1	1	2	1	1	Sasniegts		
				1					

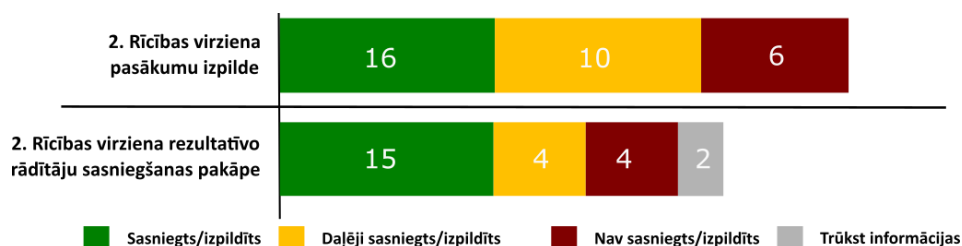
Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10.	Darbības rezultāts 7.2. Sniegts atbalsts diasporai.	Nedēļas nogales skolu skaits diasporā, kurām sniegts finansiālais atbalsts, un minimālais skolēnu skaits atbalstītajās skolās.	LVA	15/225	42/1707	41/1316	49/1783	45/675	Sasniegts
						40/600			
		Izstrādāto mācību līdzekļu, t.sk. elektronisko, latviešu valodas apguvei diasporas bērniem un jauniešiem skaits.	LVA	4	3	5	6	3	Sasniegts
						6			
11.	Darbības rezultāts 7.3. Nodrošināta starpaugstskolu doktora studiju valodniecības nozarē programmu izstrāde un īstenošana.	Doktorantu skaits, kuri studē par valsts budžeta līdzekļiem starpaugstskolu programmās valodniecības nozarē.	All	8	5	5	9	3	Sasniegts
							8		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12.	Darbības rezultāts 7.4. Nodrošināta mācību un metodisko materiālu pieejamība latviešu valodas kā svešvalodas apguvei.	Izstrādāto latviešu valodas apguves elektronisko mācību kursu skaits.	LVA	1	7	6	1	2	Sasniegts
						1			
		Izstrādāto mācību līdzekļu komplektu skaits latviešu valodas kā svešvalodas apgūvei.	LVA	1	1	-	1	2	Daļēji sasniegts
						2			
Izstrādāto mācību un metodisko materiālu komplektu latviešu valodas apgūvei e–studiju vidē skaits.	LVA	1	1	-	-	2	Trūkst informācijas		
				2					
Izstrādāto elektronisko latviešu valodas prasmes pašpārbaudes testu skaits.	LVA	2	2	-	0	2	Nav sasniegts		
				2					

2.3. Rīcības virziena “Valsts valodas izglītības politika” kopvērtējums

Vairāk nekā pusē – 15 no 25 – ar rīcības virzienu saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem sekmīgi sasniegta rezultatīvo rādītāju vērtība. 4 rezultatīvo rādītāju izpilde raksturojama kā daļēja, 4 kā neizpildīta, par 2 rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi trūkst informācijas. Aplūkojot ar rīcības virzienu saistīto pasākumu izpildi, atbilstoši atbildīgo iestāžu sniegtajai informācijai, secināms, ka no 32 rīcības virzienā ietvertajiem pasākumiem, puse jeb 16 pasākumi uzskatāmi par izpildītiem, 10 pasākumi vērtējami kā daļēji izpildīti, 6 pasākumi kā neizpildīti. (Skat. 22. attēlu)

22. attēls: Rīcības virziena “Valsts valodas izglītības politika” kopvērtējums.
(Avots: autoru izstrādāts)

2. rīcības virzienā iekļautie pasākumi ir daudzpusīgi un kompleksi un ir atbilstoši rīcības virzienam kopumā un tā atsevišķiem uzdevumiem. Tomēr daži pasākumi ir iederīgāki citos rīcības virziena uzdevumos. Piemēram, pasākums “2.2.3. Latviešu valodas apguves vietnes „Māci un mācies valodu” sistemātiska pilnveide un pedagogu izglītošana” drīzāk iekļaujama rīcības virziena 4. uzdevumā. Pasākums 2.3.3. “Pedagogu izglītošana mācību metodikā svešvalodas izmantojuma mācību satura apguvei” drīzāk iekļaujams 2. uzdevumā, jo pamatā saistīts ar pedagogu kompetenču pilnveidi. Aptuveni viena trešā daļa no pasākumiem plānoti, kā sasniedzami mērķi, bet pārējie pasākumi kā ikgadēji veicami pasākumi.

Būtiskākais VVPP trūkums 2. rīcības virzienā ir tas, ka rezultatīvie rādītāji, lai arī labi atspoguļo darbības rezultātus, gandrīz neatbaido politikas rezultātu sasniegšanu. Tikai viens no 25 rezultatīvajiem rādītājiem (skolēnu īpatsvars ar zemu lasītprasmi) atbaido politikas rezultāta sasniegšanu, turklāt tas skar tikai vienu valodas prasmes aspektu un tiek atvasināts no starptautiska salīdzinājuma pētījuma PISA, kas notiek reizi 3 gados, tāpēc neļauj veikt regulāru VVPP sasniegto politikas rezultāta uzraudzību. Lai gan atsevišķus politikas rezultātus ir sarežģīti izmērīt, piemēram, to cik veiksmīgi tiek nodrošinātas valodas prasmes apguves iespējas diasporā, ir politikas rezultāti, kuri tiek regulāri un sistemātiski mērīti, piemēram, vispārējās izglītības izglītojamo latviešu valodas prasmes, kas būtu iekļaujami kā VVPP raksturojoši politikas rezultāti.

Kā vēl viens rīcības virziena trūkums jāmin mazs pasākumu skaits, kas vērsts uz mazākumtautību izglītojamajiem, kas ir nozīmīga latviešu valodas apguves īpatnība Latvijas izglītības sistēmā. No 32 pasākumiem tikai 2 tieši skar mazākumtautību latviešu valodas izglītību, proti: pasākums “2.3.8. Izstrādāt mazākumtautību pirmsskolas izglītības mācību satura programmas paraugu” un pasākums “2.3.9 Izstrādāt mācību priekšmeta “Latviešu valoda un literatūra” programmas paraugu 7.-9.klasei (skolām, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmu)”. Būtiski norādīt, ka tie nav izpildīti un ir zaudējuši aktualitāti saistībā ar nepieciešamību pasākumus īstenot, tos saskaņojot ar jaunajām politikas iniciatīvām. Jāatzīmē, ka pastarpināti mazākumtautību latviešu valodas apguvi skar pasākums “2.3.3. Pedagogu izglītošana mācību metodikā svešvalodas izmantojumam mācību satura apguvē”.

Rīcības virzienā noteikti iekļaujami pasākumi, kas saistīti ar augstākās izglītības attīstību un atbalstu augsta līmeņa valodas speciālistu sagatavošanā.

Turpmākajā VVPP īstenošanā jāņem vērā divas svarīgas izmaiņas valsts izglītības politikā – 1) pāreja uz kompetencēs balstītu mācīšanas pieeju vispārējā izglītībā un 2) plānotā pāreja uz izglītību tikai valsts valodā vispārējā izglītībā. VVPP īstenošanas periodā līdz 2020. gadam ir jāplāno pasākumi, kuri nodrošina atbalstu sekmīgai valsts politikas maiņai īpaši attiecībā uz metodisko līdzekļu un pedagogu kompetenču pilnveidi VVPP 2. rīcības virziena 2. un 3. uzdevumu ietvaros. VVPP būtu jāiekļauj pasākumi, kuri vērstu uz metodikas pilnveidi un

pedagogu attīstību saistībā ar jaunajām politikas iniciatīvām, kā arī sekmīgu politikas iniciatīvu komunikāciju ar plašāku sabiedrību.

3. RĪCĪBAS VIRZIENS: LATVIEŠU VALODAS ZINĀTNISKA IZPĒTE UN ATTĪSTĪŠANA

Valsts valodas politikas pamatnostādņēs 2015. – 2020. gadam ietvertais trešais rīcības virziens ir latviešu valodas zinātniskā izpēte un attīstīšana. Šajā virzienā ietverts politikas instrumentu kopums, kas vērsts uz valsts valodas situācijas analīzi, latviešu valodas zinātnisku izpēti un valodas tehnoloģiju attīstību, t.sk. datu bāzu un latviešu valodas korpusu izveidi, kā arī zinātnisku un populārzinātnisku publikāciju izdošanu.

Trešais rīcības virziens nodrošina VVPP mērķu ilgtspēju, un atbalsta lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijas un pasaules valodu tirgū. Pētnieciskajā darbā gūtās atziņas un izstrādātie rīki un tehnoloģijas ir nozīmīgi atbalstot citus VVPP virzienus – rada inovatīvus risinājumus valodas apguvei un lietojumam, rada iespējas aplūkot valodas jomas no dažādām perspektīvām, sniedz ieskatu valodas situācijā, veido atbalstu valodas apguvei, rada pamatu vienotai terminoloģijai un citādi veido praktisku atbalstu sekmīgai valodas pastāvēšanai un ilgtspējai. Bez praktiskiem apsvērumiem valodas zinātniskā izpēte un attīstība svarīga, jo tā sniedz ieskatu Latviešu kultūras vēsturē un identitātē, ļauj saglabāt un pienācīgi novērtēt nemateriālo kultūras mantojumu, kā arī rada interesi par valodu un attīsta lingvistisko pētniecību kopumā.

Atšķirībā no valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanas un valsts valodas izglītības politikas, latviešu valodas zinātniskā izpēte ir grūtāk ietekmējama ar tiešiem politikas instrumentiem, jo atkarīga no pētnieku un zinātnisko institūciju interesēm un nereti arī iespējām piesaistīt ārēju finansējumu. Valsts valodas zinātniskā izpēte pamatā notiek Latvijas augstskolās un ar tām saistītajās zinātniskajās institūcijās gan kā daļa no institūciju zinātniskās darbības, gan dažādu projektu ietvaros. Nozīmīgs ir arī ar valsts valodu saistīto valsts institūciju (VVC, LVA, VISC u.c.) devums zinātniskā izpētē un pētniecībā, veicot regulāru valodas situācijas monitoringu, sadarbojoties ar zinātniskām institūcijām un atbalstot dažādus pētniecības projektus.

Trešo rīcības virzienu veido četri galvenie uzdevumi, kas aptver 28 pasākumus, kuru apraksts, izpildes pakāpe un atbilstība iztirzāta turpmāk.

3.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts

1) Analizēt Latvijas valodas situāciju un lingvistiskās attieksmes teritoriālā, demogrāfiskā, sociālā aspektā un citu valstu pieredzi valodas politikas īstenošanā.

3.1.1. Sociolingvistiska pētījuma par latviešu valodas prasmi un lietojumu Kurzemes un Latgales reģionā izstrāde.

2015. gadā publicēti divi zinātniski raksti par valodas lietojumu Kurzemē. 2016. gadā publicēts Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta (turpmāk – LU LVI) pētījums “Avoti vēl neizsīkst: latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā”.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots un ir atbilstošs 3. rīcības virziena 1. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā publicēti 2 zinātniskie raksti sociolingvistikas nozarē par latviešu valodas prasmi un lietojumu Kurzemes un Latgales reģionā.

3.1.2. Pētījuma veikšana par valsts valodas lietojumu Latvijā profesionālo pienākumu veikšanai un iegūtās informācijas analīze.

2017. gadā VVC sadarbībā ar LVA uzsākusi pētījuma "Latviešu valodas prasmes kvalitāte: valsts valodas prasmes pārbaudes kārtotāju rezultāti" īstenošanu.

Secinājums: Pasākums izpildīts daļēji. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 1. uzdevumam. VVC un LVA uzsāktais pētījums nav veikts VVPP paredzētajā pasākuma izpildes termiņā (2016. gada 2. pusgadā).

3.1.3. Valodas situācijas monitoringa (2011–2014) izstrāde (LVA veikto pētījumu un sociolingvistisko aptauju rezultātu apkopošana, analīze) un izdošana, pētījuma kopsavilkuma izstrāde un publicēšana LVA mājaslapā.)

Līdzšinējā VVPP periodā veikts valodas situācijas monitorings, kas iekļauts pētījumā “Valsts valodas situācija Latvijā 2010. – 2015.”. 2015. gadā īstenota pētījuma pētnieciskā daļa – veikta LVA pētījumu un sociolingvistisko aptauju rezultātu apkopošana un analīze, kā arī izdevuma vizuālas koncepcijas izstrāde. 2016. gadā publicēts pētījums “Valodas situācija Latvijā 2010. – 2015. gadam” un organizēts pētījuma atvēršanas pasākums. 2017. gadā pētījums izdots arī angļu valodā un ir pieejams gan drukātā veidā, gan elektroniski.

Secinājums. Pasākums izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3.rīcības virziena 1. uzdevumam. Pētījums “Valodas situācija Latvijā 2010. – 2015.” ir viens no nozīmīgākajiem regulāri veiktajiem pētnieciski analītiskajiem izdevumiem, kas raksturo valodas attīstības tendences Latvijā.

3.1.4. Pētījuma par valsts valodas prasmi pieaugušajiem veikšana.

2017. gadā uzsākts pētījuma par valsts valodas prasmi pieaugušajiem izstrādes sākumposms – datu bāzes izveide un datu apkopošana.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 1. uzdevumam. Pasākums tiek īstenots ir uzsākta pētījuma izstrāde par valsts valodas prasmi pieaugušajiem. Pētījumu, atbilstoši VVPP, plānots pabeigt 2018. gadā.

3.1.5. Pētījuma par latviešu valodas kā dzimtās valodas un latviešu valodas kā otrās valodas apguvi Latvijas vispārējās izglītības sistēmā (attieksme, situācijas raksturojums un ieteikumi) īstenošana.

2017. gadā uzsākta pētījuma par latviešu valodas kā dzimtās valodas un kā otrās valodas apguvi Latvijas vispārējās izglītības sistēmā. Izstrādāta pētījuma koncepcija, izveidota un aprobēta pētījuma anketa, izstrādāti intervijas jautājumi, stundas vērojuma lapa, sagatavots iepirkums pētījuma eksperimentālās daļas veikšanai.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots atbilstoši VVPP. Pasākums ir atbilst 3. rīcības virziena 1. uzdevumam. Pasākums ir veiksmīgi īstenots un, atbilstoši plānotajam, ir izstrādes stadijā. VVPP paredz pētījumu veikt līdz 2020.gadam. Pasākuma ietvaros plānotais pētījums uzskatāms par nozīmīgu datu avotu nākotnes izaicinājumu (t.sk. pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā) identificēšanā un esošā situācijas novērtēšanā.

3.1.6. Sociolingvistiskas aptaujas par valodas situāciju Latvijā monitoringa (2015–2020) veikšanai izstrāde.

Secinājums: Pasākums netiek vērtēts, jo, atbilstoši VVPP, to paredzēts īstenot 2019. un 2020.gadā.

3.1.7. Valodas situācijas kārtējā monitoringa (2015–2020) manuskripta izstrāde.

Pasākums netiek vērtēts, jo atbilstoši VVPP to paredzēts veikt 2020. gadā.

3.1.8. Valodas situācijas monitoringa (2011-2015) tulkošana angļu valodā un izplatīšana sociolingvistikas speciālistiem un valodas politikas īstenošanai Eiropas valstīs, pētījuma kopsavilkuma angļu valodā izstrāde un publicēšana LVA mājaslapā.

Pasākums īstenots un pētījuma “Valodas situācija 2010. – 2015.” ziņojums ir tulkots angļu valodā un publicēts gan drukātā, gan elektroniskā veidā LVA mājaslapā. Pētījums izplatīts latviešu valodas lektorātos ārvalstu augstskolās (Vilņa, Kauņa, Tartu, Pekina, Pēterburga, Helsinki, Sietla, Prāga, Minstere, Stokholma, Varšava, Šauļi), Eiropas Nacionālo valodu institūciju federācijā, Lietuvisku valodas institūtā, citās starptautiskās organizācijās un ārvalstu institūcijās, kuru darbības joma skar nacionālās valodas jautājumus.

Secinājums: Pasākums izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 1. uzdevumam. Trūkst informācijas, lai novērtētu to, cik lielā mērā veikta pētījuma izplatīšana Eiropas valstu sociolingvistikas speciālistiem un valodas politikas īstenošanai. Pasākums dublējās ar pasākumu 3.1.3., jo valodas monitoringa pētījuma ziņojuma tulkošanas un publicitātes aktivitātes ir neatņemama valodas monitoringa sastāvdaļa.

2) Veicināt latviešu valodas, t.sk. latviešu valodas apguves un latviešu valodas, zinātnisku izpēti, latviešu valodas pētījumu rezultātu publiskošanu un normu avotu pieejamību.

3.2.1. Pētījumu projektu par latviešu valodas izloksnēm īstenošana, sociolingvistikas, vispārīgās un salīdzināmās valodniecības jautājumu analīze.

VVPP īstenošanas periodā veikti vairāki pasākumi valodniecības jautājumu analīzei. 2015. gadā nodrošināta dalība valsts pētījumu programmas Letonika 3.projektā “Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā”. Liepājas Universitātē (LiepU) izdota monogrāfija “Vēju un vētru grāmata” (B.Laumane 2015. gads) un publicēti 3 zinātniskie raksti Dienvidrietumkurzemes izloksņu izpētē. Pētniecības tēmas “Baltu etnolingvistiskie kontakti Baltijas jūras austrumu piekrastē” ietvaros, nolasīti 6 referāti. Īstenots Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts “Latviešu valodas dialekti 21. gadsimtā: sociolingvistisks aspekts”.

2016. gadā LU LVI turpināts darbs projektā "Latviešu valodas dialekti 21.gadsimtā: sociolingvistisks aspekts". LiepU turpināts darbs pētniecības tēmas "Baltu etnolingvistiskie kontakti Baltijas jūras austrumu piekrastē" ietvaros.

2017. gadā LiepU turpināts pētnieciskais darbs valsts pētījumu programmas Letonika 3. projektā "Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā". Izstrādāts monogrāfijas sākotnējais variants B.Laumanes monogrāfijai "Zvejniecības leksika Latvijas piekrastē". LU LVI pētījumu projektu ietvaros, kas saistīti ar latviešu valodas izlokšņu un sociolingvistikas pētniecību, izdotas divas izlokšņu vārdnīcas. 2017. gadā turpināts darbs pie 3 ģeolingvistisko atlantu sagatavošanas. 2017. gadā kopumā publicēti 13 zinātniskie raksti un prezentēti 25 referāti nacionālās un starptautiskās konferencēs dialektoloģijā un sociolingvistikā. LU ar Eiropas Reģionālā attīstības fonda (turpmāk – ERAF) finansiālu atbalstu uzsākts starpaugstskolu projekts "Pilsētu lingvistiskā ainava kā daudzpusīgs resurss Baltijas valstīs: valodnieka, uzņēmēja un studenta perspektīva".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Kopš 2015. gada tiek īstenoti pētījumu projekti par latviešu valodas izloksnēm, (t.sk sociolingvistiskie, vispārīgās un salīdzināmās valodniecības jautājumu analītiskie darbi).

3.2.2. Mūsdienu latviešu valodas pētījumu projektu aktuālajos tematiskajos virzienos īstenošana un to rezultātu publicēšana..

2015. gadā LiepU veikta latviešu valodas zinātniskā stila izpēte (publicēti 3 zinātniskie raksti), runātās valodas sintakses un tekstveides izpēte (publicēti 2 zinātniskie raksti) un Latviešu valodas ortogrāfijas un ortoepijas problēmjautājumu izpēte (nolasīti 2 referāti starptautiskās zinātniskās konferencēs). 2015. gadā ar Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstu un zinātnes bāzes finansiālo atbalstu Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija (turpmāk – RTA), tika 2 pētnieciski projekti.

2016. gadā izstrādātā LU LVI pētījuma programmas „Letonika – Latvijas vēsture, valodas, kultūra, vērtības” projektā „Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā” rezultāti publicēti 25 zinātniskajos rakstos. Pētījuma rezultāti prezentēti 16 starptautiskās konferencēs Latvijā. Tiek turpināts darbs Latvijas Zinātnes padomes finansētajā projektā „Latviešu standartvalodas skaņu sistēmas akustisks raksturojums pa vecuma grupām”. Turpinās darbs pie pētījuma „Kultūru migrācija Latvijā”, kura ietvaros pabeigta kolektīvās monogrāfijas valodniecības sagatavošana un zinātniskā rediģēšana. Pētījuma autori ar rezultātiem piedalījušies 13 zinātniskajās konferencēs. Pētījuma ietvaros organizēta starptautiska zinātniska konference „Kultūru migrācija – četrus virzienus modelis”.

2017. gadā pasākuma 3.2.2. ietvaros LU organizētas 4 aktuāliem mūsdienu latviešu valodas pētījumiem veltītas konferences un 6 zinātniski semināri, publicēti 13 zinātniski raksti un nacionālās un starptautiskās konferencēs nolasīti 33 referāti latviešu valodas aktuālajos tematiskajos virzienos.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā ir veiktas aktivitātes, lai veicinātu mūsdienu latviešu valodas pētījumu projektu īstenošanu un publicēšanu aktuālajos tematiskajos virzienos. Pasākums daļēji ietver pasākumā "4.1.1. Interviju, komentāru, skaidrojumu, publikāciju Latvijas plašsaziņas līdzekļos par Latvijas valodas politikas pamatprincipiem, diskusiju, semināru un akciju organizēšanu, iesaistot sabiedrību valsts valodas politikas īstenošanā un iepazīstinot ar jaunāko pētījumu rezultātiem, valodas attīstības un valodas apguves jautājumiem." leklautās aktivitātes, kas saistītas par pētniecības un zinātniskās darbības rezultātu publicēšanu.

3.2.3. Latviešu valodas pētījumu reģionālistikā veikšana un valodniecisku izdevumu sagatavošana.

Pasākuma 3.2.3. ietvaros veikta zinātniski pētnieciskā darbība latviešu valodas reģionālistikā. Organizēta Letonikas 6.kongresa Liepājas konference "Piemares ļaudis un likteņi". 2015. un 2017. gadā izdots zinātnisko rakstu krājums "Piemares ļaudis un likteņi" un publicēti 2 zinātniskie raksti. 2016. gadā izdota kolektīvā monogrāfija "Bārtas dzīpari: valoda, kultūra, tradīcijas, ļaudis".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam.

3.2.4. Pētījumu un publikāciju latviešu valodas gramatikā nodrošināšana.

2015. gadā publicēti trīs ar latviešu valodas gramatiku saistīti zinātniskie raksti. 2016. gadā VPP ietvaros izdota Guntas Smiltņieces grāmata "Par lietvārdu latviešu valodā: rakstu izlase". 2017. gadā LU pētnieki piedalījušies divos ar latviešu valodas gramatiku saistītos projektos 1) „Letonika – Latvijas vēsture, valodas, kultūra, vērtības” projekta Nr. 3 „Latviešu valodas pētījumi 21. gadsimta zinātnes kontekstā”, apakšprojektā "Latviešu valodas gramatika" un 2) Valsts pētījumu programmas "Letonika" projekta "Kultūra un identitātes Latvijā; mantojums un mūsdienu prakse" tematiskā grupa "Latviešu pamatteksu pētījumi".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam.

3.2.5. Bērna valodas un lasītprasmes attīstības pētījumu veikšana.

Projekta LAMBA (Latviešu valodas monolingvāla un bilingvāla apguve: rīki, teorijas un lietojums) ietvaros 2017. gadā izstrādāta un sagatavota izdošanai Daces Markus monogrāfija "Prognozējamā neprognozējamība". 2016. un 2017. gadā izdots periodisks zinātnisks izdevums "Bērna valoda Latvijā 21. gadsimtā". Pētījums kopumā veidojis nozīmīgu atbalstu bērna runas un valodas apguves pētniecībā. LAMBA projektā ir izveidots bērnu runas korpuss, veidota zinātniskā bāze latviešu valodas metodikas izstrādei un sasniegti citi vērtīgi rezultāti.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Atbilstoši IZM sniegtajai informācijai, pasākums īstenots projektā LAMBA, kurš noslēdzies 2017. gadā. Turpmākajā VVPP periodā jārisina jautājumi, kā saglabāt LAMBA projektā sasniegto rezultātu ilgtspēju un turpināt pasākuma īstenošanu.

3.2.6. Latviešu valodas pētījumu rezultātu publiskošana zinātniskās konferencēs un kongresos, starptautiski recenzējamās žurnālos, rakstu krājumos, monogrāfijās, plašsaziņas līdzekļos.

2015. gadā LVA izdevusi 6 zinātniskus un populārzinātniskus izdevumus par aktuāliem valodas jautājumiem. LiepU organizēta starptautiska zinātniska konference "Vārds un tā pētīšanas aspekti" kā arī izdots zinātnisko rakstu krājums ar tādu pašu nosaukumu. LVI organizējuši 3 zinātniskās konferences un nodrošinājis pētnieku dalību 3 konferencēs.

2016. gadā LVA organizēja 20 lekcijas, referātus un priekšlasījumu par valodas jautājumiem. LiepU organizētas 2 starptautiskās zinātniskās konferences un izdots viens rakstu krājums.

2017. gadā pasākuma ietvaros organizētas 4 zinātniskās konferences, starp tām LU 75.ikgadējās zinātniskās konferences sekcijas sēde par valodas pētniecības tematiem, iekļaujot gramatikas un pragmatikas jautājumus un datorlingvistiku. LU organizētas 14 konferences un pasākumus, izdoti 5 zinātniskie periodiskie izdevumi un 13 monogrāfijas, publicējot valodas pētījumu rezultātus. LiepU kopā ar VeA tika organizēta jauno lingvistu konference, tai skaitā izdots valodniecības nozares rakstu krājums.

Līdzšinējā VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam, ik gadu LVA izdevusi populārzinātnisku rakstu krājumu "Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi". LiepU ik gadu izdots humanitāro un mākslas zinātņu žurnāls "Scriptus Manet".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Pasākums lielā mērā pārklājas ar citiem 3. rīcības virziena uzdevumiem, kas saistīti ar pētījumu veikšanu un rezultātu publicēšanu, dažādos pētniecības valodas pētniecības virzienos.

3.2.7. Pētījumu un publikāciju onomastikā nodrošināšana.

2015. gadā veikti pētījumi lietišķajā toponīmikā t.sk.6 referātu prezentācijas nacionālās un starptautiskās konferencēs. 2015. gadā tika publicēti 17 zinātniski un populārzinātniski raksti par onomastikas jomu valodniecībā izdota viena monogrāfija un viens zinātnisko rakstu krājums..

2016. gadā pasākuma ietvaros LU LVI izstrādāja pētījumu un publikācijas onomastikā, kas iekļāva institūta darbinieku iesaisti starptautiskos un Latvijas konferencēs, diskusijās un semināros.

2017. gadā LU LVI izstrādāja un publicēja vietvārdu vārdnīcu un monogrāfiju par latviešu antroponīmiju. VPP "Letonika", LU pētniecības projekta "Letonika, diaspora un starpkultūru komunikācija" ietvaros tika izstrādāti 6 raksti onomastikā un prezentēti 29 referāti nacionālās un starptautiskās konferencēs, zinātniskos semināros un citos pasākumos. 2017.gadā organizēta vietvārdu talka, izstrādāta un pilnveidota vietvārdu vākšanas pūlpakalpes platforma "Tautas vietvārdu datu bāze", veiktas ar projektu saistītās publicitātes aktivitātes.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam.

3.2.8. Plašam interesentu lokam nozīmīgu pētījumu valodniecībā un valodas apguves jomā tulkošana latviešu valodā.

Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā no angļu valodas tulkota un 2018.gada martā izdota Marka Ablija 2003. gada grāmata "Tā viņi te runā: ceļojumi pa apdraudētām valodām". Populārzinātniskajā izdevumā aplūkotas izzūdošās valodas un to sociolingvistiskais konteksts.

Secinājums: Pasākums izpildīts. Pasākums nav atbilstošs VVPP. Pasākums ir īstenots un izdota grāmata. Lai arī vērtīgs, izdevums vien netieši sekmē latviešu valodas zinātnisko izpēti un VVPP mērķus. Grūti arī novērtēt

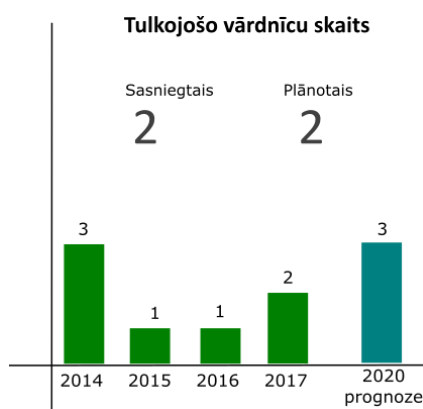
to, cik plašam interesentu lokam izdevums ir saistošs. Pasākuma ietvaros vērtīgi būtu izvēlēties izdot un tulkot populārzinātniskus izdevumus, kas

3.2.9. Tulkojošo vārdnīcu izstrāde.

Laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam izdotas 2. tulkojošās vārdnīcas. 1) 2015.gadā izdotā Igauņu – latviešu vārdnīca. 2) 2017.gadā izdota Latviešu – arābu sarunvārdnīca. 2017.gadā uzsākta latviešu – hindi sarunvārdnīcas sagatavošana.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar pasākumu 3.2.9. saistīts viens rezultatīvais rādītājs – “Tulkojošo vārdnīcu skaits” (skat 21. attēlu)

23. attēls: 3.2.9. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums sekmīgi izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Pasākuma ietvaros izdotas 2 tulkojošās vārdnīcas un uzsākta trešās sarunvārdnīcas izstrāde, sasniedzot plānotās rezultatīvā rādītāja vērtības.

3.2.10. Akadēmiskās sadarbības nodrošināšana latviešu valodas kā svešvalodas apguves izpētē.

Akadēmiskā sadarbība latviešu valodas kā svešvalodas apguvē īstenota ar Eiropas Ekonomiskās zonas (turpmāk – EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstu īstenotajā projektā LAMBA. Starpdisciplinārā pētnieciskā projekta ietvaros veikta gan starptautiska, gan nacionālā līmeņa sadarbība starp dažādu AII pētniekiem – Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju, LU Matemātikas un informātikas institūtu un LU humanitāro zinātņu fakultāti, Norvēģijas arktisko Universitāti un Oslo Universitāti.

No 2015. gada līdz 2017. gadam izstrādāts Ingas Laizānes promocijas darbs “Latviešu valodas kā svešvalodas attīstība: ārvalstu un Latvijas pieredze”, ko plānots iesniegt aizstāvēšanai valodniecības nozares LiepU promocijas padomē.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 2. uzdevumam. Pasākums lielā mērā veikts projekta LAMBA ietvaros, kas noslēdzies 2017.gadā.

3) Nodrošināt latviešu korpuslingvistikas attīstību, sekmēt vispārīga līdzsvarota latviešu valodas (tekstu un runas) elektroniskā korpusa izveidi.

3.3.1. Vispārīga mūsdienu latviešu valodas (tekstu un transkribētas runas) korpusa izveide un publiskošana tīmeklī.

2015. gadā Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts (turpmāk – LU MII) skaidrojošās un sinonīmu vārdnīcas tezaurs.lv datu bāze ir papildināta ar 16000 jauniem šķirkļiem (18 961 šķirkli 2016.gadā un 17 936 šķirkli 2017.gadā). Kur iespējams šķirkļavārdu ilustrēšanai tiek izmantoti automātiski atlasīti valodas piemēri no “Līdzsvarotā mūsdienu latviešu valodas teksta korpusa”. Papildināts Latviešu valodas runas korpus (turpmāk – LaRKO) ar 9 stundu audio ierakstiem. Tīmeklī pieejams un VVPP periodā pilnveidots kopš 2009.gada tīmeklī pieejamais līdzsvarotais mūsdienu latviešu valodas tekstu korpus.

2017.gadā projekta “Daudzslāņu valodas resursu kopa teksta semantiskai analīzei un sintēzei latviešu valodā” laikā paplašināts “Līdzsvarotais mūsdienu latviešu valodas teksta korpus”, tiek veidots jaunais līdzsvarotais valodas tekstu korpus, kura plānotais apjoms ir 10 miljonu vārdlietojumu. Projekta ietvaros tiek

paplašināts "Sintaktiski marķēts latviešu valodas tekstu korpus", uz kura pamata tiek veidota arī datu kopa ar semantikas, koreferenču un nosaukto entitāšu marķējumu.

Secinājums: Pasākums izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 3. uzdevumam. VVPP periodā ir attīstīta skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca Tēzauris, kā arī papildināts līdzsvarotais mūsdienu latviešu valodas runas korpus un uzsākts darbs pie jaunā līdzsvarotā korpusa izveides.

3.3.2. Korpusa uzturēšana un zinātniskais darbs ar korpusu.

2015. gada ERAF projekta ITKC (Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju kompetences centrs) ietvaros LU MII izstrādāja pētījumu par latviešu valodas runas atpazīšanas sistēmas pielāgošanu zemas kvalitātes audiofailu apstrādei. LAMBA projekta ietvaros izveidots morfoloģiski marķēts specializēts bērnu runas korpus, kas ievietots CHILDES datu bāzē. Līdzšinējā VVPP periodā no 2015. līdz 2017. gadam uzturēts un attīstīts Saeimas debašu korpus papildinot to ar jaunām (4. un 12. Saeimas) sēžu stenogrammām.

2016. gadā Valsts pētījumu programmas "Kiberfizikālās sistēmas, ontoloģijas un biofotonika drošai un viedai pilsētai un sabiedrībai" (turpmāk – VPP SOPHIS) ietvaros LU MMI sadarbībā ar Edinburgas Universitāti un Gēteborgas Universitāti, balstoties uz iepriekšējā gada sadarbību ar ziņu aģentūru LETA, izstrādāja pētījumu par burtu līmeņa neironu tīklu mašīntulkošanu, par ko tika saņemta LZA Gada balva. ITKC pētījuma ietvaros, LU MII veica vizuālo materiālu atpazīšanas tehnoloģiju izpēti LETA arhīva vajadzībām. Pētīta daudzvārdu savienojumu problemātika Eiropas Savienības COST⁷ sadarbības programmas PARSEME ietvaros.

2017. gadā VPP SOPHIS ietvaros īstenots "Uz ontoloģijām balstītas tīmekļa videi pielāgotas zināšanu inženierijas tehnoloģijas". Valsts pētījumu programmas NexIT ietvaros veikta projekta "Ontoloģiju, semantiskā tīmekļa un drošības tehnoloģijas" īstenošana. Attīstītas runas atpazīšanas un transkribēšanas sistēmas. Sadarbībā ar LETA un ārvalstu pētniekiem īstenots projekts "Daudzslāņu valodas resursu kopa teksta semantiskai analīzei un sintēzei latviešu valodā". ITKC projekta ietvaros īstenots pētījums "Automatizēta vizuālo materiālu atpazīšanas un anotēšanas sistēma ziņu aģentūras LETA arhīva vajadzībām". Veikti sagatavošanās darbi, sekmīgi Latvijas dalībai CLARIN (*Common Language Resources and Technology Infrastructure*) pētniecības infrastruktūrā.

Veikts zinātniskais darbs ar korpusu 2016.gadā publicējot 6 zinātniskus rakstus un 2017. zinātniskus rakstus, izmantojot pieejamos valodas korpusus.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 3. uzdevumam. VVPP laikā veiktas zinātniski pētnieciskas aktivitātes valodas korpusu uzturēšanai, zinātniskais darbs ar valodas korpusiem, kā arī korpuslingvistikas attīstībai kopumā.

3.3.3. Izlokšņu un seno tekstu materiāla iesaiste korpusā.

Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LU MII veicis kopš 2003. gada pastāvošā seno tekstu korpusa pilnveidi – papildināšanu, koriģēšanu un salīdzināšanu. 2017. gadā nodrošināta seno tekstu korpusu pāreja uz Unicode 2017. gadā organizēti divi zinātniski semināri un prezentēti 11 referāti par seno tekstu korpusu un tajā iekļauto leksiku.

Secinājums: Pasākums tiek izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 3. uzdevumam.

3.3.4. Latviešu valodas apguvēju korpusa izveide.

2017. gadā LU MII izveidota valsts valodas prasmes pārbaudes darbu datu bāzes pilotversija – latviešu valodas apguvēju korpus, kurā marķētas kļūdas. Izstrādāta metodoloģija tekstu normalizēšanai un kļūdu marķēšanai. Korpusā iekļauti 900 valsts valodas prasmes pārbaudes darb rakstītprasmes testi (no katra valodas līmeņa). Korpus papildināts ar 120 runātprasmes testa audioierakstu transkripcijām. 2018. gadā Inga Znotiņa aizstāvējusi promocijas darbu "Otrās baltu valodas apguvēju korpus: izveides metodoloģija un lietojuma iespējas", promocijas darba ietvaros izveidota latviešu un lietuviešu valodas apguvēju korpusa sākotnējā versija.

Secinājums: Pasākums daļēji izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 3. uzdevumam. Ir uzsākts darbs pie latviešu valodas apguvēja korpusa izveides, bet 2017.gadā veikta tikai korpusa pilotversijas izstrāde.

4) Nodrošināt latviešu terminoloģijas attīstību

3.4.1. Latviešu valodas terminoloģijas vēstures izpēte.

2015. – 2017. gadā veikts darbs pie kolektīvās monogrāfijas par terminoloģiju 20.gs. 20. – 30. gados izstrādes.

2015. gadā publicēts viens ar latviešu valodas terminoloģiju saistīts zinātniskais raksts. 2017. gadā LU LVI publicēti 2 zinātniskie raksti un prezentēti 7 referāti saistībā ar terminoloģijas vēstures izpēti. Organizēta LU LVI

⁷ COST programmas oficiālo nosaukumu veido akronīms no tās pilnā nosaukuma franču valodā - *Cooperation Européenne dans le Domaine de la Recherche Scientifique et Technique*.

konference "Terminoloģija, valodas kultūras un prakse". VeA veikts VPP "Letonika" projekts "Latvijas tulkojumzinātnes histogrāfija un latviešu valodas terminoloģijas vēsture 20. un 21. gadsimtā".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam.

3.4.2. Nodrošināt LZA TK un apakškomisiju regulāru darbu, t.sk. LZA TK mājaslapas un datu bāzes „AkadTerm” uzturēšanu un papildināšanu; sadarbībā ar VVC strādāt pie vienotas terminu datu bāzes koncepcijas izstrādes un terminoloģijas darba koordinācijas sistēmas pilnveidošanas, lai izveidotu vienotu valsts terminu datu bāzi ar terminu statusa atspoguļojumu.

Līdzšinējā VVPP periodā ik gadu notikušas sešas LZA TK sēdes, kurās izskatīti un apstiprināti vairāku nozaru termini, kā arī sniegtas mutiskas un rakstiskas konsultācijas valsts iestādēm un privātpersonām. 2017. gadā Kultūras informācijas sistēmu centra projekta "Mašintulkošana" ietvaros LZA uzsākta vienotas terminu datu bāzes izveide sadarbībā ar VVC. Datu bāzes projektēšanu veic sabiedrība „Tilde” atbilstoši LZA koncepcijai.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam. Pārskata periodā nodrošināta LZA TK mājaslapas un "AkadTerm" datu bāzes uzturēšana, kā arī nodrošināta LZA TK regulārs darbs komisijas sēdēs un sniedzot konsultācijas terminoloģijas jautājumos. Sadarbībā ar VVC uzsākts darbs pie vienotas terminu datu bāzes koncepcijas izstrādes un terminoloģijas darba koordinācijas sistēmas pilnveidošanas.

3.4.3. Starptautiskas konferences par jaunākajām tendencēm terminoloģijas teorijā un praksē (sakarā ar LZA TK 70. gadadienu) organizēšana.

2016.gada novembrī notikusi LZA TK 70 gadu jubilejas konference. Konferencē skarti ar latviešu terminoloģijas vēsturi, teoriju un praksi, terminoloģijas resursu izveidi un pārvaldību kā arī ar nozaru terminoloģiju saistīti jautājumi. Konferencē ar prezentācijām uzstājās 20 dalībnieki.

Secinājums: Pasākums ir izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam.

3.4.4. Terminu datu bāzu un vārdnīcu izstrāde, saskaņojot Latvijas un Eiropas Savienības institūcijās lietotos terminus.

2015. gadā izvērtētas 68 terminu saskaņošanas tabulas, nodrošinot ar nozaru speciālistiem saskaņotu terminu lietojumu tiesību aktu tulkojumos. Izstrādāti un precizēti 3914 jauni termini 2016. gadā un 3000 jauni termini 2017. gadā. VVC brīvpieejas interneta terminu datu bāze papildināta ar 2113 jauniem terminiem 2016. gadā un 2000 terminiem 2017. gadā.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam. Ir veikta terminu saskaņošanas tabulu izvērtēšana un veikta datu bāzu uzturēšana. Nav izstrādātas terminu vārdnīcas un pašlaik VVC uzturētā terminu datu bāze nav lietotājiem pieejama.

3.4.5. Latviešu literatūrzinātnes terminu vārdnīcas izstrāde.

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā nav izstrādāta latviešu valodas literatūrzinātnes terminu vārdnīca.

3.4.6. Mācību grāmatas par tehniskās tulkošanas un terminoloģijas jautājumiem izstrāde.

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums ir atbilstošs 3. rīcības virziena 4. uzdevumam. Līdzšinējā VVPP periodā nav izstrādāta mācību grāmata par tehniskās tulkošanas un terminoloģijas jautājumiem, bet atbilstoši VVPP plānotajam pasākumu plānots īstenot līdz 2020. gadam.

3.2. Rīcības virziena "Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana" progresa atainojums rezultatīvajos rādītājos

---

Trešajā rīcības virzienā iekļauti 14 rezultatīvie rādītāji, kas raksturo rīcības virziena izpildi. Kopumā rīcības virziens vērtējams kā rezultatīvs - 11 no 13 rezultatīvajiem rādītājiem ir veiksmīgi sasniegtas prognozētās vērtības, 2 no rezultatīvajiem rādītājiem tās sasniegtas daļēji, bet vienā no rezultatīvajiem rādītājiem plānotie rezultāti nav sasniegti.

Nav sasniegtas rezultatīvā rādītāja vērtības saistībā ar specializētu terminoloģijas vārdnīcu izstrādi no 2015. līdz 2017. gadam. Prognozētā vērtība daļēji sasniegta darbības rezultāta "8.1. Veikts valodas situācijas monitorings un iegūtās informācijas analīze" atbilstošajam rezultatīvajam rādītājam "Publicēto pētījumu skaits par latviešu valodas prasmi un lietojumu Latvijā".

Definētie rezultatīvie rādītāji kopumā raksturo 3. rīcības virzienu un tajā iekļautos uzdevumus, tomēr atsevišķos gadījumos tie neraksturo vai nepietiekami raksturo atbilstošo darbības vai politikas rezultātu. Piemērs: neskatoties uz to, ka darbības rezultāta 8.1. (par valodas situācijas monitoringu) atbilstošā rezultatīvā rādītāja "Publicēto pētījumu skaits par latviešu valodas prasmi un lietojumu Latvijā" plānotā vērtība sasniegta vien daļēji, ir veikts valodas situācijas monitorings un darbības rezultāts ir sasniegts.

Nepieciešams skaidrāk definēt politikas rezultātam Nr. 8 atbilstošos rezultatīvos rādītājus – pētījumu skaits valodniecības nozarē, latviešu valodas apguves pētījumu skaits un citu valstu zinātnieku latviskoto pētījumu skaits –, norādot kāda zinātniski pētnieciskā darbība kvalificējama kā rezultatīvo rādītāju vērtības papildinoša un ja nepieciešams definējot vairākus, bet skaidrākus rezultatīvos rādītājus. Arī politikas rezultāts Nr.8 ir definēts ļoti plaši un pēc būtības aptver gandrīz visu 3. rīcības virzienu. Rezultatīvo rādītāju "Valodas resursu un tehnoloģiju skaits" nepieciešams definēt skaidrāk, norādot kāda veida valodas resursi un tehnoloģijas papildina rezultatīvā rādītāja kvantitatīvo vērtību.

Darbības rezultātam 8.1. un pasākumam "3.2.8. Plašam interesentu lokam nozīmīgu pētījumu valodniecībā un valodas apguves jomā tulkošana latviešu valodā." atbilstošais rezultatīvais rādītājs "Citu valstu zinātnieku latviskoto pētījumu skaits", raksturo pasākuma izpildi, kas tikai netieši atbalsta 3. rīcības virzienu un pamatnostādnes kopumā.

Darbības rezultāts "8.3. Nodrošināta latviešu valodas noturība daudzvalodīgā vidē" definēts plaši un drīzāk raksturo politikas rezultātu. Turklāt, tam atbilstošais rezultatīvais rādītājs "Tulkojošo vārdnīcu skaits" tikai netieši raksturo definēto darbības rezultātu. Politikas rezultāts Nr. 9 drīzāk uzskatāms par darbības rezultātu un atbilst darbības rezultātu raksturojošajām iezīmēm, turklāt tas gandrīz pilnībā dublējas ar darbības rezultātu 9.1.

3. tabula: **VPPP 3.rīcības virziena “Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstīšana” rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.**
(Avots: autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Darbības rezultāts 4.4. Nodrošināta izstrādātās un saskaņotās terminoloģijas vispārēja pieejamība.	Uzturēto un papildināto terminoloģijas datu bāzu skaits.	LZA TK, VVC	2	2	2	1	1	Sasniegts
		Izstrādāto specializēto terminu vārdnīcu un mācību materiālu skaits.	LVA, LU LVI	1	-	-	1		
2.	Darbības rezultāts 5.2.	Latviešu valoda iekļauta Eiropas vienotajā valodas resursu un tehnoloģiju infrastrukturā	-	0	0	0	0	2	Sasniegts
							0		
3.	Politikas rezultāts 8. Risinātas latviešu valodas attīstības un lietojuma problēmas, izstrādāti priekšlikumi turpmākai valodas politikas plānošanai un īstenošanai. Veikta latviešu valodas vispusīga izpēte.	Pētījumu skaits valodniecības nozarē.	LVA, LU LVI, VVC	5	3	4	11	11	Sasniegts
		Citu valstu zinātnieku latviskoto pētījumu skaits.	LVA	1	-	1	1		
							1	1	Sasniegts

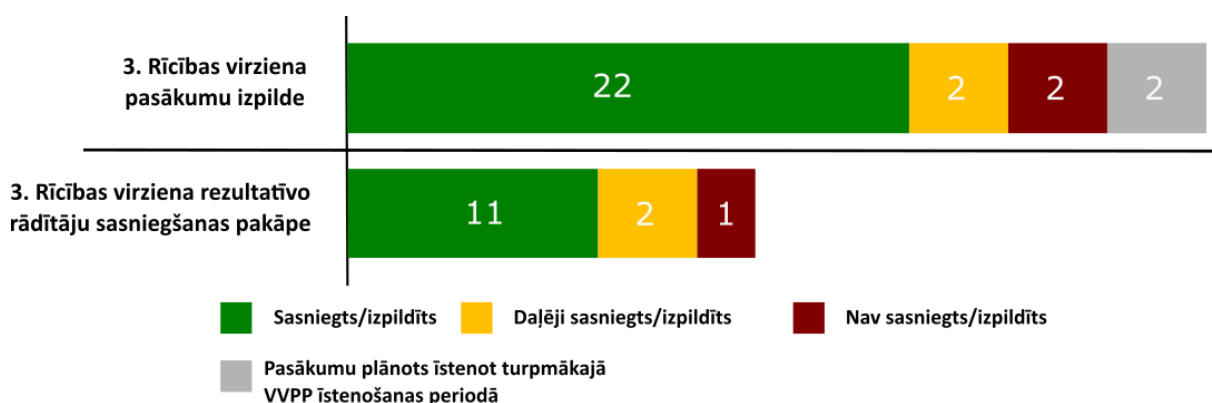
Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Veicināta latviešu valodas pētījumu rezultātu, īpaši normu avotu publicēšana. Aktualizēta pasaules zinātniskā doma valodniecības nozarē.	Latviešu valodas apguves pētījumu skaits.	LVA, AII	1	-	-	3	4	Daļēji sasniegts
							4		
4.	Darbības rezultāts 8.1. Veikts valodas situācijas monitorings un iegūtās informācijas analīze.	Publicēto pētījumu skaits par latviešu valodas prasmi un lietojumu Latvijā.	LU LVI, VVC, AII, LVA	1	-	1	2	3	Daļēji sasniegts
							6		
5.	Darbības rezultāts 8.2. Izstrādāti un publiskoti ar latviešu valodas izpēti saistīti zinātniskie pētījumi.	Rakstu krājumu, monogrāfiju, akadēmisko un specializēto izdevumu valodniecībā, t.sk. populārzinātnisko izdevumu par valodu, skaits.	LU LVI, LVA, AII	8	8	11	15	9	Sasniegts
							9		
6.	Darbības rezultāts 8.3. Nodrošināta latviešu valodas noturība daudzvalodīgā vidē.	Tulkojošo vārdnīcu skaits.	LVA, LU LVI	3	1	1	2	2	Sasniegts
							2		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.	Darbības rezultāts 8.4. Nodrošināta latviešu valodas terminoloģijas attīstība.	Pētījumu skaits latviešu terminoloģijā.	LU LVI	1	2	2	5	3	Sasniegts
							2		
8.	Politikas rezultāts 9. Sekmēta latviešu valodas tekstu un runas elektroniskā korpusa izveide, nodrošināta tā izveidošanai un uzturēšanai nepieciešamās programmatūras attīstība un zinātnisko pētījumu bāze.	Pasākumu skaits vispārīga mūsdienu latviešu valodas korpusa (tekstu un runas) izveidei.	LU MII, LU LVI, VISC	2	14	4	20	20	Sasniegts
							20		
9.	Darbības rezultāts 9.1. Nodrošināta mūsdienu latviešu valodas korpusa izveide un darbība, izveidoti latviešu valodai trūkstšie valodas resursi un tehnoloģijas.	Pasākumu skaits latviešu valodas korpusa uzturēšanai un metodiskā darba ar korpusu nodrošināšanai.	LU LVI, LVA, LU MII, VVC	2	10	2	5	5	Sasniegts
		Specializēto korpusu skaits.	LVA, LU LVI, VISC, LU MII	2	2	2	2		
		Valodas resursu un tehnoloģiju skaits	LVA, LU MII, LZA TK, VVC	1	12	5	3	3	5

3.3. Rīcības virziena “Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana” kopvērtējums

Kopumā rīcības virziens vērtējams kā rezultatīvs. Tiek sekmīgi īstenoti 22 no 28 rīcības virziena pasākumiem, 2 pasākumi izpildīti daļēji, 2 pasākumus pašlaik nevar novērtēt, jo tos iecerēts veikt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā, līdz 2020. gadam, bet 2 pasākumi vērtējami kā neizpildīti. No 28 pasākumiem 17 ir ikgadēji pasākumi, bet 11 pasākumi ir ar skaidru VVPP īstenošanas laikā sasniedzamo rezultātu. Aplūkojot rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpi, secināms, ka 11 no 14 rezultatīvajiem rādītājiem ir sasniegtas to prognozētās vērtības, 2 no rezultatīvajiem rādītājiem tās sasniegtas daļēji, bet 1 rezultatīvajā rādītājā 2017.gadā plānotie rezultāti nav sasniegti. (Skat. 24. attēlu)

24. attēls: Rīcības virziena “Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana” kopvērtējums. (Avots: autoru izstrādāts)

VVPP iekļauto pasākumu kopums, kas vērsti uz Valsts valodas zinātnisku izpēti un attīstīšanu ir plašs un aptver svarīgākos ar latviešu valodas attīstību un izpēti saistītos jautājumus. Pasākumi lielākoties ir atbilstoši rīcības virzienam un sekmē VVPP mērķu sasniegšanu. Tikai daži no pasākumiem nav pilnībā atbilstoši rīcības virzienam. Piemēram, pasākums “3.2.8. Plašam interesentu lokam nozīmīgu pētījumu valodniecībā un valodas apguves jomā tulkošana latviešu valodā” tikai netieši atbalsta VVPP mērķus, jo pamatā ir saistīts ar valodniecības nozares popularizēšanu un attīstību. Pasākums “3.1.8. Valodas situācijas monitoringa tulkošana angļu valodā un izplatīšana sociolingvistikas speciālistiem” drīzāk papildina pasākumu “3.1.3. Valodas situācijas monitoringa (2011–2014) izstrāde un izdošana, pētījuma kopsavilkuma izstrāde un publicēšana LVA mājaslapā”. Ar terminoloģijas attīstību un nodrošināšanu saistītie pasākumi vērtējami kā atbilstoši 3. rīcības virzienam, jo nesaraucjami saistīti ar zinātniski pētniecisko darbību, lai gan tie tikpat iederīgi būtu arī 1. rīcības virzienā, kas saistīts ar valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanu.

Atzinīgi vērtējama zinātniski pētnieciskā darbība valodas korpusu, datorlingvistikas attīstībā un inovatīvu valodas pētniecību metožu un rīku izmantojums. Ekspertu diskusijas dalībnieki norādīja gan uz vērtīgajiem pētniecībā sasniegtajiem rezultātiem un datorlingvistikas nozīmi tālākā pētniecībā un praktiski pielietojamu valodas rīku izstrādē. Rīcības virziena kontekstā jāatzīmē privātā sektora iniciatīvas, piemēram, uzņēmuma SIA “Tilde” izstrādātais runas atpazīšanas rīks, ieguldījums komerciālu valodas rīku izstrādē un sadarbība ar LU MII runas atpazīšanas tehnoloģiju pilnveidei, kā arī ziņu aģentūras LETAS un LU MII sadarbība valodas tehnoloģiju attīstībā.

Atsevišķi pasākumi, piemēram, “3.2.5. Bērna valodas un lasītprasmes attīstības pētījumu veikšana” un “3.2.10. Akadēmiskās sadarbības nodrošināšana latviešu valodas kā svešvalodas apguves izpētē” notikuši ar EEZ un Norvēģijas finansiālu atbalstu īstenotā starpdisciplinārā pētījuma LAMBA ietvaros. Izrietoši, turpmākās pētnieciskās aktivitātes pasākuma ietvaros un sasniegto rezultātu ilgtspēja lielā mērā ir atkarīga no dalības projektos. Šī problēma, kas raksturīga valodas zinātniskai izpētei kopumā, identificēta arī ekspertu diskusijā. Eksperti norāda, ka liela daļa no zinātniskās darbības ir atkarīga no zinātnieku un zinātnisko institūciju spējām piesaistīt finansējumu dažādu projektu ietvaros, kas nereti apdraud gan rezultātu ilgtspēju, gan iespējas nodrošināt ilgtspējīgu cilvēkresursu piesaisti svarīgākajiem valodas pētniecības virzieniem.

VVPP iekļautajā pasākumu kopumā iztrūkstošā ir pasākumi, kuri tiek veikti, lai atbalstītu latgaliešu rakstu valodas izpēti un rakstu valodas attīstību, kas ir bijis viens no nozīmīgiem valsts valodas politiku veidojošiem elementiem.

Nākotnē jāturpina esošo pasākumu īstenošana. Valodas politikas ekspertu diskusijā atzinīgi vērtēti sasniegumi korpuslingvistikā un valodas tehnoloģiju attīstībā, kas arī tiek iezīmēts, kā viens no svarīgiem zinātniski pētnieciskās darbības virzieniem nākotnē. Kā īpaši svarīga nākotnē tika izcelta pasākuma “3.1.5 Pētījuma par latviešu valodas kā dzimtās valodas un latviešu valodas kā otrās valodas apguvi Latvijas vispārējās izglītības sistēmā” īstenošana, kurā gūtās atziņas būs vērtīgas saistībā ar jaunajām politikas iniciatīvām. Kā nozīmīgs nākotnes izaicinājums ekspertu diskusijā minēta sinerģijas veidošana starp valsts valodas zinātnisku izpēti un citiem VVPP rīcības virzieniem – pētnieciskajā darbā gūto atziņu sekmīga izmantošana, lai nodrošinātu valodas izglītības pilnveidi, juridiskā statusa stiprināšanu un sabiedrības līdzdalības veicināšanu.

4. RĪCĪBAS VIRZIENS: SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS NODROŠINĀŠANA VALSTS VALODAS POLITIKAS ĪSTENOŠANĀ UN LATVIEŠU VALODAS ATTĪSTĪBĀ

Ceturtais rīcības virziens ir vērst uz sabiedriskās domas veidošanu, sabiedrības iesaisti un līdzdalību, kā arī latviešu valodas kultūras attīstīšanu un latviešu valodas un lībiešu valodas kultūrvides veicināšanu. Rīcības virzienā ietverti divi uzdevumi: 1) Mērķtiecīgi veidot sabiedrisko domu un nodrošināt sabiedrības iesaisti latviešu valodas aizsardzības, apguves, lietojuma un attīstības jautājumos un 2) Radoši attīstīt un izkopt latviešu valodu ar literatūras un mākslas līdzekļiem, veicināt latviešu valodas un lībiešu valodas tradicionālās kultūrvides ilgtspēju. Rīcības virziens kopumā iekļauj 23 pasākumus.

Ar valsts valodas politiku saistītās sabiedrības līdzdalības nodrošināšana ir nepieciešams un vienlaikus ļoti sarežģīts rīcības virziens, jo ir maz politikas instrumentu, kas var tiešā veidā ietekmēt sabiedrības vērtīborientāciju un lingvistisko attieksmi, un vēlmi lietot, apgūt un pilnveidot latviešu valodu. Vienlaikus pārdomāts un daudzpusīgs pasākumu kopums, kas nodrošina nepieciešamās informācijas pieejamību un iespējas iesaistīties ar valsts valodu saistītās aktivitātēs ir uzskatāms par priekšnoteikumu sekmīgai sabiedrības līdzdalībai.

Rīcības virziena kontekstā svarīga ir arī valodas un kultūras savstarpējā mijiedarbe. Pasākumi, kas vērsti uz dažādu kultūras produktu (literatūras, kino, dramaturģijas u.c.) radīšanu un popularizēšanu, veicina valodas pieejamību un potenciālu vēlmi apgūt un pilnveidot latviešu valodu plašā lietotāju lokā. Kultūras nozare kalpo, kā attīstības platforma latviešu valodai un otrādi – latviešu valoda ir kā priekšnoteikums sekmīgai kultūras nozares attīstībai un augstvērtīgu kultūras produktu radīšanā.

4.1. Rīcības virziena ietvaros veikto pasākumu apraksts

1) Mērķtiecīgi veidot sabiedrisko domu un nodrošināt sabiedrības iesaisti latviešu valodas aizsardzības, apguves, lietojuma un attīstības jautājumos.

4.1.1. Interviju, komentāru, skaidrojumu, publikāciju Latvijas plašsaziņas līdzekļos par Latvijas valodas politikas pamatprincipiem, diskusiju, semināru un akciju organizēšanu, iesaistot sabiedrību valsts valodas politikas īstenošanā un iepazīstinot ar jaunāko pētījumu rezultātiem, valodas attīstības un valodas apguves jautājumiem.

No 2015. – 2017. gadam LVA sniedza komentārus medijos un izdeva preses relīzes par valsts valodas attīstības, apguves jautājumiem un jauninājumiem lingvistikas nozares pētniecībā. LVA nodrošinājusi plašākas sabiedrības iepazīstināšanu par LVA jaunākajiem pētījumiem valodniecības nozarē, organizējot 8 informatīvi izglītojošus seminārus 2015.gadā, 3 - 2016. gadā un 2017.gadā organizējot 4 informatīvi izglītojoši seminārus. LVA nodrošinājusi zinātniskus un populārzinātniskus izdevumus gan 2016, gan 2017.gadā izdodot 5 publikācijas.

2015. VVC un Latviešu valodas ekspertu komisijas (Turpmāk – LVEK) speciālisti 10 starptautiskos pasākumos informēja par Latvijas valsts valodas politiku. Latvijas un ārvalstu plašsaziņas līdzekļiem tika sniegtas vairāk nekā 30 intervijas par politikas pamatprincipiem, valodas situāciju un citiem valodas politikas jautājumiem. Organizēta akcija "Latviešu valodai draudzīga vide" un izveidots VVC sabiedrisko palīgu institūts, kur līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā iesaistījušies 32 palīgi. Šī projekta ietvaros 2017. gadā VVC un LVEK speciālisti piedalījās 10 starptautiskos pasākumos par valsts valodas politiku un sniedza 30 intervijas par valsts valodas politikas jautājumiem.

2017. gadā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (RTA) organizēja semināru ciklu Rēzeknes novada domē par latgaliešu rakstu valodas jautājumiem un starptautisku semināru „Jaunie valodas lietotāji Latvijā: valodu izglītības politika integrācijai un saliedētībai”.

Kā pasākumam atbilstoši minami arī augstskolu un zinātnisko institūciju veiktās publicitātes aktivitātes 3. rīcības virziena pasākuma “3.2.1. Pētījumu projektu par latviešu valodas izloksnēm īstenošana, sociolingvistikas, vispārīgās un salīdzināmās valodniecības jautājumu analīze” ietvaros, kā arī citas, ar zinātnisko darbu tieši nesaistītas publicitātes aktivitātes.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 1. uzdevumam. Pasākuma kontekstā vērtīga būtu informācija par dažādās publicitātes aktivitātēs sasniegto cilvēku loku.

4.1.2. Ikgadēju informatīvi izglītojošu pasākumu skolēniem, studentiem un pieaugušajiem organizēšana (Eiropas Valodas dienas pasākumu un Dzimtās valodas dienas pasākuma, radošo konkursu u.c.) un dalība starptautiskos informatīvos pasākumos (piem., grāmatu izstādēs u.tml.) latviešu valodas popularizēšanai un tās apguves sekmēšanai.

Līdzšinējā VVPP īstenošanas laikā Rīgas Latviešu biedrības namā tika organizēts ikgadējais Dzimtās valodas dienas pasākums. 2016. gadā Dzimtās valodas dienas ietvaros tika nolasīti 11 izglītojoši priekšlasījumi par valodas prakses jautājumiem skolēniem, pedagogiem un studentiem. 2017. gadā Dzimtās valodas dienas ietvaros organizēta LNB fotogrāfiju un stāstu konkurss “Redzu labu vārdu, rakstu labu stāstu”, kā arī citus publicitātes pasākumus.

Ik gadu veikti pasākumi Eiropas valodas dienas atzīmēšanai – 2015. gadā notika 18, 2016. gadā – 20 un 2017. gadā 11 dažādi LVA un sadarbības partneru organizēti pasākumi. 2015. – 2017. gadā LVA ik gadu ir nodrošinājusi dalību “Latvijas grāmatu izstādē”. 2015. gada ietvaros KM nodrošināja Latvijas pārstāvniecību 5 starptautiskos grāmatu tirgos, popularizējot Latvijas literatūru un veicinot tās izdošanu ārvalstīs.

No 2015. – 2017. gadam KM ik gadu nodrošinājusi Latvijas Literatūras gada balvas un Starptautiskās Jāņa Baltvilka balvas bērnu literatūrā organizēšanu.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 1. uzdevumam.

4.1.3. Portāla www.kultura.lv darbības nodrošināšana.

2015. gada KM budžeta ietvaros tika izstrādāta informācijas veidošanai un publicēšanai par Latvijas kultūru un aktualitātēm portāla www.kultura.lv darbība. No 2016. gadu šis portāls nav aktīvs un informācija tiek publicēta tīmekļa vietnēs www.Latvia.eu un www.Latvia.travel, ar pamatojumu, ka informācijas koncentrēšana divos starptautiski atpazīstamos portālos samazina kultūras informācijas sadrumstalotību.

Secinājums: Pasākums netiek īstenots un ir zaudējis aktualitāti. Ieteicams nodrošināt, ka vietne www.kultura.lv novirza lapas apmeklētāju uz vietnēm, kurās tiek izvietota informācija par kultūras pasākumiem.

4.1.4. Kultūras kanona attīstība un iedzīvināšana. *Radošā Latvija*.

2015. gadā KM organizēja projektu Latvijas kultūras kanona vērtību popularizēšanai Latvijas bibliotēkās t.sk. aktivitāti “KiKK jeb Kas ir Kultūras kanons?”, kuras ietvaros LNB turpināja pasākumu kopumu ar 40 dažādiem pasākumiem, aptverot aptuveni 2700 personu lielu auditoriju. Tika izstrādāta koncepcijas par kultūras kanona attīstību un uzsākta www.kulturaskanons.lv informatīvā portāla izstrāde ar kanona skaidrojumu un pieeju tā resursiem.

KM kultūras kanona attīstības un iedzīvināšanas projektu ietvaros ar LNB organizēja projektu „Uz jauniešu auditoriju vērstu, ar kultūras kanonu saistītu pasākumu, tai skaitā radošo darbnīcu bērniem, īstenošana Latvijas reģionos”, kas aptvēra 77 pasākumus. Kopējais apmeklētāju skaits bija 2439 cilvēki. Pasākumu kopums ietvēra radošās darbnīcas, nodarbības un tikšanās ar radošām personībām un ekspertiem. Projekta aktivitātes „Kultūras kanona vērtību digitalizācijas un interaktīvas mājas lapas izveide” ietvaros tika turpināts darbs pie portāla www.kulturaskanons.lv pilnveidošanas.

Latvijas Kultūras akadēmija 2016. gadā organizēja ikgadējo kultūras kanona konkursu vidusskolēniem, kura tēma bija “Raiņa un Aspazijas idejas un vērtības mūsdienu cilvēku dzīvē un notikumos”, kurā piedalījās 45 skolnieku komandas no Rīgas, Vidzemes, Latgales, Zemgales un Kurzemes reģioniem.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 1. uzdevumam.

4.1.5. Latviešu valodas un literatūras olimpiāžu un konkursu dažādām skolēnu grupām organizēšana sadarbībā ar Latvijas reģionālajām latviešu valodas un literatūras skolotāju metodiskajām apvienībām.

2015. gadā LiepU sadarbībā ar Liepājas pilsētas Latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību organizēja akciju "Jauno filologu skola", kuras mērķis bija nodrošināt Liepājas un tuvāko novadu vidusskolēnus ar latviešu valodas un literatūras papildus nodarbībām. "Jauno filologu skola" turpināja savu darbību arī 2016. un 2017. gada ietvaros šī skolas darbība tika turpināta. Kopš 2017. gada "Jauno filologu skolas" nodarbības notiek vienreiz mēnesī visa skolas mācību gada laikā.

No 2015. līdz 2017. gadam ar VISC un ESF projekta "Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai" atbalstu ik gadu organizētas Kurzemes reģiona skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferences, veicinot skolēnu zinātniski pētniecisko darbu pieaugumu latviešu filoloģijas jomā. 2017. gada 8. skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferencē kopumā tika novērtēti 8 valodniecības un latviešu literatūrzinātnes darbi.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums drīzāk atbilstošs 2. rīcības virzienam "Valsts valodas izglītības politika." Olimpiāžu latviešu valodā un literatūrā un citu izglītojamo talantu attīstības pasākumu organizēšana uzskatāma par daļu no vispārējās izglītības procesa.

2) Radoši attīstīt un izkopt latviešu valodu ar literatūras un mākslas līdzekļiem, veicināt latviešu valodas un lībiešu valodas tradicionālās kultūrvides ilgtspēju.

4.2.1. "Vasaras universitātes" lībiešu valodas apguvei organizēšana sadarbībā ar Tartu Universitāti, Starptautisko lībiešu draugu biedrību, Getingenes Universitāti, Oulu Universitāti, Viļņas Universitāti, Helsinku Universitāti.

2017. gadā LVA organizēja otro "Vasaras universitāti" lībiešu valodas apguvei, sadarbojoties ar Tartu universitāti, kurā piedalījās aptuveni 30 dalībnieku.

Secinājums: Pasākums ir daļēji īstenots. Pasākums drīzāk iederīgs 3. rīcības virzienā – Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstība. Pasākuma "Lībiešu vasaras universitātes" mērķis ir nodrošināt dažādu augstskolu studentiem iespēju iepazīt lībiešu valodu, vēsturi un kultūru un rosināt jaunu pētnieku iesaistīšanos lībiešu mantojuma apzināšanā un izpētē.

4.2.2. Semināra lībiešu valodas un kultūras pētniecības iestāžu zinātniekiem, doktorantiem organizēšana.

2015. gadā tika organizēta starptautiska zinātniskā konference "LIVONICA V. Lībiešu garamantu zelta fonds" un atbalstīta konferences publikāciju tulkošanai angļu valodā. 2016. gadā tika organizēts lībiešu valodas pētnieku seminārs "Lībiešu valodas gramatikas izstrāde sadarbībā ar Tartu Universitāti un Lībiešu kultūras biedrību: uzdevumi un rezultāti". 2017. gadā LVA sniedza atbalstu lībiešu bērnu nometnes organizētājiem "Mierlinkizt 2017", līdzfinansējot lībiešu valodas skolotāju darbu. Atkārtoti izdots un precizēts buklets "Līvo kā!".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums drīzāk iederīgs 3. rīcības virzienā – Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstība. Pasākuma izpildes termiņa ietvaros 2016. gadā kopumā tika organizēts viens zinātniskais seminārs un starptautiska zinātniska konference. Pasākums drīzāk saistīts ar līvu valodas pētniecību un saglabāšanu un atbalsta VVPP mērķus, kas attiecas uz valodas zinātnisku izpēti un attīstību.

4.2.3. Lībiešu valodas gramatikas tulkošana un izdošana sadarbībā ar Tartu Universitāti.

2016. gadā tika sniegts papildus atbalsts lībiešu kultūras centra un Tartu Universitātes projektam, papildinot un pilnveidojot lībiešu-igauņu-latviešu interneta vārdnīcu <http://lingua.livones.net/lv>.

Secinājums: Pasākumu netiek vērtēts, jo pasākumu plānots īstenot sākot ar 2019.gada otro pusgadu. Pasākums drīzāk iederīgs 3. rīcības virzienā – Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstība.

4.2.4. Lībiešu valodas rokasgrāmatas latviešu valodā izstrāde sadarbībā ar Tartu Universitāti un zinātniskas konferences organizēšana sadarbībā ar Igaunijas Institūtu.

Secinājums: Pasākums nav izpildīts. Pasākums drīzāk iederīgs 3. rīcības virzienā – Latviešu valodas zinātniska izpēte un attīstība. Budžeta līdzekļu trūkuma dēļ pasākums līdzšinējā VVPP periodā nav īstenots.

4.2.5. Latvijas kultūras pieejamības Latvijas diasporas centros ārvalstīs nodrošināšana.

Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu (NIPSIP) un „Pasaules brīvo latviešu apvienība” pārstāvniecības līdzdarbības projekta ietvaros tika organizēti kultūras pasākumi Latvijas diasporas centros. 2015.gadā kopumā notika 13 dažādi kultūras pasākumi Īrijā, Austrālijā, ASV, Krievijā un Brazīlijā. Šo kultūras pasākumu organizēšanā iesaistījās Latvijas Nacionālais teātris ar monoizrādēm Īrijā, Rīgas teātris ar izrādēm Austrālijā, Jaunais Rīgas teātris ar teātra izstādēm ASV, Druvas pagasta folkloras kopa, folkloras kopa "Tarkšķi", profesionāli Latvijas mūziķi un citi mākslinieku kolektīvi.

2016. gadā sadarbībā ar organizāciju „Pasaules brīvo latviešu apvienība” diasporas centros ārvalstīs ir notikuši kopā 9 dažādi kultūras pasākumi: Lielbritānijā tika organizēta Latviešu kultūras diena, kas iesaistīja 12 mākslinieciskās pašdarbības kolektīvus no Lielbritānijas un Latvijas. Tika nodrošināts atbalsts Dziesmu un deju svētku ārvalstu pasākumu īstenošanai, Austrālijas latviešu kultūras dienām Melburnā un citiem pasākumiem.

2017. gadā tika organizēti 6 kultūras pasākumi un 3 vērienīgi, ar Dziesmu un deju svētkiem saistīti, pasākumi. Organizētas koru meistarklases sadarbībā ar Ņujorkas latviešu kori, tautas deju meistarklases Kanādā, leļļu teātra izrāde “Pasaka-Asaka”. Starp rīkotajiem kultūras pasākumiem jāmin arī leļļu teātra izrāde Dublinā, kas iekļāva 150 cilvēku lielu auditoriju un dzejas dienas, kas tika organizētas vairākās Īrijas pilsētās.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.6. Ikgadējā literatūras festivāla „Prozas lasījumi” organizēšana.

No 2015. līdz 2017. gadam ik gadu tiek organizēts Latvijas literatūras festivāls „Prozas lasījumi”. 2015. gada festivāla ietvaros tika nodrošināti 13 publiski prozas lasījumu pasākumi dažādām mērķauditorijām. 2016. gadā notika 15 publiskie prozas lasījumu pasākumi aptverot 1100 cilvēkus. 2017. gadā notika 15 publisko prozas lasījumu pasākumi sasniedzot 1000 cilvēku lielu auditoriju.

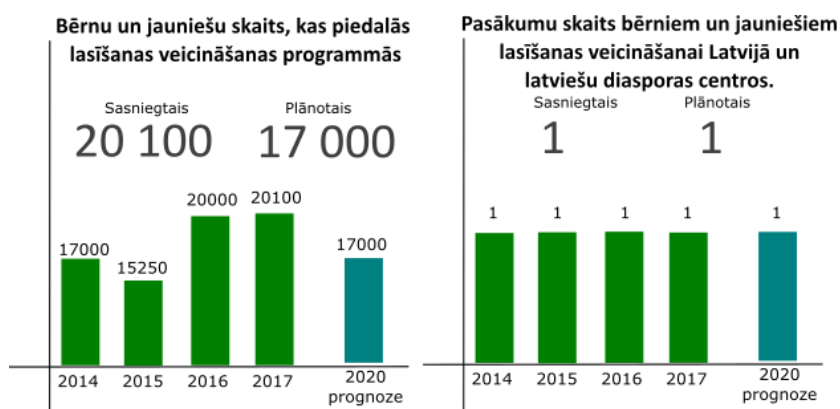
Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.7. Bērnu lasīšanas veicināšanas programmas „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” pašvaldības publiskajās un skolu bibliotēkās, kā arī Latvijas diasporas centros īstenošana. Radošā Latvija NIPSIPP

Kopš 2001.gada ik gadu tiek organizēta LNB lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija.” 2015. gadā programmā iesaistījās 15 250 dalībniekus. Šīs programmas ietvaros tika nodrošināti pasākumi 680 Latvijas bibliotēkām un 40 latviešu kopienu centriem pasaulē no 19 dažādām valstīm. 2016.gadā un 2017. gadā publiskie pasākumi, kas tika organizēti “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” programmā piedalījušies aptuveni 20 tūkstoši cilvēku.

Atbilstošie rezultātīvie rādītāji: Ar 4.2.7. pasākumu ir saistīti divi rezultātīvie rādītāji: “Bērnu un jauniešu skaits, kas piedalās lasīšanas veicināšanas programmās Latvijā un latviešu diasporas centros” un “Pasākumu skaits bērniem un jauniešiem lasīšanas veicināšanai Latvijā un latviešu diasporas centros.”. (Skat. 22. attēlu.)

25. attēls: 4.2.7. pasākuma rezultātīvo rādītāju grafisks attēlojums. (Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

Pasākums tiek sekmīgi īstenots, jo sasniegtas plānotās rezultātīvo rādītāju vērtības, turklāt ievērojami pieaudzis lasīšanas veicināšanas programmas dalībnieku skaits. Vienlaikus jānorāda, ka rezultātīvais rādītājs, kas raksturo pasākumu skaitu nav izvēlēts veiksmīgi, jo “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ir vienīgais VVPP plānotais lasīšanas veicināšanas pasākums.

4.2.8. Latviešu literatūras tapšanas un tulkošanas atbalstīšana, Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas Ventspilī darbības nodrošināšana.

Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas Ventspilī no kopš 2015. gada ir nodrošinājusi latviešu literatūras tapšanu un tulkošanu ar vairāk kā 100 rezidentu atbalstu. 2015. gadā: 100 rezidenti; 2016. gadā: 103 rezidenti; 2017. gadā: 110 rezidenti. Starp literatūras tapšanas un tulkošanas pasākumiem 2016. gadā tika īstenoti 3 Valsts Kultūrkapitāla fonda (tupmāk – VKKF) Literatūras nozares projektu konkursi, sniedzot atbalstu 159 projektiem, kas ir saistīti ar Latvijas literatūras tapšanu. Ar VKKF atbalstu 2016. gadā organizēti 38 radošie braucieni. 2017.

gadā VKKF atbalsts tika sniegts 196 projektiem, kas ir saistīti ar Latvijas literatūras tapšanu un papildus tam rīkoti 50 radošie braucieni literatūras jomā.

Latvijas profesionālās literārās rakstniecības tradīcijas apguves nodrošināšanai un attīstībai Latgales reģionā 2017. gadā Daugavpils Universitāte īstenoja projektu "Austrumlatvijas literārā akadēmija" ar mērķi izglītēt radošos topošos literātus, kas iekļāva 13 dažādas aktivitātes.

Ar KM un Latvijas Rakstnieku savienības atbalstu nodrošināta Literārās akadēmijas darbība, kas rīko dzejas un prozas meistardarbnīcas jaunajiem autoriem.

Atbilstošie rezultātīvie rādītāji: Ar 4.2.8. pasākumu ir saistīts viens rezultātīvais rādītājs: "Atbalstītie pasākumi latviešu literatūras darbu tapšanai un popularizēšanai". (Skat. 23. attēlu.)

26. attēls: 4.2.8. pasākuma rezultātīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

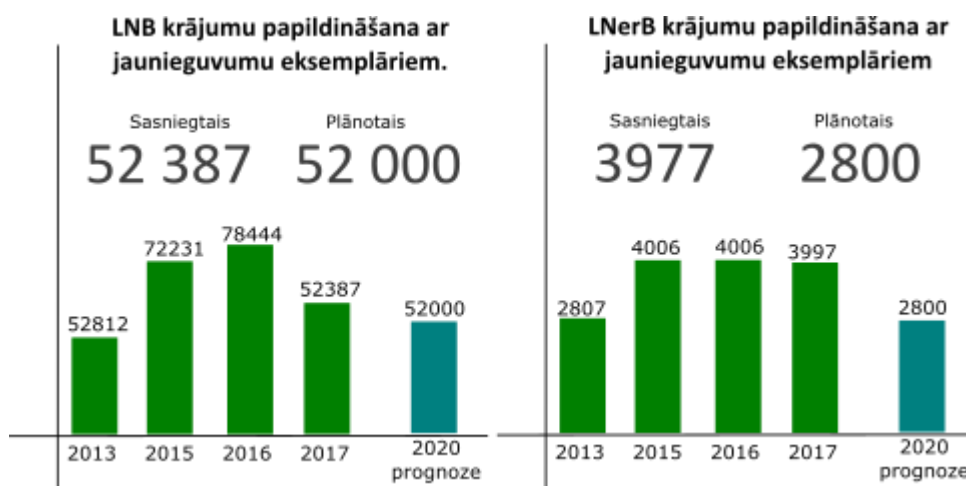
Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.9. LNB un LNERB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem.

Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LNB ir papildinājusi savu krājumu. 2015. gada ietvaros LNB jaunieguvums sasniedza 74 231 vienības, no tām – 27 970 grāmatas, 27 171 periodisko izdevumu vienības un 19 090 speciālo izdevumu veidi (notis, kartes, rokraksti, u.tml.). 2016. gadā LNB jaunieguvumu papildinājums bija 78 444 vienības, iekļaujot – 19 451 grāmatas, 22 030 periodiskos izdevumus un 36 963 speciālos izdevumus. 2017. gadā jaunieguvumu skaits bija zemāks – 52 387 vienības. Veikta arī Latvijas neredzīgo bibliotēkas (turpmāk – LNERB) jaunieguvumi krājuma papildināšana ar grāmatām un informatīviem izdevumiem Braila rakstā, kā arī audiogrāmatām un audiožurnāliem. 2015.gadā LNERB krājums papildināts ar 4006 jaunieguvumiem, 2016. gadā ar 4006 un 2017. gadā ar 3997 jaunieguvumiem.

Atbilstošie rezultātīvie rādītāji: Ar 4.2.9. pasākumu ir saistīti divi rezultātīvie rādītāji: "LNB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem.", "LNERB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem.". (Skat. 24. attēlu.)

27. attēls: 4.2.9. pasākuma rezultātīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.10. LNERB grāmatu Braila rakstā un informatīvo materiālu Braila rakstā izdošana un restaurēšana

2015. gadā reproducētas 17 grāmatas un sniegti 64 informatīvie pakalpojumi Braila rakstā. 2016. gada reproducētas 17 grāmatas un sniegti 530 informatīvie pakalpojumi Braila rakstā. 2017. gadā reproducētas 14 Latviešu oriģinālliteratūras grāmatas Braila rakstā. Izdoti 12 avīzes "Bazūne" numuri redzīgo rakstā un 12 Braila rakstā, kā arī informatīvais katalogs "Jaunie Vāki" par jaunākajām Braila rakstā reproducētajām grāmatām.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.11. LNERB audiogrāmatu un audiožurnālu ieskaņošana.

2015. gadā LNERB ieskaņotas 44 audiogrāmatas, 2016.gadā 44 audiogrāmatas un 2017.gadā 40 grāmatas. Ik mēnesi 2015. – 2017. gadā izdotis audiožurnāls "Doma".

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.12. LNERB pasākumu un izstāžu organizēšana

2015. gadā LNERB organizēti kopumā 184 pasākumi (172 izstādes), kuru kopējais apmeklētāju skaits sasniedza 3629 cilvēkus. 2016. organizēts 171 pasākums (144 izstādes) sasniedzot 3376 cilvēku lielu auditoriju. 2017. gadā LNERB organizēti 156 pasākumi, sasniedzot 2144 apmeklētāju lielu auditoriju.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.13. Raiņa un Aspazijas 150 gadu jubilejas gada programmas norises nodrošināšana.

Atzīmējot Raiņa un Aspazijas 150. jubilejas gadu Rīgā un reģionos tika nodrošināti 120 pasākumi, kas iekļāva starptautiskas konferences, muzeju akcijas, izrādes, atbalstu medijiem kultūras pasākumu atspoguļošanā, kultūras kanona konkursus, eseju un literāro darbu lasījumus un citas aktivitātes. UNESCO LNK sadarbībā ar LVA un Latvijas kultūras akadēmiju (LKA) īstenoja projektu "Atrasts tulkojumā. Rainis un Aspazija". Projekta ietvaros ārvalstu augstskolu studenti, kuri apgūst latviešu valodu un kultūru tika aicināti iepazīt Raiņa un Aspazijas daiļrades mantojumu.

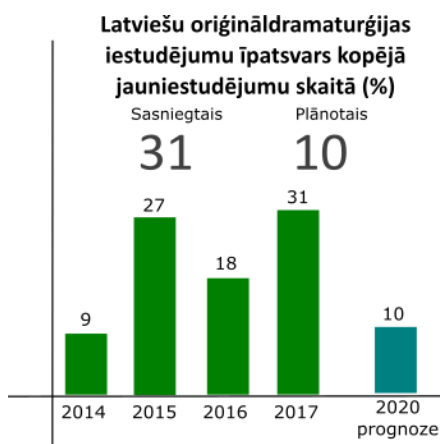
Secinājums: Pasākums ir īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.14. Teātra izrāžu veidošana un izrādīšana, latviešu oriģināldramaturģijas iestudējumu īpatsvara palielināšana kopējā jauniestudējumu skaitā.

2015. – 2017. gada laikā sniegts atbalsts teātra un dramaturģijas jaunradei. 2015. gada ietvaros no jauniestudējumiem 27% bija valsts dotēti latviešu oriģināldarbi. 2016. gadā latviešu oriģināldarbu jauniestudējumu īpatsvars kopējā jauniestudējumu vidū bija 18%, bet 2017. gadā tas sasniedza 31,25%.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Pasākumam atbilstošs viens rezultatīvais rādītājs – Latviešu oriģināldramaturģijas īpatsvars kopējā jauniestudējumu skaitā.

28. attēls: 4.2.14. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam. Gandrīz trīskārtīgi pārsniegta rezultatīvā rādītāja prognozētā vērtība.

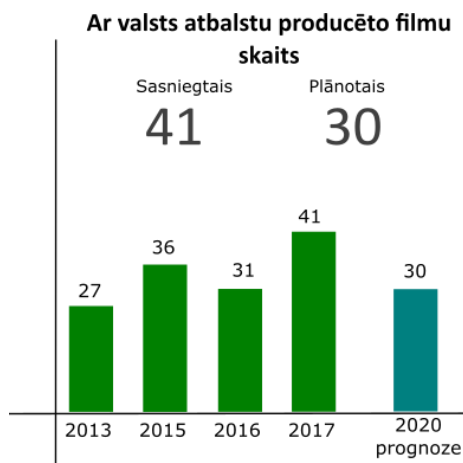
4.2.15. Latvijas filmu veidošanas, t.sk. filmu Latvijas simtgadei nodrošināšana. Radošā Latvija

2015. gadā nodrošināts atbalsts filmu veidošanai latviešu valodā, kas iekļauj konkursu par jaunu filmu ražošanu un ražošanā esošo spēlfilmu, dokumentālo filmu un animācijas filmu atbalstu. Latvijas filmu mārketinga un nozares profesionāļu tālākizglītības konkursa ietvaros atbalstīti 12 jauni ražošanas projekti, no tiem 2 spēlfilmu, 4 dokumentālo un 6 animācijas filmu projekti. Finansiālais atbalsts sniegts arī jau ražošanā esošiem projektiem - 4 spēlfilmām, 6 dokumentālām un 2 animācijas filmām. Atbalstīts arī debijas filmu konkursu, kurā sniegts atbalsts 5 jauniem projektiem. Gatavojoties valsts simtgadei tika organizēti divi konkursi, kuru ietvaros sniegts atbalsts 10 dokumentālo un 16 pilnmetrāžas filmu projektiem.

2016. gadā atbalstīti 17 jauni ražošanas projekti ar kopējo finansējumu 3 304 309 EUR. Tāpat atbalstīti 8 jau ražošanā esoši projekti, no tiem 2 spēlfilmas, 3 dokumentālās un 3 animācijas filmas. Kopumā 2016. gadā sniegts atbalsts 58 dažādiem filmu projektiem, kurus plānots uzsākt vai kas atrodas ražošanas stadijā. 2017. gadā nodrošināts atbalsts 41 jau izstrādē esošai vai jaunai filmai. Latvijas filmu marketinga un nozares profesionāļu tālākizglītības konkursa ietvaros tika sniegts finansiālais atbalsts vairākiem projektiem kopumā 2 244 064 EUR apmērā.

Atbilstošie rezultatīvie rādītāji: Ar 4.2.15. pasākumu ir saistīti viens rezultatīvais rādītājs: "Ar valsts atbalstu producēto filmu skaits". (Skat. 26. attēlu.)

29. attēls: 4.2.15. pasākuma rezultatīvā rādītāja grafisks attēlojums.
(Avots: autoru izstrādāts)

Secinājums: Pasākums tiek sekmīgi īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.16. UNESCO un ANO starptautisko dzimtās valodas dienu atzīmēšanas pasākumi.

Līdzšinējā VVPP periodā veikti ikgadēji pasākumi starptautiskās dzimtās valodas dienas atzīmēšanai. 2015.gadā Valmieras integrētajā bibliotēkā tika organizēts "Stāstu bibliotēkas". 2016.gadā Rīgā organizēts "Stāstu bibliotēkas" seminārs "Garamantas dzimtajā valodā un dzimtajos dialektos". Ādažu Brīvjā Valdorfa skolā un citās UNESCO Asociēto skolu projekta skolās organizēti ar dzimtās valodas dienu saistīti pasākumi ar mērķi iepazīstināt skolēnus ar dzimtās valodas vērtību un daudzveidību. 2017.gadā organizēta akcija "Vietvārdu talka" ar mērķi apzināt vietvārdus, kas apzīmē kādu fiziogēogrāfisku vietu.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.17. Skatuves runas konkursu („Vuolyudzāni”) un latgaliešu literatūras, valodas un kultūrvēstures olimpiāžu organizēšana.

Latgaliešu valodas, literatūras un kultūrvēstures skolotāju asociācija (LVLKSA) kopš 2000. gada rīko skatuves konkursu "Vuolyudzāni", kurā 2015. gadā piedalījās 85, 2016. gadā 59 un 2017.gadā 63 bērni. Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā sekmīgi organizētas arī latgaliešu literatūras, valodas un kultūrvēstures olimpiādes.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2.18. Skolotāju un studentu vasaras nometņu (kursu) „Vosorošana” organizēšana.

Kopš 2000. gada Latgaliešu valodas, literatūras un kultūrvēstures skolotāju asociācija (LVLKSA) organizē vasaras kursus skolotājiem, studentiem un latgaliešu rakstu valodas un kultūras entuziastiem, "Vosorošana". Līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā LVA nodrošinājusi atbalstu Latgaliešu valodas, literatūras un kultūrvēstures skolotāju asociācijai vasaras nometnes "Vasorošana" organizēšanai 2016. un 2017. gadā.

Secinājums: Pasākums tiek īstenots. Pasākums ir atbilstošs 4. rīcības virziena 2. uzdevumam.

4.2. Rīcības virziena “Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana” progressa atainojums rezultatīvajos rādītājos

Šajā sadaļā aplūkoti 4. Rīcības virziena rezultatīvie rādītāji – to izpildes pakāpe un atbilstība rīcības virzienam. 16 no 20 ar rīcības virzienu saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem sasniegta vai pārsniegta rezultatīvo rādītāju vērtība, 1 rādītājā plānotā vērtība nav sasniegta, bet 3 no rādītājiem nav iespējams novērtēt. (Skat. 4. tabulu)

Rezultatīvo rādītāju plānotās vērtības nav sasniegtas 2. politikas rezultātu raksturojošā rezultatīvajā rādītājā, “Latvijas iedzīvotāju skaits, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda un kas valsts un pašvaldību iestādēs lieto galvenokārt latviešu valodu.” 2017.gadā 29% mazākumtautību pārstāvju norādījuši, ka valsts iestādēs lieto galvenokārt latviešu valodu un 27% norādījuši, ka pašvaldību iestādēs lieto galvenokārt latviešu valodu, plānoto 34% un 31% vietā. Rezultatīvie rādītāji tiek vērtēti izmantojot socioloģisko aptauju rezultātus, līdz ar to jāņem vērā statistiskās kļūda. Izrietoši no tik nelielām atšķirībām valodas lietojumā, nav iespējams izdarīt secinājums par valodas lietojuma tendencēm, tāpēc aptaujas dati drīzāk liecina par stabilitāti, nevis situācijas pasliktināšanos.

Nav iespējams novērtēt rezultatīvos rādītājus, kas saistīti ar 2. politikas rezultātu – Latvijas iedzīvotāju valodas lietojumu -, jo līdzšinējā VVPP īstenošanas periodā nav veikts LVA pētījums “Latviešu valodas sociolingvistiskā izpēte”, kura rezultāti veido rezultatīvo rādītāju vērtības 2014. gadā. Daļu no rezultatīvajiem rādītājiem, kas saistīti ar valodas lietojumu mazākumtautību iedzīvotāju vidū var novērtēt izmantojot KM pētījumu “Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskos procesos”, kas veikts 2015.⁸ un 2017.⁹ gadā. Lai arī jautājumu formulējumi ir identiski iepriekš veiktajai aptaujai, KM veiktajā pētījumā izmantota nedaudz atšķirīga metodoloģija – pētījuma izlase ir nedaudz mazāka un to veido tikai mazākumtautību iedzīvotāji, tāpēc pētījums neļauj novērtēt valodas lietojumu to iedzīvotāju vidū, kuru dzimtā valoda ir latviešu valoda. Nākotnē jāmeklē veidi, kā iekļaut jautājums par valodas lietojumu regulāros pētījumos, kuros aptverti gan latviešu, gan mazākumtautību iedzīvotāji, jo valodas lietojums dažādās situācijās ir viens no pašiem svarīgākajiem politikas rezultātiem gan rīcības virzienam, gan VVPP kopumā.

Būtieski pārsniegtas vairāku rezultatīvo rādītāju vērtības. LVA mājas lapu valoda.lv 2017. gadā apmeklējuši 257 505 lietotāji, plānoto 169 000 vietā. Latviešu oriģināldramaturģijas iestudējumu skaits 2017.gadā sasniedza 31% no kopējā iestudējumu skaita plānoto 10%. Gandrīz divas reizes pārsniegts LNERB plānoto jaunieguvumu skaits, papildinot LNERB krājumu ar 3977 jaunieguvumiem, plānoto 2800 vietā. Pārsniegtie rezultatīvie rādītāji liecina gan par situācijas uzlabošanu, gan arī norāda uz nepieciešamību uzlabot rezultatīvo rādītāju vērtību plānošanu.

Vērtējot rezultatīvo rādītāju atbilstību rīcības virzienam un politikas un darbības rezultātiem var secināt, ka ir atsevišķi rezultatīvie rādītāji, kas neatbilst politikas vai darbības rezultātam. Rezultatīvie rādītāji, kas saistīti ar latviešu valodas lietojumu un norādīti kā atbilstoši darbības rezultātam 1.3., raksturo 2. politikas rezultātu – “Latvijas iedzīvotāji, kas publiskajā vidē izmanto latviešu vai galvenokārt latviešu valodu”. Darbības rezultātu 2.1. raksturojošais rezultatīvais rādītājs, kas raksturo valodas lietojumu valsts un pašvaldību iestādēs, raksturo 2. politikas rezultātu. LVA vietnes valoda.lv apmeklētāju skaits vien netieši raksturo tam atbilstošo politikas rezultātu – “Nodrošināta sabiedriskās domas veidošana un sabiedrības iesaiste valodas politikas īstenošanā.”

11. Politikas rezultātam “Aizsargāta paplašināta un aizsargāta lībiešu valodas kultūrvidē” atbilstošais rādītājs, “Publicēto izdevumu skaits lībiešu valodas apguvei un saglabāšanai”, drīzāk uzskatāms par darbības rezultātu.

Atsevišķi rezultatīvie rādītāji nav veiksmīgi definēti. Darbības rezultātu 10.1 raksturojošais rādītājs “Pasākumu skaits bērniem un jauniešiem lasīšanas veicināšanai Latvijā un latviešu diasporas centros” raksturo viena pasākuma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” ikgadēju īstenošanu.

⁸ Kultūras Ministrija, BISC, “Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskos procesos”, pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/KM_Petij_Mazakumtaut_lidzdaliba_demokrat_procesos_Latv.pdf

⁹ Kultūras Ministrija, Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas institūts, pieejams: [https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lidzdaliba%20petijuma%20zinajums%202017\(1\).pdf\(2017\)](https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lidzdaliba%20petijuma%20zinajums%202017(1).pdf(2017))

4. tabula: **VPPP 4.rīcības virziena “Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā” rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.**
(Avots: autoru izstrādāts)

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTĀTĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Politikas rezultāts 1. Uzlabojusies to iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda, latviešu valodas prasme.	iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda un kuri saziņā ar latviešiem lieto galvenokārt vai tikai latviešu valodu, īpatsvars (%).	LVA	22%	-	-	- 43%	50	Trūkst informācijas
2.	Darbības rezultāts 1.3. Attīstītas daudzveidīgas pieejas latviešu valodas apgvē	iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda ir latviešu valoda un kuri darbā un saziņā ar kolēģiem lieto galvenokārt vai tikai latviešu valodu, īpatsvars (%),	LVA	59%	-	-	- 59%	70	Trūkst informācijas
		iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda un kuri darbā un saziņā ar kolēģiem lieto galvenokārt vai tikai latviešu valodu, īpatsvars (%)	LVA	5%	15%	-	19% 14%	20%	Sasniegts

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTĀTĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Politikas rezultāts 2. Latvijas iedzīvotāji, kuri publiskajā vidē izmanto latviešu vai galvenokārt latviešu valodu.	Latviešu valodas lietojums saziņas situācijās (latvieši/cittautieši) (%).	LVA	96%/32%	-	-	96%/36%	96%/40%	Trūkst informācijas
4.	Darbības rezultāts 2.1. Veicināta latviešu valodas lietošana publiskajā telpā.	iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda un kuri valsts iestādēs/pašvaldības iestādēs lieto galvenokārt vai tikai latviešu valodu, īpatsvars (%)	LVA	34%/32%	31%/29%	-	29%/27%	43%/40%	Nav sasniegts
		Pasākumu skaits sabiedrības izglītošanai un informēšanai par valsts valodas politiku un politikas īstenošanas aktualitātēm.	LVA, VVC, All	23	52	-	23	23	Sasniegts
5.	Politikas rezultāts 3. Nodrošināta sabiedriskās domas veidošana un sabiedrības iesaiste valodas politikas īstenošanā.	Apmeklētāju skaits interneta vietnē www.valoda.lv .	LVA	169 267	368 640	398 640	257 505	169 000	Sasniegts
							169 000		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTĀTĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6.	Darbības rezultāts 3.1. Uzturēta interese par interneta vietnēs publicēto informāciju par latviešu valodu.	Interneta vietņu skaits, kas nodrošina aktuālās informācijas pieejamību par latviešu valodu.	LVA	2	3	3	3	3	Sasniegts
							3		
7.	Politikas rezultāts 10. Atbalstīta un sekmēta latviešu valodas attīstība un popularizēšana ar literatūras un mākslas līdzekļiem.	Latviešu oriģinālliteratūras izdevumu skaits gadā	KM	1435 (2013)	1445	1393	1980	1500	Sasniegts
							1480		
		Ar valsts atbalstu producēto filmu skaits	KM	27 (2013)	36	31	41	30	Sasniegts
							30		
		Latviešu oriģināldramaturģijas iestudējumu īpatsvars kopējā jauniestudējumu skaitā (%)	KM	9	27%	18%	31.25%	10%	Sasniegts
							10%		

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTĀTĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Bērnu un jauniešu skaits, kas piedalās lasīšanas veicināšanas programmās Latvijā un latviešu diasporas centros	KM	17 000	15 250	20 000	20 100	17 000	Sasniegts
		Pasākumu skaits latviešu valodas reģionālo tradīciju savdabības saglabāšanai.	LVLKSA	3	11	4	3	3	Sasniegts
8.	Darbības rezultāts 10.1. Nodrošināts atbalsts latviešu valodas kultūrvides aizsardzībai un attīstībai.	Pasākumu skaits bērniem un jauniešiem lasīšanas veicināšanai Latvijā un latviešu diasporas centros.	KM	1	1	1	1	1	Sasniegts
		Atbalstītie pasākumi latviešu literatūras darbu tapšanai un popularizēšanai	KM	2	7	3	3	2	Sasniegts

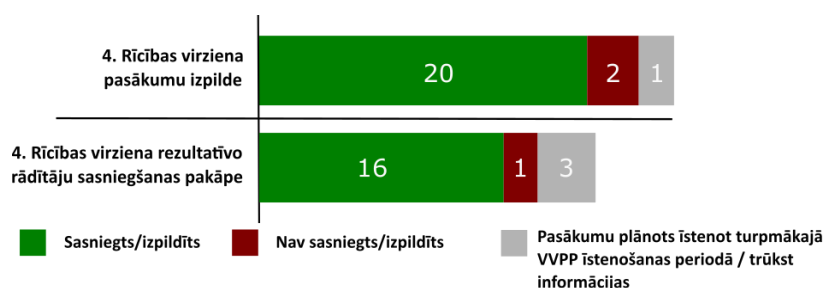

Nr.p.k.	POLITIKAS/DARBĪBAS REZULTĀTS	REZULTĀTĪVAIS RĀDĪTĀJS	IESTĀDE	2014 SASNIEGTAIS	2015 SASNIEGTAIS	2016 SASNIEGTAIS	2017 SASNIEGTAIS	2020 PLĀNOTAIS	IZPILDE
							2017 PLĀNOTAIS		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Pasākumu skaits izcilu latviešu literatūras klasiķu daiļrades mantojuma aktualizēšanai.	KM	4	24	2	2	2	Sasniegts
9.	Darbības rezultāts 10.2. Nodrošināts izziņas un atmiņas institūciju (bibliotēku) resursu piedāvājums un pieejamība visām sabiedrības grupām.	LNB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem.	KM	52 812 (2013)	72 231	78 444	52 387	52 000	Sasniegts
		LNERB krājumu papildināšana ar jaunieguvumu eksemplāriem	KM	2807 (2013)-	4006	4006	3977	2800	Sasniegts
10.	Politikas rezultāts 11. Paplašināta un aizsargāta lībiešu valodas kultūrvide.	Publicēto izdevumu skaits lībiešu valodas apguvei un saglabāšanai	LVA	1	1	1	1	1	Sasniegts
11.	Darbības rezultāts 11.1. Nodrošināts atbalsts lībiešu valodai un kultūrvides attīstībai.	Pasākumu skaits ar mērķi nodrošināt kultūrvidi lībiešu valodas saglabāšanai un attīstībai.	LVA	2	1	2	2	2	Sasniegts
							2		

4.3. Rīcības virziena “Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā ” kopvērtējums

Kopumā 4. rīcības virziens vērtējams kā rezultatīvs, sekmīgi tiek īstenots 20 no 23 rīcības virzienā iekļautajiem pasākumiem. 2 pasākumi nav īstenoti, bet vienu no pasākumiem pašlaik nevar novērtēt, jo atbilstoši VVPP to plānots uzsākt 2019.gadā. 16 no 20 ar rīcības virzienu saistītajiem rezultatīvajiem rādītājiem sasniegta vai pārsniegta rezultatīvo rādītāju vērtība, 1 rādītājā plānotā vērtība nav sasniegta, bet par 3 rādītāju sasniegšanu trūkst informācijas. (Skat. 30. attēlu)

30. attēls: Rīcības virziena “Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā ” kopvērtējums. (Avots: autoru izstrādāts)

Pasākums 4.1.3. – vietnes kultura.lv uzturēšana, nav īstenots, jo mainīts KM pieeja attiecībā uz informācijas publicēšanu tīmeklī. Kopš 2016. gada informācija par latviešu kultūras aktualitātēm tiek publicēta tīmekļa vietnēs www.Latvia.eu un www.Latvia.travel, ar mērķi mazināt informācijas sadrumstalotību. Nav izpildīts pasākums 4.2.4. – izstrādāta Lībiešu valodas rokasgrāmata latviešu valodā un organizēta starptautiska zinātniskā konference sadarbībā ar Tartu Universitāti, jo netika piešķirti pasākumam nepieciešamie budžeta līdzekļi.

Pasākumi, kas vērsti uz līdzdalības veicināšanu ir daudzpusīgi un kopumā rīcības virzienam atbilstoši un aptver gan informēšanu par valsts valodas politikas īstenošanas gaitu un aktualitātēm, valodas pieejamību dažādos kultūras produktos un pasākumos. Pasākumi, kas saistīti ar lībiešu valodas pētniecību (4.2.1.;4.2.2.;4.2.3.;4.2.4.) drīzāk iederīgi 3. rīcības virzienā latviešu valodas zinātniska pētniecība un attīstība, jo pasākumi ietver starptautisku augstskolu sadarbību un uz lībiešu valodas saglabāšanu, pētniecību un kultūrvides saglabāšanu vērstus pasākumus. 4.rīcības virzienā iekļaujami būtu pasākumi, kas saistīti ar plašākas sabiedrības iesaisti un lībiešu valodas popularizēšanu. Pasākums “4.1.5. – skolēnu olimpiāžu un citu latviešu valodas un literatūras konkursu rīkošana” drīzāk iederīgs 2. rīcības virzienā, kā neatņemama daļa no valsts valodas izglītības politikas.

Pašlaik nav iespējams novērtēt 2 no rezultatīvajiem rādītājiem, kas saistīti ar valodas lietojumu to Latvijas iedzīvotāju vidū, kam latviešu valoda ir dzimtā valoda, jo netiek īstenots agrāk reizi divos gados LVA organizētais socioloģiskais pētījums “Valodas situācijas sociolingvistiskā izpēte”, ko tagad plānots īstenot reizi 5 gados. Rezultatīvos rādītāju vērtības, kas raksturo valodas lietojumu to Latvijas iedzīvotāju vidū, kuru dzimtā valoda nav latviešu valoda, vismaz daļēji, iespējams iegūt no KM regulāri pasūtītā pētījuma “Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos”, kurā iekļauti arī jautājumi par valodas lietojumu. Regulāra pētījuma veikšana reizi 5. gados ir uzskatāma par pietiekamu, lai regulāri novērtētu izmaiņas valodas lietojumā, taču veicot VVPP starpposma novērtējumu neļauj novērtēt tos rezultatīvos rādītājus, kuri saistīti ar latviešu valodas lietojumu to Latvijas iedzīvotāju vidū, kam dzimtā valoda ir latviešu valoda 2017.gadā.

Kā iztrūkstoši vai drīzāk esošo līdzdalības klāstu papildinoši gan ekspertu grupas diskusijā, gan arī pētījumā “Valsts valodas situācija 2010. – 2015.” tiek iezīmēti pasākumi, kas vērsti uz informācijas telpā konkurētspējīga plašsaziņas līdzekļu satura nodrošināšanu latviešu valodā, kas ir tikpat nozīmīgi, kā augstvērtīgu kultūras produktu jaunrade, īpaši ņemot vērā mūsdienu informatīvās telpas sarežģīto dinamiku. Jau pašlaik tiek veikti pasākumi, lai plašsaziņas līdzekļos iekļautu noteiktu valsts valodas proporciju, kā arī ar sabiedriskā pasūtījuma instrumentu tiek atbalstīts sabiedrībai vērtīgs plašsaziņas līdzekļu saturs, kas skar arī valsts valodas politiku. Kā nozīmīgi nākotnē ekspertu diskusijā minēti arī komunikācijas pasākumi par valsts valodas politikas īstenošanas gaitu un aktualitātēm un valsts amatpersonu lomu lingvistiskās attieksmes veidošanā, izvēloties saziņas valodu sabiedriskajā telpā.

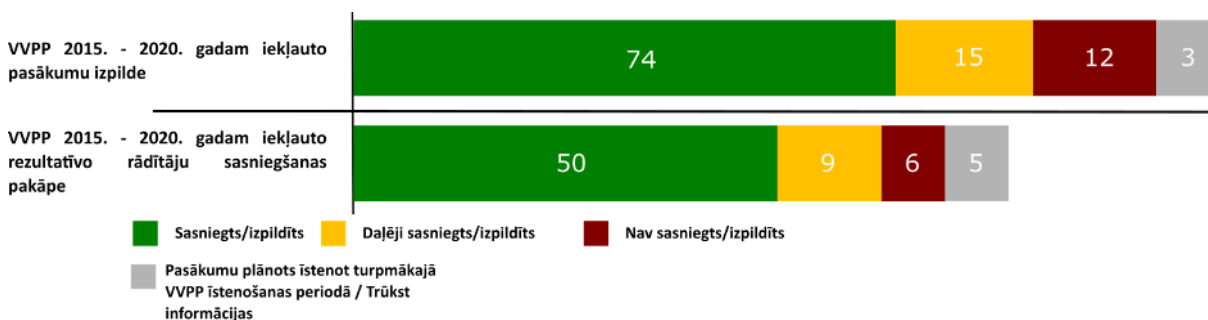
Rīcības virzienā iekļaujami arī valsts īstenotie pasākumi, kas vērsti uz aktivitātēm sabiedrības iesaistei latgaliešu rakstu valodas attīstībā. Pašlaik tikai divi VVPP iekļautie pasākumi (4.2.17. un 4.2.18.) raksturo vien nelielu daļu no valsts īstenotām un atbalstītām aktivitātēm, kas vērstas uz latgaliešu rakstu valodas attīstību, saglabāšanu un sabiedrības līdzdalības veicināšanu.

Līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un attīstībā tiek vērtēta, kā sarežģītākā, visgrūtāk mērāmā un vienlaikus arī visnozīmīgākā valsts valodas politikas pamatnostādņu daļa, jo visciešāk saistīta ar valsts valodas kā vērtības nostiprināšanu un uz latviešu valodu orientētas lingvistiskās attieksmes veidošanu, kas ir valodas attīstības priekšnoteikums, ko grūti tiešā veidā ietekmēt pat ar pārdomātu politikas instrumentu kopumu.

SECINĀJUMI

Kopumā valsts valodas politikas īstenošana periodā no 2015. – 2017. gadam ir noritējusi atbilstoši politikas pamatnostādņēm. Tiek īstenoti vai izpildīti 74, no 104 jeb aptuveni divas trešdaļas no VVPP iekļautajiem pasākumiem, 15 pasākumi īstenoti vai izpildīti daļēji, 12 pasākumi īstenoti nesekmīgi vai nav izpildīti. 3 pasākumus pašlaik nevar novērtēt, jo tos plānots uzsākt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā. Sasniegtas rezultatīvo rādītāju prognozētās vērtības 50 no 70 rezultatīvajiem rādītājiem, 9 rādītājos tās sasniegtas daļēji, bet 6 nav sasniegtas. Par 5 rezultatīvo rādītāju izpildi trūkst informācijas. Visi rīcības virzieni vērtējami, kā rezultatīvi – tajos pilnībā, vai daļēji izpildīta lielākā daļa pasākumu un sasniegtas rezultatīvo rādītāju vērtības lielākajā daļā politikas un darbības rezultātu. (skat 31. Attēlu)

31. Attēls VVPP 2015. – 2020. gadam iekļauto pasākumu un rezultatīvo rādītāju izpilde.
(Avots: autoru izstrādāts)

Kopumā VVPP 2015. – 2017.gadam iekļauto pasākumu kopums ir vērtējams, kā atbilstošs, lai sasniegtu VVPP definēto virsmērķi – nodrošināt valodas ilgtspēju, lingvistisko kvalitāti, konkurētspēju un ietekmi Latvijas kultūrvidē, bet ir pasākumi, kas iedarīgāki citos rīcības virzienos vai to uzdevumos, nevis tajos, kur tie iekļauti pašlaik. Ir arī vairākas ar valsts valodas attīstību saistītas jomas un pasākumu kopas, kurās tiek veiktas valsts atbalstītas aktivitātes, bet kas nav iekļautas VVPP. Atsevišķi pasākumi ir zaudējuši aktualitāti, vai arī to īstenošanu plānots veikt saskaņoti ar jaunām politikas iniciatīvām, kas aktualizējušās pēc VVPP apstiprināšanas 2014. gadā, kā arī pasākumi, kuru īstenošanai nav rasti nepieciešamie budžeta līdzekļi.

1. Rīcības virziens “Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšana”

Secinājumi: Tiek īstenoti vai izpildīti 16 no 21 rīcības virzienā ietvertā pasākuma, 3 pasākumi izpildīti daļēji, 2 pasākumi nav īstenoti. Sasniegtas 8 no 11 rezultatīvo rādītāju vērtībām, 3 rezultatīvo rādītāju vērtības sasniegtas daļēji. Rīcības virzienā iekļauto pasākumu kopums sekmē gan VVPP, gan atsevišķā rīcības virziena mērķu sasniegšanu. Atsevišķi rezultatīvie rādītāji vien netieši raksturo valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanu un valsts valodas politikas īstenošanu kopumā.

Rekomendācijas:

- Turpināt rīcības virzienā iekļauto pasākumu īstenošanu valsts valodas juridiskā statusa nodrošināšanā.
- Skaidrāk definēt virziena ietvaros sasniedzamos mērķus attiecībā uz normatīvā regulējuma pilnveidi.
- Izvairīties no rezultatīvo rādītāju izmantošanas, kas raksturo valsts veiktu pakalpojumu vai funkciju veikšanas apjomu, kas tieši atkarīgs no pieprasījuma, bet neraksturo sniegto funkciju vai pakalpojuma veikšanas kvalitāti.
- Veidot precīzākas un reālistiski sasniedzamas rezultatīvo rādītāju prognozētās vērtības.
- Definēt tādas rezultatīvos rādītājus, kas precīzāk raksturo ar rīcības virzienu saistītos politikas un darbības rezultātus.

Nākotnē risināmie jautājumi:

- Aktualitāti saglabā esošie ar valsts valodas juridiskā statusa nodrošināšanu saistītie jautājumi – valsts funkciju un pakalpojumu nodrošināšana valsts valodas jomā, nacionālā un starptautiskā līmenī, lingvistiskās attieksmes jautājumi, darba tirgus prasības pēc konkurētspējīgām valodām u.c. jautājumi, kas aktuāli bijuši arī iepriekšējos valsts valodas politikas plānošanas periodos.
- Saistībā ar jauno politikas iniciatīvu - pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā, vēl aktuālāks kļūst jautājums par sekmīgu kontroles funkciju nodrošināšanu izglītības jomā.

2. Rīcības virziens “Valsts valodas izglītības politika”

Secinājumi: Tiek īstenoti vai izpildīti 16 no 32 rīcības virzienā iekļautiem pasākumiem, 10 pasākumi izpildīti daļēji bet 6 pasākumi nav izpildīti. Sasniegtas 15 no 25 rezultatīvo rādītāju prognozētajām vērtībām, 4 rādītāju vērtības sasniegtas daļēji, 4 rādītāju prognozētās vērtības nav sasniegtas, par 2 rezultatīvo rādītāju izpildi trūkst informācijas. Rīcības virzienā iekļauto pasākumu kopums sekmē gan VVPP, gan atsevišķā rīcības virziena mērķu sasniegšanu. Ir atsevišķas nozīmīgas valsts valodas izglītības jomas, kas nav iekļautas VVPP, lai arī tās veido nozīmīgus valsts izglītības politikas elementus. Rīcības virzienam trūkst politikas rezultātus raksturojošu rezultatīvo rādītāju, kā arī viens no virziena politikas rezultātiem drīzāk uzskatāms par darbības rezultātu. Vairāki no rīcības virziena pasākumiem nav izpildīti saistībā ar plānotajām jaunajām politikas iniciatīvām – pāreju uz kompetenču pieejā balstītu izglītības modeli un pāreju uz izglītību valsts valodā. Atzinīgi vērtējama līdz šim īstenotā valsts valodas izglītības politika mazākumtautību valodas apguvē, kas radījusi nepieciešamos priekšnoteikumus pakāpeniskai pārejai uz vispārējo izglītību valsts valodā.

Rekomendācijas:

- Turpināt rīcības virzienā iekļauto pasākumu īstenošanu, kas vērsti uz valodas apguves un pilnveides pieejamību, pedagogu kompetenču pilnveides nodrošināšanu un mācību metodisko līdzekļu (t.sk. elektronisku) attīstību.
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas saistīti ar atbalsta nodrošināšanu valsts valodas apguvei, mazākumtautību vispārējo izglītību skolēniem
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas saistīti ar augstākās izglītības sekmēšanu, īpaši speciālistu sagatavošanas jomā.
- Nodrošināt neizpildīto pasākumu izpildi, saistībā ar jaunajām politikas iniciatīvām (pāreju uz vispārējo izglītību valsts valodā un kompetenču pieejā balstītu izglītību)
- Definēt rīcības virzienam atbilstošu politikas rezultātu pedagogu kompetenču pilnveides jomā
- Definēt rezultatīvos rādītājus, kas raksturo ar latviešu valodas apguvi saistītos politikas rezultātus un nodrošina regulāru sasniegto rezultātu monitoringu.

Nākotnē risināmie jautājumi:

- Rīcības virziena kontekstā īpaši aktuāla būs pāreja uz vispārējo izglītību valsts valodā, un nepieciešamība nodrošināt atbilstošu mācību metodikas un pedagogu kompetenču pilnveidi.
- Ņemot vērā jauno politikas iniciatīvu nozīmību un politisko jūtīgumu, īpaši aktuāli būs sekmīgi komunikācijas pasākumi, kas vērsti gan uz izglītojamajiem un pedagogiem, gan plašāku sabiedrību un kas skaidro nepieciešamo izmaiņu vērtību un nepieciešamību.

3. Rīcības virziens “Valsts valodas zinātniska izpēte un attīstīšana”

Secinājumi: Tiek īstenoti vai izpildīti 22 no 28 rīcības virziena pasākumiem, 2 no pasākumiem īstenoti daļēji, 2 pasākumi nav īstenoti, bet 2 no pasākumiem nevar novērtēt, jo tos plānots uzsākt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā. Sasniegtas 11 no 14 rezultatīvo rādītāju prognozētajām vērtībām, 2 rādītāju prognozētās vērtības sasniegtas daļēji, bet 1 rādītāja 2017.gadā plānotās vērtības nav sasniegtas. Rīcības virzienā iekļauto pasākumu kopums sekmē rīcības virziena uzdevumu un kopējo VVPP mērķu sasniegšanu.

Rekomendācijas:

- Turpināt rīcības virzienā iekļauto pasākumu īstenošanu, kas vērsti uz latviešu valodas zinātnisko izpēti un attīstību.
- Rast veidus, kā mazināt atsevišķu pētniecisko virzienu atkarību no dažādu projektu finansējuma un nodrošināt līdzšinējā pētniecībā sasniegto rezultātu pielietošanu praksē vai izmantošanu turpmākā pētniecībā
- Nodrošināt zinātniski pētnieciskajā darbā iegūto zināšanu un atziņu pārnešanu uz citām valodas jomām, īpaši valodas izglītības politiku un ar to saistīto metodikas pilnveidi.
- Turpināt regulāru sociolingvistiskās situācijas monitoringu, kas nodrošina iespējas arī daudzu valodas politikas rezultātu mērīšanu un pieļauj savlaicīgu problēmu un risku identificēšanu.
- Skaidri definēt rezultatīvos rādītājus, kas saistīti ar noteiktu pētījumu skaitu dažādos pētniecības virzienos, norādot, kāda zinātniski pētnieciskā darbība uzskatāma par rezultatīvos rādītājus papildinošu.
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas tiek veikti latgaliešu rakstu valodas attīstībā un pētniecībā.
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas saistīti ar zinātniski pētniecisku darbību lībiešu valodas saglabāšanai un attīstībai, kas pašlaik iekļauti 4. rīcības virzienā.
- Nodrošināt rezultatīvo rādītāju atbilstību politikas un darbības rezultātiem, kurus tie raksturo.

- Nodrošināt ar terminoloģiju saistīto pasākumu īstenošanu atbilstoši VVPP iecerēm.

Nākotnē risināmie jautājumi:

- Aktualitāti saglabās esošie pētniecības virzieni, kas saistīti ar latviešu valodas kultūrvēsturisko aspektu pētniecību, gramatikas un valodas apguves pētniecību, lingvistisko tehnoloģiju pētniecību un attīstību.
- Pieaugot zinātniskās darbības rezultātā iegūto zināšanu, atziņu un tehnoloģiju apjomam arvien svarīgāk kļūst nodrošināt sasniegto rezultātu identificēšanu, ilgtspēju un pārnesi uz citām jomām.

4. Rīcības virziens “Sabiedrības līdzdalības nodrošināšana valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā”

Secinājumi: Tiek īstenoti vai ir izpildīti 20 no 23 rīcības virziena pasākumiem, 2 pasākumi nav izpildīti, bet 1 pasākumu plānots uzsākt turpmākajā VVPP īstenošanas periodā. Sasniegtas rezultatīvo rādītāju vērtības 16 no 20 rezultatīvajos rādītājos, 1 no rādītājiem nav sasniegta prognozētā vērtība, bet 3 no rezultatīvajiem rādītājiem nav iespējams novērtēt informācijas trūkuma dēļ. Rīcības virzienā iekļauto pasākumu kopums sekmē gan VVPP, gan atsevišķā rīcības virziena mērķu sasniegšanu. Atsevišķi rīcības virziena pasākumi drīzāk piederīgi citiem rīcības virzieniem. Pastāv politikas jomas, kas saistītas ar sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu valsts valodas politikas īstenošanā un valodas attīstībā, bet kas nav iekļautas VVPP. Rīcības virzienā iztrūkstošā pasākumi, kas saistīti ar sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu latgaliešu rakstu valodas attīstībā un valsts valodas politiku sekmējošiem pasākumiem plašsaziņas līdzekļu telpā un ir nozīmīgi valsts valodas politikas kontekstā.

Rekomendācijas:

- Turpināt rīcības virzienā iekļauto pasākumu īstenošanu, kas vērsti uz sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu valsts valodas politikas īstenošanā un politikas attīstībā.
- Iekļaut Latvijas iedzīvotāju valodas prasmju uzlabošanu, kā politikas rezultātu un nodrošināt iespējas tā mērīšanai, piemēram, izmantojot valodas zināšanu pašnovērtējumu.
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas saistīti ar līdzdalības nodrošināšanu latgaliešu rakstu valodas kultūrvides attīstībā.
- Iekļaut rīcības virzienā pasākumus, kas saistīti ar latviešu valodas stiprināšanu plašsaziņas līdzekļu telpā.
- Turpināt īstenot esošos un radīt jaunus pasākumus, kas caur līdzdalības aktivitātēm sekmē arī citu rīcības virzienu mērķu sasniegšanu, piemēram, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” vai Vietvārdu talka.
- Pasākumus, kuri saistīti ar zinātniski pētniecisku darbību lībiešu valodas izpētei un attīstībai, iekļaut 3.rīcības virzienā.

Nākotnē risināmie jautājumi:

- Aktualitāti saglabās esošie izaicinājumi sabiedrības līdzdalības nodrošināšanā valsts valodas politikas īstenošanā un latviešu valodas attīstībā – sabiedrības lingvistiskā attieksme, latviešu valodas globālā konkurētspēja, daļtā mediju telpa un ar migrāciju saistītie valodas ilgtspējas riski.

Valsts valodas politika kā atsevišķa politikas joma tiek īstenota kopš 2005.gada, bet arī pirms tam bijusi viena no nozīmīgām Latvijas politikas komponentēm. Izrietoši, VVPP iekļauto pasākumu kopums ir pārdomāts, daudzpusīgs un kopumā sekmē valsts valodas attīstību un VVPP mērķu sasniegšanu. Atzinīgi vērtējama valsts valodas politikas regulāra uzraudzība (t.sk. regulāri veikts valodas situācijas monitorings), politikas plānošanas pēctecība un starpinstitucionālā sadarbība VVPP īstenošanā. Lai pilnveidotu iespējas regulārai valodas politikas uzraudzībai nepieciešams iekļaut VVPP esošos valsts politikas instrumentus, kas tiek īstenoti valodas jomā, bet līdz šim nav iekļauti kā daļa no VVPP, kas ļautu tos novērtēt valsts valodas politikas kontekstā. Nepieciešams definēt skaidrus un strukturētus politikas un darbības rezultātus un ar tiem saistītus rezultatīvos rādītājus, kurus iespējams regulāri mērīt un kas raksturo rezultātu sasniegšanu.

IZMANTOTIE AVOTI

---

1. Centrālā statistikas pārvalde, "Latvija, galvenie statistikas rādītāji 2017", pieejams: http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/nr_03_latvija_galvenie_statistikas_raditaji_2017_17_00_lv.pdf
2. Izglītības un zinātnes ministrija, "Informatīvais ziņojums par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs", pieejams: http://www.izm.gov.lv/images/izglitiba_visp/IZMZino_091117_latviesu_valoda.pdf
3. Izglītības un zinātnes ministrija, "Informatīvais ziņojums par Valsts valodas politikas pamatnostādņu 2005.–2014.gadam īstenošanu laikposmā no 2010.gada līdz 2014.gadam", pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/1722>
4. Izglītības un zinātnes ministrijas mājas lapa, "Informācija par pāreju uz mācībām valsts valodā vispārējās izglītības iestādēs, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas", pieejams: <http://www.izm.gov.lv/lv/aktualitates/2624-informacija-par-pareju-uz-macibam-valsts-valoda-visparejas-izglitibas-iestades-kas-isteno-mazakumtautibu-izglitibas-programmas>
5. Kultūras Ministrija, BISC, "Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskos procesos", pieejams: http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/KM_Petij_Mazakumtaut_līdzdaliba_demokrat_procesos_Latv.pdf
6. Kultūras ministrija, Latvijas Universitātes Filozofijas un Socioloģijas institūts, pieejams: [https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lihdzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017\(1\).pdf\(2017\)](https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazakumtautibu%20lihdzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017(1).pdf(2017))
7. L. Lauze, G. Kļava (atb. Red.), "Valodas situācija Latvijā 2010. – 2015. Sociolingvistisks pētījums", Rīga, LVA, 2016
8. Latviešu valodas aģentūra, "2016. gada darbības pārskats", pieejams: <https://valoda.lv/wp-content/uploads/2016/12/2016-gada-p%C4%81rskats.pdf>
9. Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts, "2016. gada publiskais pārskats", pieejams: http://www.lumii.lv/uploads/2016_Publiskais_parskats.pdf
10. MK noteikumi 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=270934>
11. Valsts izglītības satura centra mājas lapa, "Statistika par valsts valodas prasmes pārbaudi 2001. – 2016. gadam", pieejams: http://visc.gov.lv/valval/dokumenti/2001_2016_kopeja_statistika.pdf
12. Valsts izglītības un satura centrs, "2016. gada publiskais pārskats", pieejams: <http://visc.gov.lv/visc/dokumenti/gadp2016.pdf>
13. "Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2015.-2020. gadam", pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/5022>